

EDDY TERSTALL, GREGORIUS NEKSCHOT, CORTÉS & THEO VAN GOGH

NIEUWE

REWU

65 JAAR

Nr. 20, 15 mei 2019 – Adviesprijs €3,99

THEMA-
NUMMER

38 PAGINA'S
HET VRIJE
WOORD

VECHTEN

VOOR

HET VRIJE

WOORD

Hans Teeuwen: 'Moedwillig iemand kwetsen is verwerpelijk, maar gelukkig niet strafbaar. Vrijheid is belangrijker dan gekwetste gevoelens' (p.32)

Sylvana Simons: 'Ik heb met mijn kinderen gesproken over de eventuele prijs die ik moet betalen voor... Tja, voor wat eigenlijk?' (p.24)

Verdwalen in verhalen

Bestel nú je favoriete tijdschrift op [Tijdschrift.land](https://tijdschrift.land)

TIJDSCHRIFT.LAND

04 NIEUWSFOTO'S

12 COLOFON

13 65 JAAR NIEUWE REVU
Voormalig hoofd-redacteur Hans Verstraaten over boze miljonairs en een gokje dat goed uitpakte

14 WIE DENKT
Fajah Lourens wel dat zij is?

16 CARTOON
Pardon Lul Nieuws

17 STREEK VD WEEK
Een berg schol-eksterstront in Bladel

22

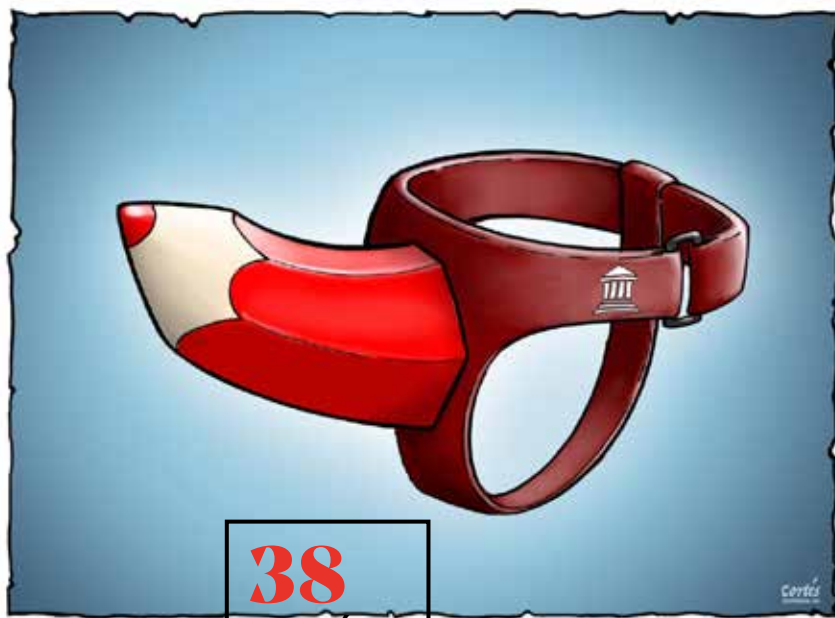
18 HET BEKLAAGDENBANKJE
Meneer R. bedreigde zijn buurjongens

21 GEEN NIEUWS
In de prullenbak

22 NEERLANDS HOOP
United Wardrobe-oprichter Sjuul Berden: 'We willen een positieve impact hebben op de wereld'

Inhoud

NIEUWE REVU
EDITIE 20, 2019
15 MEI

38

CORTÉS EN NEK-SCHOT

Een dubbelinter-view met het getekende geweten van GeenStijl

24

SYLVANA SIMONS
In gesprek met de meest gehate vrouw van Nederland. 'Ik wens niemand iets slechts toe'

44

VRIJ LINKS
Een briefwisseling tussen filmmaker Eddy Terstall en schrijver Asis Aynan

32

HANS TEEUWEN
De cabaretier en zijn strijd voor het vrije woord. 'Vrijheid wordt te vaak verkeerd begrepen'

48

OUDE REVU
Terug naar het jaar dat Theo van Gogh bruut werd vermoord

columns

12 JONATHAN URSEM
Haat en lelijkheid

16 BART NIJMAN
Internet zit in een adolescentiefase

21 JERRY HORMONE
'Het volk is een met de aars opgepompte gele ballon'

62 HERMAN BRUSSELMANS
'Bach schudde het ene na het andere kutmelodietje uit z'n kromme poten'

76 LEON VERDONSCROT
Open brief aan SP-lijsttrekker Arnout Hoekstra

features

72 SEKS
Heerlijk, zo'n tepel- of slaap-orgasme

74 SPORT
Kasper, het spookje van Ajax

76 STRIP
Boze Witte Man

78 LIEVE MAXIM
'Gelukkig heeft Peter van der Vorst meteen Fransie Bauer naar zijn kutzender gehaald'

64 ALLEMAAL WINNAARS
De beste poppen-speler van Berkel-Enschot

70 FILM & TV
Een slangenkuil vol diva's in Tel Aviv

71 MUZIEK
Vampire Weekend

64

Zoek de Star Wars-fan

Je moet er een geoefend oog voor hebben, maar ergens op deze foto staat een *Star Wars*-fan (hint: hij houdt geen surfplank vast). John O'Dwyer is een van de vele fanaten die zijn afgereisd naar Ierland voor een *Star Wars*-festival. De locatie is niet voor niks gekozen. Die steenpuist in de verte (door de lokale inboorlingen Skellig Michael genoemd) is in de *Star Wars*-kaskrakers *The Force Awakens* en *The Last Jedi* het eiland waar Luke Skywalker jarenlang in ballingschap doorbracht. **DK**

FOTO: GETTY

NIEUWS
FOTO

Thaise druiper

Deze arme soldaat zweet zich de tandjes in zijn ceremoniële uniform, wachtend op de komst van zijn nieuwe vorst Maha Vajiralongkorn. Die voortaan overigens dient te worden aangesproken als Rama X, zijn officiële naam sinds hij is gekroond tot koning. Beter maak je daarin geen fout, want op majesteitsschennis staan in Thailand serieuze straffen. Zal niet makkelijk zijn, want de beste man – die graag rondparadeert in tanktopjes en ooit zijn poedel Foo Foo benoemde tot luchtmaarschalk – smeekt bijkans om een straf potje schennis. Maar daar weet zijn vrouw (een voormalig stewardess met wie hij vlak voor zijn kroning stiekem is getrouwd) vast meer over te vertellen. **DK**

FOTO: HOLLANDSE HOOGTE

Van doodskist tot kunstwerk

Pas als Abdullah Ambrousi zijn bemanning de opdracht geeft een van de boordlampen aan te doen, vangt hij een eerste glimp op van de tragedie die zich al over enkele minuten zal ontfouwen. In het pikkedonker van de nacht ziet de kapitein van het Portugese containerschip King Jacob, gevangen in de lichtbundel van de boordlamp, een gammele houten vissersboot, volgestouwd met Afrikaanse vluchtelingen en machteloos dobberend op de golven van de Middellandse Zee. Kapitein Ambrousi vaart in de buurt als de Italiaanse kustwacht op 18 april 2015 de noodoproep verstuurt, maar kan niets uitrusten. Het vissersbootje begint te kapseizen, vijf minuten later is het verslonden door het water. Nu is het door de kunstenaar Christoph Büchel veranderd in een kunstwerk, te zien op de Biënnale in Venetië. **DK**

FOTO: HOLLANDSE HOOGTE

TERUG IN
DE TIJD

Skamania County, 1980

123 Jaar lag ze in diepe slaap, maar op 18 mei wordt de vulkaan Mount Saint Helens in het noordwestelijke puntje van Amerika plotseling wakker. De uitbarsting geldt nog altijd als de dodelijkste en meest verwoestende in de geschiedenis van de Verenigde Staten. Hoewel de vulkaan in een dunbevolkt gebied ligt, vallen er 57 slachtoffers. De kracht van de eruptie heeft ook een onvoorstelbare hoeveelheid bomen tegen de grond gekwakt. In de zomer van 1980 rijden zeshonderd vrachtwagens per dag af en aan om zoveel mogelijk timmerhout te redden. Mount Saint Helens heeft zichzelf op die noodlottige dag in mei letterlijk een kopje kleiner gemaakt. De top ligt tegenwoordig op 2550 meter, vierhonderd meter lager dan vóór de uitbarsting. **DK**

FOTO: GETTY IMAGES

EDITORIAL

Haat en lelijkheid

Ieder Burger mag zijn gevoelens uiten en verspreiden, op zoodanige wijze, als hij goedvindt, des niet strijdig met het oogmerk der Maatschappij.' De vrijheid van meningsuiting werd in 1798 al vastgelegd in De Staatsregeling, zeg maar de eerste Grondwet van de Bataafse Republiek. In onze huidige Grondwet is de zinsnede 'behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet' toegevoegd, dat in het geval van het vrije woord een veel belopen bruggetje is naar het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod uit artikel 1 van diezelfde wet.

Enter Sylvana Simons. Met collega Frank Waals sprak ik de politica voor dit themanummer over het vrije woord in het stadhuis van Amsterdam. Over de vrijheid van meningsuiting, maar vooral over de keerzijde daarvan. Want woorden doen geen pijn wordt

dan gezegd, maar een rake verbale tik kan hard aankomen. Vraag maar aan Simons, die met haar kinderen al heeft gesproken over het zwartst mogelijke scenario: een aanslag op haar leven.

'Haat en lelijkheid' noemt Simons de bagger die haar ten deel valt omdat mensen het niet met haar eens zijn. Ergens begrijp ik het wel; schelden, dreigen en geweld zijn de meest voor de hand liggende opties als je zelf geen argumenten hebt, of als je niet weet hoe je die moet overbrengen. Als taal zeg maar niet echt jouw ding is. Als je zelf onkundig bent, is het makkelijk om met woorden of vuisten om je heen te slaan, zeker als de ander wel goed uit haar woorden komt.

Jonathan Ursem, hoofdredacteur
jonathan@revu.nl @RevuJonathan

REVU

Colofon

Hoofdredactie
Jonathan Ursem
Artdirection
Vincent Sterk
Redactie Danny Koks
Beeldredactie
Roland Buiting
Eindredactie Martin Bouwman, Niek Stolker, Edwin Struis
Vormgeving Antonio Ortega
Secretariaat Diane Beijer
Aan dit nummer werkten mee Asis Aynan, Herman Brusselmans, Kay Coenen, Cortés, Kees van Dalsem, Bram de Graaf, Maxim Hartman, Guuz Hoogaerts, Jerry Hormone, Marith Iedema, Marvin Jacobs, Andries de Jong, Arnold Karskens, Hein de Kort, Jeroen de Leijer, Jossine Modderman, Rob Muntz, Martijn Neggens, Gregorius Nekschot, Steve Nestorovski, André Nientied, Bart Nijman, Ger Post, Libben Reeskamp, Alexander Schippers, Corné van der Stelt, Jasper Suyk, Eddy Terstall, Leon Verdonshot, Frank Waals

Uitgever Anton Pijper

Redactieadres
Teleportboulevard 124
1043 EJ Amsterdam
redactie@revu.nl

Social media
nieuwerevu

Abonnementen
Zie www.revu.nl/abonneren
of bel 0251-257924

Sales
sales@pijpermedia.nl

Copyright & auteursrecht-voorbehoud

© 2019 Pijper Media B.V.
Niets uit deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever sluit iedere aansprakelijkheid voor schade als gevolg van druk- en zetfouten uit. Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is opname van Nieuwe Revu in een leesportefeuille niet toegestaan.

PIJPER MEDIA
a family business

ACHTER DE SCHERMEN

Alles zeggen (p. 32)

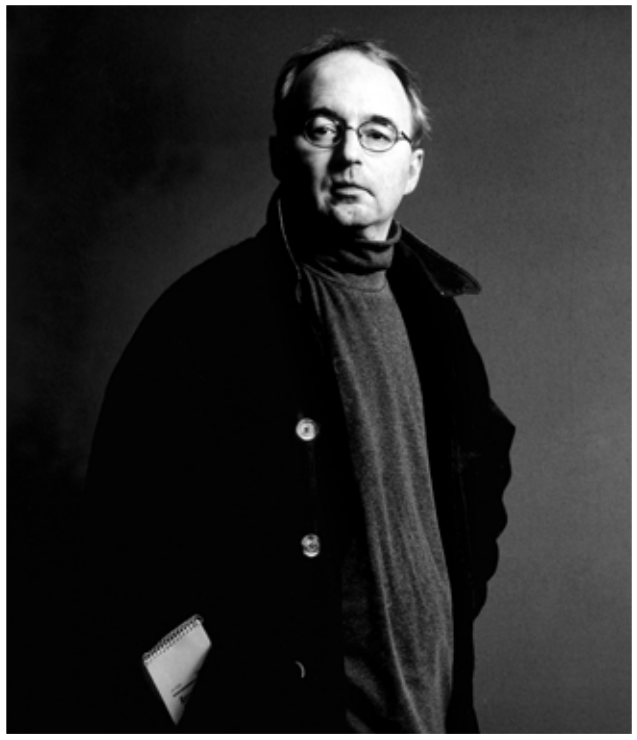

Journalist Bart Nijman: 'Met Hans Teeuwen heb ik vaker over de vrijheid van meningsuiting gesproken. Hans heeft in de schaduw van zijn cabaretroem altijd een reputatie gehad als strijder voor het vrije woord. Ik zeg schaduw, omdat het in zijn geval zo nauw verweven is met zijn vriendschap met en de moord op Theo van Gogh. Die twee zijn in zijn leven onlosmakelijk met elkaar verbonden. Teeuwen heeft niet alleen de reputatie, maar ook de diepere gedachten en bijbehorende argumenten om zijn liefde voor VvMU solide te onderbouwen. Er is een permanente noodzaak om het vrije woord te verdedigen, en met dat argument wist ik hem tot dit interview te bewegen. Omdat vrijheid van meningsuiting continu opnieuw uitgelegd moet worden, en bovenal: niet binnenskamers.'

Alles tekenen (p. 38)

Redacteur Danny Koks: 'Altijd als mijn dochtertje vraagt of ik met stroop een bloem op haar pannenkoek wil tekenen (of mijn zoontje een auto) voel ik me betrap. Ik kan namelijk niet tekenen. Elk teleurgesteld gezicht van mijn kinderen als ze staren naar het vormeloze plasje schenkstroop dat volgens hun vader moet doorgaan voor een tulp of de Batmobiël, herinnert me daaraan. Meer schade dan in de dop geknakte kinderzieltjes zal ik met mijn tekenarij nooit berokkenen. Dat geldt niet voor Cortés en Gregorius Nekschot, de twee cartoonisten van GeenStijl. Hun spotprenten zorgen regelmatig voor een stroom aan verwensingen en bedreigingen. Toch blijven ze doortekenen. Omdat ze vinden dat het vrije woord niet mag worden gemuilkorfd. Ik blijf ook doortekenen. Omdat mijn kinderen pannenkoeken superlekker vinden.'

TEKST DANNY KOKS FOTO JOHN SCHAEFFER

65 jaar Nieuwe Revu, 65 jaar mooie verhalen. Elke week blikt een Revu-coryfee terug op zijn of haar wildste avonturen. Deze keer: ex-hoofdredacteur Hans Verstraaten over boze miljonairs en een grote gok die perfect uitpakte.

HANS VERSTRAATEN

Beste beslissing

'Nu we het toch over Ajax hebben... Die speelden in 1995 dus wél de Champions League-finale. Tegen AC Milan, op een woensdagavond. Toen had ik bedacht, ervan uitgaande dat Ajax zou winnen, dat we een speciale Ajax-editie moesten uitbrengen, zo spoedig mogelijk na de wedstrijd. Dat had ik allemaal geregeld met de drukkerij en de distributeur. Een zeer kostbare operatie, eentje ook die niet meer terug te draaien was, mocht Ajax toch verliezen. Ik had het dan ook niet aan de uitgever gemeld. Soms kun je beter vragen om vergiffenis dan om toestemming. Het doelpunt van Kluivert in de 85ste minuut zal ik dan ook nooit vergeten, alleen wel om andere redenen dan de meeste voetballiefhebbers. Als Ajax had verloren, dan had ik ontslag genomen. Of was ik ontslagen, dat had natuurlijk ook gekund.'

Grootste blunder

'Begin jaren 90 dacht ik dat het leuk zou zijn om een nummer te maken met de honderd rijkste Nederlanders. Geheel gejat van *Forbes*, maar dat was niet zo erg. Dat nummer hebben wij toen gemaakt in samenwerking met miljonairsdeskundige Jos van Hezewijk. Daar kwamen een hoop negatieve reacties op van mensen die in die lijst stonden. En een hoop dreigementen met

rechtszaken. Die mensen wilden helemaal niet in de publiciteit komen, dus ze waren echt woedend. Toen dacht ik: dit was eens, maar nooit meer. Wie schetst mijn verbazing toen enkele jaren later maandblad *Quote* met eenzelfde formule kwam. Die maakten in het begin ook veel fouten, maar die zetten wel door. Goed gedaan, zou ik zo zeggen. Dat hadden wij ook moeten doen.'

Die ene collega

'Ik heb vele bijzondere collega's gehad, maar er was er eentje die er voor mij met kop en schouders bovenuit stak: Frits Barend. Die was altijd aan het telefoneren met Jan en alleman, allemaal om zijn gigantische netwerk te onderhouden. Hij was van 07.00 uur tot middernacht met zijn beroep bezig. Elke receptie, elke wedstrijd, daar stak hij enorm veel energie in en het leverde hem ook enorm veel op.

Als je elke dag dertig mensen belt om te vragen hoe het met hen gaat, zit er altijd wel eentje tussen die zegt: "Op het moment even niet zo goed." En dan heb je dus nieuws. Een van zijn mooiste scoops was dat Ruud Gullit naar AC Milan ging. Dat had Revu als eerste. Gullit deed dat in een interview met Frits waarin hij ook zijn toenmalige werkgever PSV onderuit haalde.' ✕

CV

Hans Verstraaten (62)

Revu

Mister Revu is van 1989 tot en met 2000 hoofdredacteur. Gouden jaren, met bakken winst en talloze primeurs.

Shopaholic

Hans heeft ook verstand van winkels en retails. Hij schrijft er al twaalf jaar columns over voor *RetailTrends*.

Onhandig

Ook over zichzelf schrijft hij columns, in *Libelle*. Zijn grappigste zijn gebundeld in *De Onhandigste Man van Nederland*.

Wie denkt Fajah Lourens wel dat zij is?

PROFIEL — Fajah Lourens (37) is in onderhandeling over een zelf-bedachte datingshow om een man voor haar te zoeken. Intussen bieden de heren zich spontaan aan op haar social media. Niet met ouderwetse liefdesbriefjes natuurlijk, maar gewoon met foto's van hun piemels.

TEKST ANDRIES DE JONG FOTOGRAFIE BSR

Wel heel origineel toch, jezelf aanbieden met dickpics op social media?

Fajah zet social media vlijtig in om haar swimwearcollectie Sapph by Faya en fitplatform MyKillerBodyMotivation te promoten. Dat hengstige heren juist via Instagram, Facebook en Twitter contact zoeken met het struise seksymbool kan ze dus op zich wel begrijpen. Alleen die vaak vunzige fallusfoto's vindt ze vreselijk. Korte pikkies, paars opgezwollen eikels, blauwe ballen, stijve harken, palen vol kopkaas, lange leuters en slappe snikkels ontstieren haar berichtboxen.

Lourens vertelde onlangs dat ze de naam van zo'n man en zijn piemelplaatje online heeft gezet. Geen lullige maatregel. Zo'n actie, dat is Lourens ten voeten uit. Ze heeft een moeilijke jeugd gehad, waarin ze veel werd gepest op school. Ook haar vader zorgde voor veel problemen; hij probeerde haar vriendinnen te versieren en werkte in Casa Rosso, waar hij live seksshows deed. Hij overleed al toen Lourens 20 jaar was. Door haar ingewikkelde achtergrond heeft ze geleerd te vechten en voor zichzelf op te komen. Iedereen die haar nog een pikprent stuurt, slingert ze resoluut met naam, toenaam en tampeloeres het internet op.

Ik ben helemaal klaar met dickpics

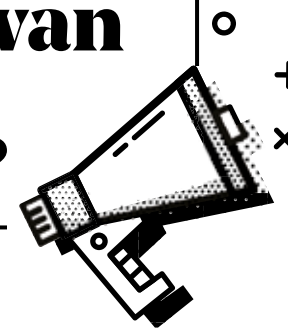
Wat moeten we weten over Fajah Lourens?

Loopt al naar de veertig, maar is met haar kop vol krullen en haar prachtig getrainde lijf een verschijning die vele mannen doen kwijlen van opwindend. Laat het lichaam waar ze zo hard voor werkt graag op sexy wijze zien op Instagram, waardoor de fantasie van oversekste idioten blijkbaar op hol slaat. Post zelfs weleens een naaktselfie op social media, maar weigert ooit in blootblad *Playboy* te verschijnen. Voert momenteel afrondende gesprekken met een tv-producent over een datingprogramma waarin ze de ware jonge heer hoopt te vinden.

Wat vindt Fajah Lourens van zichzelf?
'Ik ben helemaal klaar met dickpics.'

Wat vinden wij van Fajah Lourens?
Doe ons maar jouw chickpics op Insta.

Wat vinden anderen van Fajah Lourens?

Ze is een meisje van de straat
Winston Post

WINSTON POST
goede vriend

'Fajah ken ik sinds 2002, toen ze in *GTST* begon. Ze was toen nog erg jong, maar ze was direct erg aanwezig. Fajah kan ongenueanceerd zijn, ze is een echte flapuit. Maar alles wat ze zegt, komt wel uit haar hart. Ik heb laatst nog met haar geluncht; ze komt op mij rustiger over dan vroeger. Ze is warm en liefdevol, maar haar toekomstige partner moet wel zijn eigen dingen hebben. In relaties is ze een bulldozer; wie aan haar gaat hangen, wordt afgeschud. Je delft als man gegarandeerd het onderspit, want Fajah kan zo hard zijn dat ze over haar eigen liefdesgevoel heen kan stappen. Het is een prachtige meid, maar ik zou in een relatie wel bang voor haar worden, haha. Ze is een meisje van de straat en hoe ze dat nu ludiek oplost met die vervelende piemelplaatjes, past helemaal bij haar. Uit alles wat ze aanpakt, wil ze het maximale halen, zo enthousiast is ze. Ze is zakelijk keihard en dat

Haar oplossing is niet mijn stijl
Kim Holland

vind ik weleens lastig, want dat sijpelt ook door in haar vriendschappen. Dat is soms zonde, want ze laat werkdin- getjes vaak voor haar sociale leven gaan. Ik heb weleens gedacht: misschien bijt ze zich wel vast in te veel din- gen. Tegelijk focust ze zich nu knap op de uitbreiding van haar bedrijf; mooi om te zien dat ze ook zakelijk heel vol- wassen is geworden.'

MARITH IEDEMA
seksjournalist

'Vrouwen ervaren dickpics vaak als seksuele intimidatie. Ik krijg ze ook geregeld. Ik denk dat Fajah en ik er rede- lijk goed mee omgaan omdat we het gewend zijn; ik vind het soms wel walgelijk, maar ik raak er niet door van slag. Een klein deel van die kerels is zo onnozel dat ze denken: ik heb zo'n geweldige pik, ik stuur hem even op, daar ver- leid ik haar wel mee. Maar het overgrote deel van die man- nen weet dat ze vrouwen ermee choqueren en intimi- deren. Digitale potloodven- ters zijn het. En zoals ze vroeger al zeiden: als er in het park een man voor je springt die z'n piemel laat zien, moet je niet gillen, maar lachen. En dat doet Fajah, op haar geheel eigen manier. Een stoer wijf is het.'

KIM HOLLAND
pornobazin

'Mannen hebben vaak een speciale relatie met hun pik en hopen serieus dat het meisje reageert als hij een foto van zijn sieraad stuurt. Maar het zijn vaak lelijke foto's die niks te maken heb- ben met seksuele spanning opbouwen. De oplossing die Fajah kiest door de plaatjes te publiceren, is niet mijn stijl. Ik geef die jongens liever wat mee dan dat ik ze afbrand, zoals wat tips over hoe ze op originele manieren de erotische aandacht van

Een stoer wijf is het
Marith Iedema

een vrouw kunnen trekken. Je moet de mensen soms een beetje opvoeden.'

MONA DE LEEUW
deelneemster Big Brother 1

'Mijn dochter Romana deed in 2013 mee aan het program- ma *Vier Handen op één Buik*. Fajah was aan Romana gekoppeld, maar ze kregen vreselijke ruzie. Ik was bij de opnames; het was denk ik eerst allemaal te braafjes, waarna Fajah de boel heeft opgestookt. Ze hebben staan schelden als viswijven. Als hulpmoeder had Fajah het goede voorbeeld moeten geven. Mijn dochter heeft er heel lang last van gehad, ze kreeg de meest vreselijke reacties. Psychologen von- den het niet verantwoord van Fajah dat ze mijn dochter meerdere malen vastgreep en verrot schold. Je ziet nu ook aan de manier waarop ze met die dickpics omgaat dat het een ordinaire vrouw is. Het is bij haar actie-reactie en dat vind ik niet goed.'

Zwemfeestje

‘Een globale digitale deeltjesversneller als het open internet laat zich niet atemmen’

De verbanning van opiniemakers door tech-platforms, internationale krampachtigheid rond auteursrechten, panische politieke reflexen tegen ‘nepnieuws’ en een online massa die zich steeds verder afkeert van traditionele media en politiek: het internet zit in een adolescentiefase en niemand weet hoe het verder moet qua opvoeding, studieplannen en volwassen levensdoelen.

Oké, niet overdrijven. De openingszin slaat slechts op een klein deel van het grote publiek. Babyboomend Nederland zit nog avond aan avond mentaal ingedut vastgezo-gen aan NPO 1, half werknemersland leest regionaal nieuws in de forensentrein en vergeet het daarin aangewakkerde ‘het is me wat-gevoel’ zodra ze inklokken op kantoor, en driekwart van het internet deelt enkel kattenplaatjes, gezonde recepten en invoelende woorden onder digitale condoleanceregisters van overleden mensen die ze nooit gekend hebben.

Maar die kleine groep politiek, publiek en polemisch betrokken burgers zijn wel degenen die zich het lot van het vrije debat op het vrije internet aantrekken, én bepalen. Ze hebben alleen geen eenduidig idee hoe je een *level playing field* voor miljardenmassa’s moet maken, met voorwaarden voor zoveel mogelijk in rationele regels verzekerde vrijheid.

Als een 24 uurseconomie eerlijk laten draaien al een bijna onmogelijke opgave is, laat een globale digitale deeltjesversneller als het open internet zich al helemaal niet temmen.

Wanneer wordt een foto een meme, waar stopt auteursrecht om vrije (artistieke, satirische) bewerking de ruimte te geven? Waar trek je de lijn tussen ‘opinie’ en ‘beïnvloeding’, wat is daarbinnen toegestaan? Mag je Trump en Thierry met het fascisme vergelijken, zoals het internationale Mainstream Mediapark gretig doet, maar trekken we wel een grens bij een parabel tussen Frans Timmermans en een volgevreten, machtsbhongereg Orwelliaans EU-zwijn?

Ieder kamp en elke niche heeft daarover zijn eigen opvattingen. De botsingen daartussen hebben azijn en venijn als ingrediënt, sarcasme en satire als wapens en schorsing of censuur door met (meestal linkse, politiek correcte) bias besmette scheidsrechters als straf bij overtredingen.

Het vrije internet is een eindig experiment als er geen manier gevonden wordt om er een échte publieke ruimte van te maken waarin context, redelijkheid en de ooit voor het oer-internet zo kenmerkende onbaatzuchtigheid worden bewaakt.

Voor digitale democratisering is niet alleen politieke wil nodig. Er moeten badmeesters en ambulancebroeders zijn. Mensen die geen belang hebben om onderscheid te maken: als het goed gaat mag iedereen in het zwembad, als het mis gaat, mag iedereen in de ambulance.

Maar op internet wil iedereen liever alleen maar zwemmen. ✕

PARDON LUL NIEUWS

HET PRACHTIGE LEVEN VAN DE GEWOONTEDRINKER

TEKST DANNY KOKS

Richard Theuws uit Bladel is een mooi mens. De voltallige Streek van de Week-redactie kent Richard, en komt hem een paar keer per jaar tegen bij een festival of concert. Biertje in de hand, gulle lach om de mond, altijd een mooi verhaal paraat. Kortom, een Brabander zoals alle Brabanders zouden moeten zijn. Hoewel we hem nooit daadwerkelijk naar een bandje hebben zien kijken – hij is altijd veel te druk met ouwehoeren – hebben we uit betrouwbare bron vernomen dat Richard toch echt heel veel van punk en metal (en Ween) houdt. Zoveel, dat hij op een gegeven moment T-shirts begon te bedrukken met bandlogo's en die ging verkopen. Dat ging zo goed, dat hij MERCHANDISE.NL inmiddels heeft uitgebouwd tot een florerend bedrijf. Ja, onze Richard kan dingen. Zoals twitteren, daar is hij ook heel goed in. Eind vorige maand kwakte hij een noodkreet op Twitter: 'WAT IS MET DEZE VOGEL EN WAAROM SCHIJT IE VOOR MIJN DEUR!?' Het ging om een scholekster, die het stoepje voor Richards kantoor had uitgekozen om vol te blaffen met dunne stront. Vogelkenners wisten Richard te vertellen dat het dier waarschijnlijk een nest ergens in de buurt had en dat scholeksters in het algemeen nogal territoriaal van aard zijn. En een beschermde diersoort. Richard zat dus nog wel even met die schijtfabriek opgescheept. Nu moet je van Richard weten dat hij geen vlieg kwaad doet, laat staan een vogel. Hij gaf het beestje de genderneutrale naam Cor mee. 'Cor moet nog effe leren waar de plee is, maar als dat lukt worden we vast maten,' twitterde hij. Daar dacht Cor anders over. Die had de vol-

'Cor moet nog effe leren waar de plee is, maar als dat lukt worden we vast maten,' twitterde Richard

Nieuwe Revu bericht wekelijks over belangwekkend nieuws uit de regio. Deze keer zakken we af naar het Brabantse Bladel, waar een dierbare muzikvriend zich manmoedig door een berg scholeksterstront probeert te vechten.

CorStopper 3000

gende dag een verse kwak kak gedeponeerd op Richards schoongeschrobde stoepje. 'Damn, Cor is terug. Iemand een creatieve oplossing om dat beest voor mijn deur weg te houden?' Dek het spiegelglas af, gaf iemand als tip, misschien is Cor verliefd op zichzelf. 45 minuten later twitterde Richard: 'ARGH! OVERAL LIGT STRONT!' Het afdekkarton dat voor de ramen was geplakt, door Richard gedoopt tot de CorStopper 2000, had hopeloos gefaald.

Ook de CorStopper 3000 (dikker karton, op nog meer ramen geplakt) bood geen soelaas. Jeroen de stagiair zal inmiddels armspieren van staal hebben, zo vaak hebben wij hem op Twitter de stoep schoon zien boenen. Omdat Richard van de nood graag een deugd maakt, en omdat zijn Twitter-verslag over Cor inmiddels viral was gegaan, en omdat hij een bedrijf heeft dat T-shirts bedrukt, vond hij het tijd om de schijtende scholekster zijn eigen kledinglijn te geven. En omdat Richard geen slaatje uit stront hoeft te slaan, doneert hij elke cent van elk Cor-shirt dat wordt besteld (dat kan op NIEFOKKEMEERBRABANT.NL), aan de stichting No Guts No Glory. Die zamelen geld in voor kankerbehandelingen die nog niet worden vergoed door zorgverzekeraars. Liepen er maar meer Richards rond in dit land. Dan was er voor elke scholekster een warm nestje geweest, of ie nu aan de schijfterij is of niet. ✕

Het beklaagdenbankje

De man die zijn buurjongetjes bedreigde

TEKST
MARTIJN NEGGERS
ILLUSTRATIE
JEROEN DE LEIJER

Ze halen zelden de krantenkoppen, maar ook huis-tuin-en-keukencriminelen worden door de rechter ter verantwoording geroepen. In Het Beklaagdenbankje uw wekelijkse portie winkeldiefstal, huiselijk geweld en ander klein leed. Deze week meneer R. die zijn buurjongens belaagde met nepvuurwapens.

Het loopt tegen de middag wanneer de deuren van de rechtbank voor de zoveelste keer die dag open zwiepen. De bode roept de rechtszaak om, een 35-jarige meneer R. geeft gehoor aan de oproep. Met een chagrijnig gezicht, waarop zijn wenkbrauwen in een strenge houding zijn geperst, stapt hij de zaal binnen. Terwijl hij in het beklaagdenbankje plaatsneemt, stapt ook zijn vriendin de zaal binnen. Ze gaat op de voorste bank zitten, haar houding verradt overduidelijk dat ze het er niet mee eens is dat haar vriend ter verantwoording geroepen is. Hoofdschuddend zet ze haar tas naast zich neer en slaat ze haar armen en haar benen over elkaar heen. Meneer R. zelf is groot, kaal en lijkt er ook flink van te balen dat hij als verdachte is opgeroepen om tekst en uitleg te komen geven. De rechter knikt een keer naar de bode en kijkt dan nog één keer de zaal rond. Ze wijst meneer R. op zijn rechten, maar adviseert hem daarbij wel goed op te letten. R. knikt, maar wel met tegenzin.

Nepvuurwapens

Dan staat de officier van justitie op. Ze schraapt haar keel en steekt van wal. Meneer R. zou op een kwade avond met een nepvuurwapen zijn huis uitgestormd zijn en daarmee zijn buurjongens bedreigd hebben. Daarnaast staat hij terecht omdat hij naast twee nepvuurwapens ook nog eens twee kogelpatronen in zijn bezit zou hebben. Terwijl de officier praat, zit R.'s vrouw heftig nee te schudden. Twee keer breekt ze bijna in, maar weet ze zich in te houden. De derde keer houdt ze het niet meer en gromt wat onverstaanbaars. 'Goed, meneer R.,' begint de rechter. 'U heeft gezegd dat dat allemaal klopt, toch?' 'Ja,' moppert R. 'U hoorde vuurwerk op straat en u werd daar boos van.' R. knikt, plukt aan zijn kin en vouwt zijn armen weer boos over elkaar heen. 'Ja. Ik was geïrri-

teerd, ja. Het was al veel langer bezig.' 'En dus nam u een gasdrukpistool mee naar buiten.' 'We wonen in een wijk met veel kinderen, wij hebben zelf een baby, die erg van dat vuurwerk schrok, en ik was gewoon geïrriteerd. Ja, ik weet ook wel dat ik het niet had moeten doen, maar ja.' De rechter zucht een keer. Ze legt uit dat ze best snapt dat puberjongens met vuurwerk het bloed onder de nagels vandaan kunnen halen. 'Maar,' voegt ze daaraan toe, 'laten we wel wezen: die jongens hadden helemaal geen vuurwerk bij zich.' 'Ja, mag ik daar nog één ding over zeggen?' moppert meneer R. 'Ja?' 'Nou ja, dat was dus wel héél toevallig, dat ze dat ineens niet meer hadden. Maar goed, ik had dat niet moeten doen, dat is ook zo. Maar, als ik daar nog één ding over mag zeggen: mijn vrouw stond buiten, en de tuin van die jongens grenst aan de onze, en toen stonden ze gewoon te lachen.' 'Dronken en stoned waren ze!' voegt de vrouw van meneer R. eraan toe. De rechter kijkt nog eens geïrriteerd haar kant op. 'Mevrouw, dit is de tweede keer. Ik waarschuw u.' De vrouw van meneer R. haalt verongelijkt haar schouders op. 'Nee, oké, oké, ik zeg al niks meer, hoor.' 'Maar, mag ik daar nog één ding over zeggen?' onderbreekt R. zijn vrouw, en wendt zich weer tot de rechter. 'Ja.' 'Ik hoorde dat die jongens zo geschrokken zouden zijn, dus ik wilde gaan praten, want ja, ik ben ook jong geweest, maar ik heb nooit meer wat van ze gehoord.' De rechter knikt en wil door met haar vraaggesprek. Blijkbaar heeft R. de twee jongens, toen ze geen vuurwerk in hun handen bleken te hebben, hun zakken leeg laten maken en alles ➤

voor zich op de grond laten leggen. Weer onderbreekt R. haar. 'Kijk, ik ben zelf ook jong geweest hè, en ik heb ook wel dingen gedaan en zo, maar het wordt hier nou allemaal wel heel mooi neergezet. Ik bedoel: iemand mag die kinderen ook weleens in bedwang houden. En daarbij: ik was niet de enige die buiten was, hè?'

'U was wel de enige met een vuurwapen.'

'Ja oké,' schokschoudert R. dan toch maar.

Volwassen meneer

Dan is het woord aan de officier, die weinig mededogen lijkt te hebben met meneer R. Ze begint nog maar eens uiteen te zetten dat hij zijn twee buurjongens dwong om hun zakken leeg te maken en de spullen op straat te leggen. Dat er ondertussen elders in de straat vuurwerk afgestoken werd en dat R. daarna ook meteen weg was.

'Daarnaast,' vult de officier zichzelf aan, 'meneer betreft een volwassen meneer. De jongens waren vijftien. Hij had zich als een volwassene moeten gedragen. Maar, aan de andere kant: meneer

heeft geen strafblad, en dat wil ik ook wel meewegen.'

De officier eist een werkstraf van honderdvijftig uur. De vrouw van meneer R. schudt afkeurend haar hoofd. Bij elke zin die de officier van justitie uitspreekt, gaat ze harder schudden. Af en toe kijkt ze om zich heen om medestanders te zoeken, maar in de publieksbanken proberen de andere toeschouwers het oogcontact te vermijden. 'Mag ik daar nog één ding over zeggen?' onderbreekt R. de officier nog maar eens. 'Kijk, ik heb een fout gemaakt en daar wil ik mijn straf voor, maar iemand moet die kinderen ook gewoon terechtwijzen.'

De rechter haalt een klein beetje van de straf af. Meneer R. loopt naar buiten met honderdtwintig uur taakstraf, waarvan veertig uur voorwaardelijk. Terwijl meneer R. en zijn vrouw naar buiten lopen, begint ze zachtjes tegen haar man te schelden op het rechtssysteem, de politie en de rechters.

'Ssst,' sist R. haar toe. Mopperend schudt ze haar hoofd en stapt de rechtszaal uit. ✕

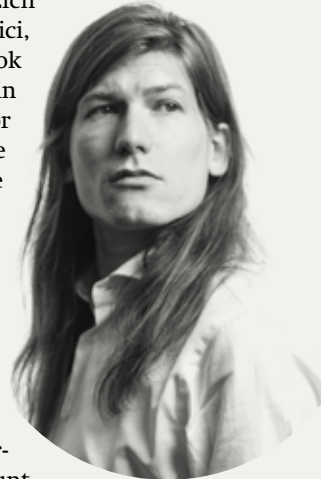
'Meneer betreft een volwassen meneer. De jongens waren vijftien. Hij had zich als een volwassene moeten gedragen'

Het volksbeest

'Zo nu en dan draagt dat gedrochtelijke volksbeest een geel hesje en mag het bij de minister-president op de koffie'

Het volk' is een beestje dat zich opblaast tot een beest. Een groot, vervaarlijk monster, schor rochelgrommend van de door Jan Roos aangeprezen zware shag, vet van de anti-Vegetarische Slagerse frikandellenlust, ogen die hels fikken als uit de klauwen geëscaleerde oudejaarsvuren en tanden als roestige hooivorken – in de middeleeuwen het landbouw-gereedschap bij uitstek voor hongerlijdende keuterboertjes om samen sterk de lokale, bol volgevroten adel uit hun kasteeltje te verjagen. Zo nu en dan draagt dat gedrochtelijke volksbeest een geel hesje en mag het bij de minister-president op de koffie. Ja, het lijkt allemaal heel wat, maar 'het volk' is niet al te talrijk. Tenminste, er zijn weinig mensen die zichzelf tot 'het volk' rekenen, zichzelf een Jan met de Pet noemen en samen met Jan Dijkgraaf verkleed als klaar-over op de Erasmusbrug 15 Miljoen Mensen gaan staan blèren (een kleine honderd malloten). 'Wat wil het volk?' dichte volksschrijver Gerard Kornelis van het Reve eens. 'Niet veel goeds, dat is zeker.' Maar dat is onjuist. 'Het volk' heeft geen idee wat het wil. 'Het volk' voelt – correct en terecht – dat er iets niet lekker zit, maar wat precies? En wat daaraan te doen? Ze hebben geen idee! Wat dat betreft is 'het volk' een kleuter die slaap heeft. In plaats van onder de wol te kruipen, gaat het een potje lopen janken en valt het met geen stok naar bed toe te slaan. 'Het volk' schreeuwt – en daar heeft het alle

reden toe – over hoge rekeningen en krappe portemonnees, maar ook over Piet die Zwart moet blijven en – waarom ook niet – over chemtrails, wijst in het wildeweg om zich heen schuldigen aan, Rutte, kartelpolitici, slinkse deugmensen, maar uiteraard ook moslims in het algemeen en asielzoekers in het bijzonder, want die komen hier voor de lol effe alle banen inpikken terwijl ze op hun luie reet in een uitkering onze vrouwen zitten te verkrachten. Ondertussen staan in groten getale basisschoolmeesters en -juffen op het Malieveld voor hoger salaris en lagere werkdruk, demonstreren politieagenten voor meer pensioen, staken NS-medewerkers voor betere arbeidsvoorwaarden en ziekenhuispersoneel zou hetzelfde doen, ware het niet dat je bejaarden en zieken niet zomaar een dagje kunt laten creperen. Allemaal mensen die zich er niet expliciet op beroepen 'het volk' te zijn, maar wel dezelfde zorgen hebben wat betreft hun huishoudboekje en oude dag. Het grote verschil? Zij benoemen helder hun problemen en geven duidelijk aan hoe ze die opgelost willen zien. Zoals volwassenen doen, zeg maar. Het opgeblazen volksbeest jengelt 'OpRutte!' en is als puntje bij paaltje komt te kinderachtig om een handje te geven. 'Het volk' is een met de aars opgepompte, gele ballon. Prik 'm kapot en je ruikt een ranzige scheet. ✕

IN DE PRULLENBAK

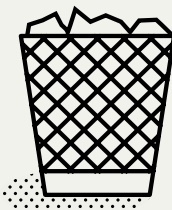
Tjitske Reidinga en Mark Rietman voor het eerst samen op het toneel

BOS THEATERPRODUCTIES

Sabine Veltstra uit Woudenberg wint wereldreis naar New York, Bali, Toronto, Madrid en Parijs

JUMBO

De redactie wordt dagelijks bestookt met persberichten. Deze pareltjes gingen ongeopend de prullenbak in.

Tip: gratis Masturbation May Challenge

MANDY RONDA

TEKST DANNY KOKS

Wat is je beste beslissing van de laatste twaalf maanden?

‘Dat we met United Wardrobe de Franse markt zijn opgegaan. We hebben er eerst veel tijd en energie in gestoken om hier in Nederland een sterk platform te bouwen. Daarna zijn we vrij snel uitgebreid naar België, maar de stap naar de echt grote Europese landen hebben we lang afgehouden. Nu hebben we die stap wel gemaakt en dat gaat goed. Vorig jaar hebben we extra financiering kunnen aantrekken (het Nederlandse investeringsfonds Peak Capital heeft een miljoen euro in het kledingplatform gestoken, red.), en dat was een vereiste om United Wardrobe verder uit te bouwen in Europa.’

United Wardrobe is een succesvolle online marktplaats waar mensen hun tweedehands kleding kunnen kopen en verkopen. Hoe kwam je op het idee?

‘Ik heb drie zusjes die veel kleding met elkaar uitwisselen. Met name mijn jongste zusje ontvangt op die manier veel kleren. En echt mooie, goede kledingstukken. Tegen mijn oudere zusjes zei ik: “Als je het toch niet draagt, waarom verkoop je het dan niet?” En tegen mijn jongste zusje zei ik: “Hoezo koop je niet alleen maar tweedehands? Er zijn vast meer meiden in Nederland waar jij kleding van zou willen kopen.” Daar zijn we toen verder over gaan praten. De conclusie was dat Marktplaats te outdated is en te weinig beleving biedt. En Facebook-groepen zijn ook niet alles, want daar kun je niet filteren. Een goed werkend

Nieuwe Revu portretteert de leiders van een nieuwe generatie. Zij helpen Nederland vooruit door de juiste vragen te stellen of door zelf de antwoorden te geven. Deze week: United Wardrobe-oprichter Sjuul Berden (27).

platform waar jonge, hippe vrouwen en mannen kleding met elkaar uitwisselen, was er nog niet.’

En dan zijn jullie ook nog eens lekker duurzaam bezig.

‘Er zijn een miljoen manieren om geld te verdienen. Wat wij graag willen doen, is uiteraard geld verdienen, maar ook een positieve impact hebben op de wereld. Door alle kledingkasten in heel Europa met elkaar te verbinden en zo één grote marktplaats te creëren, waar iedereen zijn tweedehands en vintage kleding kan kopen en verkopen. Zo’n groot aanbod dat je nooit meer nieuwe kleren hoeft te kopen. Inmiddels hebben we geleerd dat een alternatief voor nieuwe kleding bieden alleen niet genoeg is. De kleding die wij aanbieden, moet ook beter van kwaliteit zijn en een lagere prijs hebben dan je in de retail kunt krijgen.’

En de slogan Fuck Fast Fashion staat nog altijd op jullie kantoorwanden geschilderd?

‘Absoluut. Fast fashion is massa-geproduceerde kleding van lage kwaliteit waarbij de kwaliteit volledig ondergeschikt is aan het productieproces, zodat consumenten altijd en vooral veel nieuwe kleding voor een lage prijs kunnen kopen.’

Maar die fast fashion verkopen jullie zelf toch ook door via jullie platform?

‘Klopt. Aan de andere kant: elk item dat bij ons wordt gekocht, wordt niet gekocht in een winkel van H&M of Primark. Of het nu fast fashion is of

SJUUL BERDEN

kwalitatief hoogwaardige kleding, het heeft ervoor gezorgd dat iemand geen kleding heeft gekocht in een winkel.’

Als we nog even verder in de toekomst kijken: wat is jullie einddoel?

‘Er is al een bizar grote hoeveelheid kleding op deze wereld. Op het moment dat iedereen zijn tweedehands kleding aanbiedt op United Wardrobe, kunnen we echt een statement maken naar de fast fashion-industrie. Om dat voor elkaar te krijgen, moeten we ons bedrijf land voor land groot maken en zorgen dat al die mensen hun kleding die ze niet meer dragen voor een eerlijke en goeie prijs aanbieden. De echte revolutie begint pas als iets én beter én goedkoper is. Diezelfde dynamiek zie je bijvoorbeeld ook bij elektrische auto’s. Daarom worden die nu nog allemaal gesubsidieerd. Dat principe werkt voor ons niet anders. Wij moeten ervoor zorgen dat tweedehands kleding echt concurrerend wordt ten opzichte van nieuwe kleding. Dat ga je alleen voor elkaar krijgen als je kwaliteit voor een goede prijs biedt.’

Welke landen staan na Frankrijk nog meer op jullie hitlist?

‘We gaan in de tweede helft van het jaar United Wardrobe in nog een land lanceren. Welk land, dat is nog bedrijfsgeheim. In de markt waar wij ons begeven, geldt: *the winner takes most*. Dus nu doen we twee landen dit jaar, maar uiteindelijk moet dat tempo wel omhoog anders ben ik tot mijn veertigste het bedrijf aan het uitrollen in nieuwe landen.’

Waar zit jullie grootste concurrentie?

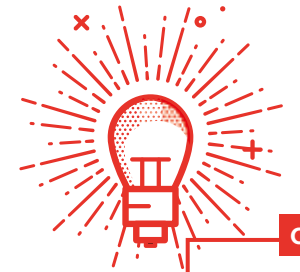
‘In Litouwen, daar zit een bedrijf dat Vinted heet en sinds een paar jaar wordt geleid door de Nederlander Thomas Plantenga. Hun kracht is dat ze veel kapitaal ophalen en veel daarvan uitgeven aan marketing, tv-spotjes bijvoorbeeld. Onze insteek is: hoe kunnen we een zo perfect mogelijk platform bouwen voor onze gebruikers? Hun insteek is: hoe kunnen we zo snel mogelijk nieuwe landen pakken voordat de concurrentie dat doet? Maar liever willen wij concurreren met de

winkelstraat. Wij willen dat mensen niet naar de H&M gaan om daar een shirtje uit de schappen te pakken, maar dat ze een cool tweedehands shirt bij ons bestellen. Als je echt impact wil maken op de wereld, dan moet je die grote volumes aanpakken en die zitten in de retail.’

Waar staat United Wardrobe over vijf jaar?

‘Dan zijn we actief in meer dan tien Europese landen en hebben we tweedehands kleding voor een brede doelgroep geaccepteerd gemaakt. Tien, vijftien jaar geleden wilden mensen niet dood gevonden in tweedehands kleding. Dat beeld is nu snel aan het veranderen. Ten eerste omdat de kleding-industrie niet snel verbetert. Ze geven nog steeds geen enkele openheid over waar hun kleding vandaan komt en hoe het wordt geproduceerd. Blijkbaar is dat supermoeilijk, want geen enkel groot modemerkt doet het. Niemand is volledig transparant. Ten tweede brengen platforms zoals wij op een hippe manier de boodschap dat nieuwe kledingstukken voor 5 euro eigenlijk onbestaanbaar is. Koop tweedehands, want dat is wél duurzaam. Dat heeft ertoe geleid dat tweedehands kleding aan een enorme opmars bezig is.’ ✕

‘Wij willen dat mensen niet naar de H&M gaan, maar dat ze een cool tweedehands shirt bij ons bestellen’

CV

Wageningen
Sjuul heeft de bacheloropleiding Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen gevolgd bij Wageningen University & Research. Tijdens zijn derde jaar heeft hij samen met medestudenten United Wardrobe opgericht.

United Wardrobe
De sociale online marktplaats voor tweedehands kleding is sinds de lancering in 2014 uitgegroeid tot een plek die door bijna 200.000 mensen per dag wordt bezocht.

Succes
Vijf jaar na de start staan er nu ongeveer 1.2 miljoen kledingstukken op hun platform en heeft United Wardrobe drie miljoen actieve gebruikers in Nederland, België en Frankrijk.

‘HET ALTERNATIEF IS ZWIJGEN’

TEKST FRANK WAALS MMV JONATHAN URSEM FOTOGRAFIE ANP, HH

Wie de naam Sylvana Simons googelt, vindt met gemak termen als ‘zwarte hoer’, ‘hypocriete bitch’ en ‘borderline trut’. Het zijn nog niet eens de ergste benamingen voor een politica die inmiddels dagelijks met de dood bedreigd wordt. De meest gehate vrouw van Nederland over het gesprek dat ze met haar kinderen voerde over een mogelijke aanslag: ‘Het is zo bizar dat je in alle ratio bezig bent met een eventuele prijs die je moet betalen voor het feit dat... Tja, voor wat eigenlijk?’

D

De naam Sylvana Simons (48) staat sinds 18 mei 2016 niet enkel en alleen meer voor de vrouw die ons land leerde kennen als presentatrice van TMF en later RTL, maar als boegbeeld van racisme- en discriminatiebestrijding. Op die dag sloot zij zich, na al enkele jaren tegen de karikatuur van kindervriend Zwarte Piet te hebben gestreden, aan bij de politieke beweging DENK. Tegenwoordig is ze gemeenteraadslid in Amsterdam namens de door haarzelf opgerichte partij BIJ1 en staat haar naam vandaag de dag ook symbool voor het uiten van haat, bedreigingen en het spuien van alles wat lelijk is jegens een persoon.

Grenzen vervagen als Simons in beeld komt, ze is verworpen tot vleesgeworden clickbait. Zet haar naam in de kop van een artikel en men vindt er iets van. Een consequentie van een plaats op de barricaden en verworven recht in onze polderdemocratie. Het gaat echter een stap te ver wanneer het vrije woord in het geding komt en er een prijs op het hoofd van de vertolker komt te staan. In een land waar Pim Fortuyn en Theo van Gogh met kogels het zwijgen werd opgelegd, is het delen van je idealen verworpen tot een risicovol dobbelspel. Letterlijk gesprekken aan de keukentafel over een mogelijke aanslag op je leven; Simons heeft ze moeten voeren, vertrouwt ze ons toe in de Stopera, het Amsterdamse stadhuis.

‘Met mijn kinderen en mijn naasten. Dat is zo bizar, dat je je er echt geen voorstelling van kunt maken. Dat je in alle ratio bezig bent met een eventuele prijs die je moet betalen voor het feit dat... Tja, voor wat eigenlijk? Ik ben er nog steeds niet achter wat er nu zo verschrikkelijk is aan wat ik doe of zeg, en wat die enorme waanzin van haat rechtvaardigt. Ik ben in de politiek gegaan omdat ik op een aantal gebieden structurele verandering wil, en dat

binnen mijn eigen morele grenzen moet kunnen aankaarten. Dat kan ik ook, omdat ik geen extreme gedachten heb. Een aanslag kan ons allemaal overkomen – kijk naar Utrecht – maar ik lig wat dat betreft wel onder een vergrootglas. Toch wil ik daar niet te veel mee bezig zijn en me vooral op de inhoud richten. Mijn vrienden willen het niet horen, maar dood gaan we allemaal. Ik ook. Ik ben niet gelovig en al helemaal niet religieus, maar het is niet aan mij hoe en wanneer het gebeurt. Daar heb ik geen invloed op. Het alternatief is echter zwijgen en dat vind ik eerlijk gezegd nog veel gevaarlijker.’

Haat en lelijkheid

Duizenden aan haar gerichte scheldberichten op internet zijn reeds ingediend als officiële aangifte, in twintig gevallen leidde dit ook tot een veroordeling. De vraag of men feller op haar reageert dan op andere opiniemakers of politici, vindt Simons lastig te beantwoorden. ‘Ik heb een ernstig gekleurd beeld vanwege de lading drek waar ik elke ochtend eerst even doorheen moet als ik mijn telefoon aanzet. Daarin ben ik helaas niet de enige. Zo trof ik laatst onder een online post van een artiest met een nieuw singeltje de lelijkste reacties aan. Ik dacht: het maakt tegenwoordig dus echt niet meer uit wat je doet, want iedereen is elkaar de hele dag gewoon verrot aan het schelden. Op Twitter is het een competitie geworden om de meest bijdehante opmerking te maken, waarbij mijn naam op een gegeven moment synoniem werd voor het feit dat je alles maar, zonder enige rem, gewoon moet kunnen zeggen. De manier waarop ik de laatste jaren stelselmatig ben weggezet is echt uniek in Nederland. Tot een jaar of vijf geleden was ik voor de meesten nog die leuke, exotische presentatrice, maar op het moment dat ik me begon uit te spreken, veranderde dat van dag in nacht. De haat en lelijkheid gaat negen van de tien keer over mijn geslacht en huidskleur, en dan alleen maar omdat ik ergens een mening over heb. De relatie tussen beide snap ik echter niet. Ik heb toch werkelijk waar nooit de behoefte gevoeld om nu eens iemand een berichtje te sturen met de tekst: “Ze moeten je al je nagels uittrekken, uit elkaar rukken, benzine over je heen gooien en je in de fik steken.” Of uitgebreid beschrijven hoe je verkracht moet worden. Dat noem ik geen kritiek leveren en bovendien allesbehalve fatsoenlijk. Kritiek is zeggen dat ik jouw schoenen niet mooi vind. Zeggen dat ik je een klap op je smoel geef omdat je ze aanhebt is heel wat anders. Ik vind

het normaal dat je elkaar bekritiseert en de dialoog aangaat, maar dit soort dingen gaan echt een stap te ver.’

Open boek

Simons krijgt regelmatig het verwijt snel op de kast gejaagd te zijn, maar zelf moet ze daar enkel om lachen. Net als haar kinderen. ‘Zij zeggen juist: nou, deze mensen weten niet hoe jij eruitziet als je echt boos bent. Woest en hysterisch zijn veelgebruikte termen om mij te beschrijven, maar geloof me: het grootste deel van de dag heb ik ongelooflijk veel plezier en ben ik ontzettend blij met mijn leven. Ik ben wel vaak duidelijk, dat is wat anders, maar men plakt dat frame nu eenmaal graag op me. Ze zijn het niet gewend. Premier Mark Rutte komt altijd over als die leuke man, maar is in werkelijkheid de grootste boef die we op dit moment in dit land hebben. Het feit dat hij in alle rust een boef is en een grote glimlach opzet, maakt hem niet minder boef. Blijkbaar

‘Tot een jaar of vijf geleden was ik nog die leuke, exotische presentatrice, maar op het moment dat ik me begon uit te spreken, veranderde dat’

zien burgers dus liever een buitenkant die ze prettig vinden, dan dat ze kijken naar de binnenkant. Ik daag iedereen altijd uit om de extreme, oneerlijke, destructieve en valse ideeën in mijn verhaal te vinden, maar die zijn er simpelweg niet. En dus zegt men: Sylvana is explosief. Tja, als ik het ergens niet mee eens ben, zul je het merken ook. *What you see is* ➤

Samen met haar advocaat Ian van der Kooye arriveert Sylvana Simons bij de rechtbank van Amsterdam.

what you get. Ik heb het grootste deel van mijn leven voor het oog van de camera beleefd, dus men weet allang wat voor vlees ze in de kuip hebben. Ik duik niet ineens op in een mantelpakje om de keurigheid zelve uit te hangen, dat zou totaal ongeloofwaardig zijn. Ik heb als twintiger een behoorlijk wild leven geleid in de iT, en in die vrijplaats van seks, drugs en rock-'n-roll gebeurde werkelijk van alles. Gelukkig was dat nog geen tijd van mobiele telefoontjes en social media, maar dan nog: iedereen heeft recht op jeugdzondes. Alleen, wanneer je de politiek in gaat, willen mensen wel dat je daar in ieder geval open en eerlijk over bent. Mezelf in een keurslijf persen zou ik daarom niet willen, ik ben liever een open boek.' Simons zegt al van jongs af aan het activisme in zichzelf te hebben gevoeld, maar ze wist op jonge leeftijd niet wat ze ermee aan moest. 'Was dat wel zo geweest, dan was die haat al veel eerder begonnen. Al op de lagere school nam ik het op voor gepeste kinderen of ging ik bij de leraar verhaal halen over zeehondjes en

kernenergie. Als ik, terugkijkend, mijn jongere ik een advies zou moeten geven, dan zou ik vooral benadrukken hoe mooi, slim en fantastisch ze eigenlijk is. Echt, ik zou haar helemaal volstoppen met complimenten. Ik had dat toen totaal niet in de gaten, maar nu zou mijn beste raad zijn: maak je niet te druk, het komt wel goed met jou.'

Vrienden verloren

Haar nieuwe leven in de politiek heeft ook gevolgen voor haar privéleven. Simons: 'Ik heb vrienden verloren door het werk dat ik nu doe. Soms via stille afzondering, soms door het recht in mijn gezicht te zeggen. Dat doet pijn, maar hoort ook bij het leven. Ik heb om soms nog wel lulliger dingen afscheid moeten nemen van mensen, maar heb er tegelijkertijd ook veel nieuwe vrienden bijgekregen. Ik heb gemerkt dat ik daar goed mee kan omgaan, al blijft het feit dat je politieke overtuiging je relaties zo beïnvloedt wel erg ingrijpend. Ook mijn zoon en dochter ondergaan de dagelijkse scheldpartijen jegens hun moeder en dat moet

vreselijk zijn. Ik kan het me niet voorstellen, maar als ik in hun schoenen had gestaan, zou het het uiterste van me vragen daar niet woeënd om te worden. Het is te danken aan het feit dat ze al van jongs af aan zijn opgegroeid met een bekende moeder dat ze nu met een redelijke afstand naar de situatie kunnen kijken. Ze kunnen het onderscheid maken tussen wat over ons privé gaat of de laag daaromheen is. Zij kennen mama Sylvana en hetgeen men er daarbuiten mee doet. Dat verschil zien ze heel goed, ook al is het momenteel heftiger dan ooit. Ze hebben in ieder geval beiden niet mijn achternaam en dat maakt het al minder lastig voor ze, hoe triest het ook is dat ik dit nu als positief punt moet aandragen. Laatst vertelde een van mijn kinderen een gesprek over mij te hebben opgevangen van mensen die niet wisten dat ik de moeder ben. Dan hoor je dus wat iemand echt over je denkt. Of wat te denken van mijn dochter, die vroeg of ik haar niet meer wilde taggen op Instagram. Ik ben een trotse moeder met een prachtige dochter en wil dus af en toe een fotootje plaatsen, maar zij kreeg daardoor steeds weer allemaal vervelende berichtjes. Dat soort dingen zijn weleens moeilijk en confronterend. Als moeder komt het verdriet van je kinderen altijd twee keer zo hard bij je binnen, zeker als het over dit soort dingen gaat. Het voelt heel oneerlijk en ik kan ze er helaas niet tegen beschermen.'

Breiwerkje

Over de wijze waarop de politie de continue stroom bedreigingen aan Simons' adres aanpakt kan ze niet te veel uitweiden, over het bestaan daarvan wel. 'Er zijn momenten geweest dat de dreiging groter was dan nu en daarop zijn toen de nodige maatregelen getroffen. Ik ben daadwerkelijk een tijd onveilig geweest, dus deze waren ook echt nodig. Ik kies er desalniettemin voor, zeker in Amsterdam, gewoon mijn leven te leven. Op straat even naast een dakloze gaan zitten om zijn verhaal aan te horen of met een luid "goedemiddag" bij de bakker binnenstappen... Dat wil ik niet kwijtraken. Als ik denk aan het leven dat Geert Wilders op dit moment leidt, dan weet ik zeker dat ik dat nooit zou willen. Helemaal alleen zijn in een zee van mensen, wonen in een safehouse en altijd omringd door bodyguards, dat is echte eenzaamheid, de werkelijke dood.' Simons zegt de impact van haar werk te voelen op momenten waarop ze het het minst verwacht, zoals in de periode waarop zestigduizend mensen de georganiseerde Sylvana-uit-

'Mijn dochter vroeg of ik haar niet meer wilde taggen op Instagram, want ze kreeg daardoor allemaal vervelende berichtjes'

zwaaidag ondertekenden. 'Ik kwam op een avond thuis en zag dat het buitenlampje bij mijn voordeur het niet deed, waardoor ik de sleutel niet direct in het slot kreeg. Ik moest mijn telefoon uit mijn tas halen om bij te schijnen en werd plotseling overvallen door het gevoel: wat nu als er iemand op me staat te wachten? Je wilt het niet toegeven, maar je vindt dit dus eigenlijk doodeng, Sylvana! Ook tegenover vriendinnen geef ik nooit toe wel eens bang te zijn, totdat een van hen me er op wees dat ik al twee maanden op de bank sliep in plaats van in bed. Omdat ik ze dan hoor binnenkomen. Lig ik boven, dan is dat niet het geval, zei ik haar. Dat was wel een eyeopener. Ook stonden er eens een aantal zwart geschminkte mensen voor mijn deur die, nog niet eens zo lang geleden, vervolgens nogmaals opdoken in de raadzaal van het gemeentehuis. Moet dat allemaal maar kunnen tegenwoordig? Volgen daar geen repercussies op? Voor mijn privéleven moet ik tegenwoordig vaker weg naar het buitenland, maar toch ben ik gelukkig. Ik ben enig kind en dus van jongs af aan gewend vaak alleen te zijn. Ik vind het ook fijn mezelf af te sluiten en, helemaal alleen, heerlijk een beetje te tekenen, door de woonkamer te dansen of te breien. Echt waar, soms neem ik mijn breiwerkje mee naar de fractie en maak ik die sjaal daar verder af. Dat is ook weleens fijn, aan iets kunnen werken zonder deadline.'

Zwartjes

Simons krijgt het regelmatig aan de stok met de media, waarbij PowNed de meest in het oog springende partij is wat betreft de methodes haar een quote te ontlokken. De kwestie rondom BIJ1-kandidaat-gemeenteraadslid, Cailin Kuit, zorgde ervoor dat een cameraploeg dagenlang voor de woning van schrijfster ➤

Simons in gesprek
met PvdA-voorman
Lodewijk Asscher.

ambush. Ik doe daar niet aan mee. Schrijf over me wat je vindt, doe je toch wel. Lieg over me, doe je toch wel. Praat ik niet, praat ik wel, het item – kort of lang en gemonteerd zoals ze willen – komt er toch wel. Kortom: *it has nothing to do with me anyway*. Ik ben niet bezig met het overtuigen van het PowNed-publiek, maar met het organiseren van het BIJ1-publiek en ga het dus ook niet in stand houden. Respect is iets wederkerigs. Je kunt het altijd van me krijgen, maar du moment dat jij besluit dat het tussen ons niet bestaat, hoef ik ook niet aan dat spel mee te doen.'

De politica denkt nog weleens terug aan het moment dat de beeldvorming om haar persoon drastisch veranderde. Het gewraakte moment in *De Wereld Draait Door* van 13 mei 2015, waarin ze presentator Martin Simek aansprak op het gebruik van de term 'zwartjes' en ze de grens van showbizz naar politiek definitief overstapte. 'Ik wist dat het iets teweeg zou brengen, maar ik kon me er geen voorstelling van maken. Dat ik nu, vier jaar later, een gesprek zou moeten voeren over mijn eigen

'Ik ben gewoon een burger die op enig moment dacht: ik zie het anders en dus neem ik het heft in eigen hand. Dat kan jij ook doen'

veiligheid had ik in ieder geval nooit verwacht. Mensen zeggen me nu weleens: je kent je plek niet. Ik denk dan: ik heb heel lang heel goed mijn plek gekend, en heb dus ook geweten wat er gebeurt als ik een andere inneem of om meer ruimte vraag. Dat de reactie zo heftig zou zijn, kon ik echter niet inschatten. Dat heeft misschien ook wel te maken met de naïeve gedachte dat ik geen grenzen overschrijd met wat ik zeg. Dingen die pijn doen, die schuren, maar wat geen schelden is. Ik wens niemand iets slechts toe. De scheidslijn tussen mening en feit is echter vertroebeld, omdat die twee steeds vaker door elkaar gehaald worden.'

Emancipatiebeweging

Hoe ziet Simons de toekomst voor zich? 'Met BIJ1 zijn we geschiedenis aan het schrijven en over twintig jaar zal blijken dat het zo is. We doen dingen op een manier zoals dat nog niet eerder is gedaan, met een verhaal dat nog niet is verteld, die een plek inneemt die nog niet is ingenomen en vanuit een positie die niet gebruikelijk is in de politiek. We weten dat zelf heel goed en zijn daar dus ook niet vals bescheiden over. Het is daarbij voor mij als leider van de partij een uitdaging altijd te blijven checken of er ook mensen zijn die mij durven tegenspreken. Dat ik niet eindig met alleen maar jaknikkers om me heen en dat ik dicht bij mezelf blijf. Genoeg mensen hebben me geadviseerd eerst het politiek spel mee te spelen tot ik zit waar ik wil zijn, alleen is dat niet wat ik wil. Ik ben hier niet ingestapt om het politiek spel te herkauwen, maar ben met iets veel groters bezig; een emancipatiebeweging. Natuurlijk wil je doorzettingsmacht vergaren,

maar dan moet je politiek draagvlak en een achterban hebben die jou dat vertrouwen geeft. Maar onze aanwezigheid an sich is al zo belangrijk. Ik ben, net als de lezers van dit artikel of de mensen die vroeger naar TMF keken, gewoon een burger die op enig moment dacht: ik zie het anders en dus neem ik het heft in eigen hand. Dat kan jij ook doen. Ik zeg niet dat iedereen een politieke partij moet beginnen, maar men mag zich wel realiseren dat we niet in het vaste stramien mee hoeven te lopen. Dat er meer opties zijn om invulling te geven aan je dromen, idealen, wensen en gedachten. Dat hoeft niet per se op mijn manier, maar kan ook via andere wegen. Laatst las ik in de krant dat mijn aanwezigheid in de politiek van grote symbolische waarde is, al was het maar omdat jonge vrouwen van kleur erdoor geïnspireerd kunnen raken. Mooi toch?' ✕

Hans Teeuwen (52) is behalve om zijn grappen en absurdistische shows ook bekend als voorvechter van het vrije woord. Vaak verzint hij daar een eigen vorm voor, zoals een lied of een sketch, maar kan hij er ook een serieuze bespiegeling op loslaten? 'Vrijheid is geen garantie voor gelijkheid. Het is ook geen garantie voor geluk. Maar het is wel de meest kansrijke omgeving waarin de beste ideeën tot wasdom kunnen komen.'

‘Vrijheid wordt te vaak verkeerd begrepen’

TEKST BART NIJMAN
FOTOGRAFIE CORNÉ VAN DER STELT

Wanneer werd de vrijheid van meningsuiting een thema voor jou?

‘De eerste keer dat ik ging nadenken over de vrijheid van meningsuiting en hoe fragiel die is, kwam door twee incidenten met de Hells Angels in de jaren 90. In het programma van Jack Spijkerman werden grappen gemaakt over Hells Angels die in een bordeel waren doodgeschoten. Henk van Dorp had iets gezegd over de vermeend criminele activiteiten van deze volstrekt onschuldige jongensclub. Spijkerman werd toen bedreigd en Henk van Dorp moest na een klap in zijn gezicht twee weken lang met een blauw oog zijn programma presenteren, want de jongens waren even langs geweest. Van Dorp en Spijkerman boden zelfs hun excuses aan de Angels aan, op beeld. Dat was al schokkend genoeg, maar nog veel schokkender was dat niemand zich uitsprak tegen wat toch wel heftige bedreigingen en zelfs geweld waren. Artistieke vrijheid en persvrijheid werden door een klein clubje aan de motorlaars gelapt. Ik geloof niet dat het ooit de ambitie van de Hells Angels was om Nederland te gaan regeren, maar op het moment dat het doodstil blijft als je zoiets flikt, realiseer je je wel hoe effectief de dreiging van geweld is als je mensen het zwijgen op wil leggen. Dat vond ik oprecht schokkend. Een van de weinige mensen die zich daar toen net zo druk over maakte als ik, was nota bene Theo van Gogh. Terwijl de reactie van de meeste mensen was van: “Joh, doe nou maar niet, want die lui zijn knettergek.”’

‘Als je vóór vrijheid van meningsuiting bent, ook als dat meningen omvat die omstreden zijn, dan moet je flink zijn’

Hoe keek je terug op dat incident?

‘Het geeft een besef over de vrijheid van meningsuiting. Dat er een zekere mate van moed voor nodig is om onder intimidatie uit te komen. De moed van de eenling, die het aandurft om een onderwerp op te werpen of een grap te maken, maar niet weet of iedereen zijn stap naar voren zal volgen, of dat hij daar alleen komt te staan. In de wind. Op zulke momenten vind ik dat de solidariteit van mensen die gewoon, zonder geweld en zonder bedreigingen, een debat willen voeren, zichtbaar moet worden. Want wat gaan die Hells Angels doen als er een massaal statement wordt gemaakt? Ze kunnen niet iedereen op hun bek slaan. Diezelfde wetmatigheid had moeten gelden rondom de eerste cartoons over Mohammed, in Denemarken. Toen er echte bedreigingen kwamen, die door toch een te groot deel van de islamitische gemeenschap in elk geval niet werden veroordeeld. Meteen bij het eerste geweld hadden ALLE (Teeuwen vraagt hier expliciet om hoofdletters, red.) kranten die cartoons moeten afdrucken, om zo de boodschap af te geven dat dát is wat er gebeurt als je een onwelgevallige mening met geweld of de dreiging daarvan probeert te intimideren – dan krijg je hem in duizendvoud terug.’

Na *Charlie Hebdo* stond de Dam toch ook vol met bordjesdragers die ‘Je Suis Charlie’ zeiden?

‘Ja, maar dat was *after the fact*, toen was het kwaad al geschied. Het is op zichzelf niet zo dapper dat je tegen het afslachten van een complete redactie bent. Maar als je vóór vrijheid van meningsuiting bent, ook als dat meningen omvat die omstreden zijn, dan moet je flink zijn.’

Je leert dus pas wat de vrijheid van meningsuiting is als je geconfronteerd wordt met de inperking ervan?

‘Dat geldt voor de vrijheid in het algemeen. Het is heel moeilijk om mensen de waarde in te laten zien van iets wat niet bedreigd wordt. Mensen in dit land weten onderhand niet beter dan dat vrijheid er altijd geweest is, en er ook altijd zal zijn.’

Kunnen we beter met onvrijheid omgaan dan met vrijheid, omdat onvrijheid tenminste kaders en normen en regels heeft?

‘Als je geen talent hebt om vrijheid in te vullen, heb je er ook niet zoveel behoefte aan. Dan heb je liever structuur. Vergelijk het met dat je in bed ligt; je ligt zo lekker, maar je denkt dat je er over een kwartier uit moet, maar je wil niet uit je heerlijke bed, want je bed is de beste plek ter wereld. En dan idealiseer je dat in bed blijven liggen, omdat je denkt dat het juist niet kan. Maar ineens realiseer je je: het is zaterdag, ik hoef helemaal niet op. Dan ben je vijf minuten heel erg blij, in je

bed, en daarna is dat weer een vanzelfsprekendheid. Waarschijnlijk sta je dan alsnog heel snel op, om drugs te gaan kopen in de stad. Want ja, wat heb je anders te doen? Het is zaterdag. En dat is een vrije dag. Was altijd al zo. Is niet zo bijzonder. Ja, dan is de waarde van die vrijheid wel een beetje weg. Beetje omslachtig voorbeeld misschien, maar ik ben een komiek, halló. De taak van een komiek is om dingen die iedereen allang weet op een nodeloos omslachtige, amusante manier te vertellen.’

Ik bedoel het misschien praktischer. In Groningen worden overlast gevende asielzoekers op lijn 73 beloond met hun eigen buslijn, van VVD-staatssecretaris Mark Harbers. Weet hij niet hoe je de confrontatie met onvrijheid aan moet gaan?

‘Je kan een confrontatie heel lang uitstellen. Of geld naar het probleem gooien om die confrontatie te vermijden. Maar er zit wel een einde aan die strategie. Dit is kennelijk hoe ver het kan gaan als mensen zo sterk als slachtoffer worden gezien, dat ze van iedere morele verantwoordelijkheid worden ontslagen. In dit geval is het ook nog eens piëtisme, en dat is een gevolg van de bij sommige mensen wel heel hoge interesse in het zichzelf moreel verheven maken of voelen. Totdat ze met de realiteit van dat streven worden geconfronteerd, en die realiteit is vaak best ingewikkeld. Dan krijg je te maken met cultuurverschillen, die linksom of rechtsom overbrugd zullen moeten worden. Met een enigszins koket patriarchaal schuldgevoel kom je dan niet erg ver.’

Maar is het dan zo moeilijk om te vragen of iemand zich gewoon een beetje wil gedragen?

‘Het cliché-idee wat er de afgelopen decennia bij heel veel mensen is ingestampt, is dat wij als westerlingen een morele schuld hebben bij met name Afrika en het Midden-Oosten, plekken waar veel immigranten vandaan komen. Dat maakt dat veel mensen het domweg ongepast lijken te vinden om welke eis dan ook te stellen aan iemand die uit zo’n gebied hiernaartoe komt. “Wie denken we wel niet dat we zijn?” Zeker ten opzichte van welwillende immigranten die onze cultuur willen verkennen en willen weten hoe het hier werkt, is het raar als die dan ontdekken dat onze spelregel is dat wij ons hier vooral heel erg schuldig voelen. Daar heb je niet zoveel aan. “Maar jullie hebben de zaakjes wel goed voor elkaar,” zal die migrant zeggen. “Ja, maar allemaal gebouwd op het bloed van jouw voorvaders,” zeggen wij dan. Ik denk niet dat iemand, die uit een oorlogsgebied komt en die onbeschrijfelijke gruwelijkheid heeft moeten zien, er op zit te wachten dat wij straatnamen

veranderen. Het is van een onwaarschijnlijke decadentie, een nikserig luchtgevecht dat over de hoofden van immigranten wordt uitgevochten. Je kan heel veel dingen aan nieuwkomers in onze cultuur uitgelegd krijgen, maar dit nooit. Soms lijkt het zelfs alsof we dit onderwerp onder elkaar niet eens meer bespreekbaar krijgen. Vrije uitwisseling van ideeën is het enige wat ons vooruit kan helpen. Maar vrijheid wordt ook te vaak verkeerd begrepen.’

De vrijheid krijgt te snel de schuld?

‘Als er iets onwelgevalligs gezegd wordt, of iets wat ook echt moreel verwerpelijk is, dan wordt er soms te snel gedaan alsof dat een uitwas is van de vrijheid van meningsuiting, en niet van de overtuigingen van de boodschapper. Dan zou je op het moment dat een vrouw de boel oplicht, dus ook kunnen zeggen: “Ja, dat krijg je, met die vrouwenemancipatie.” Als je dit doortrekt, leidt iedere misdaad van een immigrant meteen tot een argument tegen migratie: “Ja, dat krijg je, met die diversiteit.” Of andersom: ieder doelpunt dat Ziyech voor Ajax maakt, zou dan een argument vóór diversiteit zijn. Of begin ik nu te ratelen?’

Maar hoe moeten we dan omgaan met die vrijheid van meningsuiting?

‘Nou, dat zal ik je eens exact uitleggen. Zit je lekker? Komt ie: je kan een indeling maken tussen mensen die wel en mensen die niet met de vrijheid van meningsuiting kunnen omgaan. Mensen die het niet kunnen, hebben ook vaak een slechte adem. En weinig fantasie, ze zijn niet flexibel in hun hoofd. Ze hebben houvast en zekerheid nodig, maar in een wereld waarin alles ter discussie gesteld kan worden, hebben ze die zekerheid niet. Misschien zijn ze bang dat door relativering alles waardeloos wordt, maar ik denk dat alles wat echt van waarde is niet kapot gerelativeerd kan worden – althans niet door vrijemeningsuiting. Ik kan een miljoen satirici en komieken loslaten op het principe 1 + 1 = 2, maar ik denk niet dat ze het kapot krijgen. Maar als je hetzelfde doet met iemands bewering dat hij de creator van het universum gesproken heeft, zouden diezelfde miljoen grappenmakers dat idee wel aan het wankelen kunnen krijgen.’

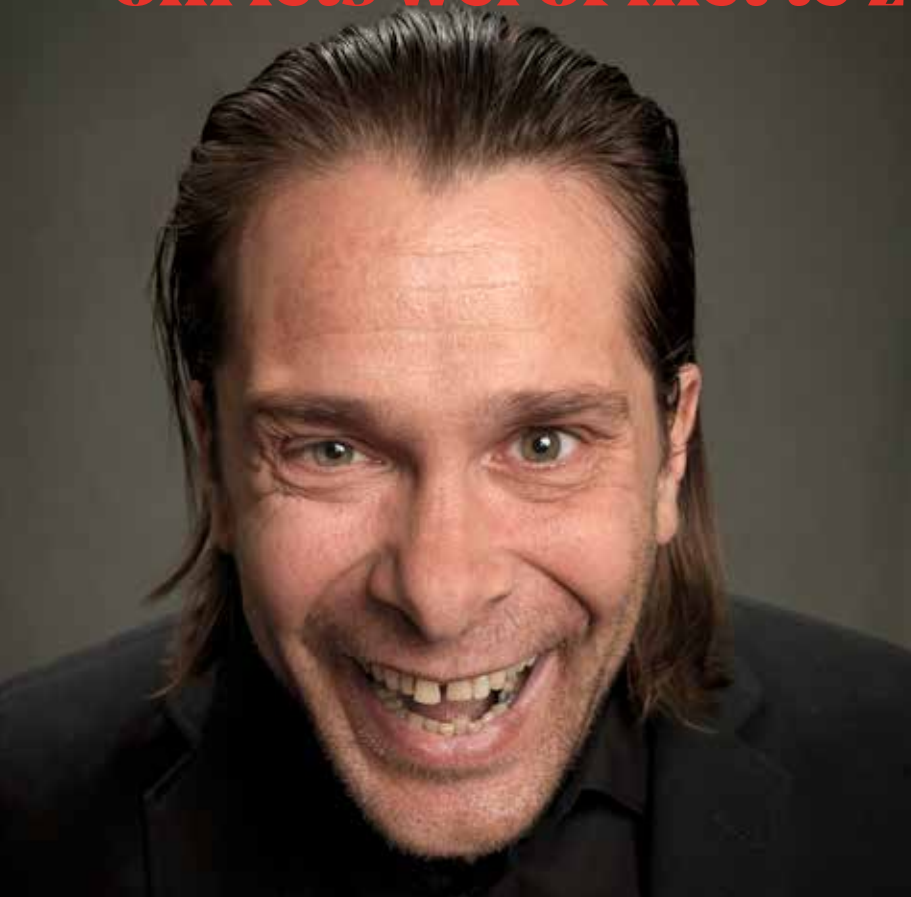
Dat wordt niet alleen door gelovigen gevreesd. Er is een zekere politiek correcte afkeer van het internet, komt dat ook door mensen die dachten te weten hoe alles in elkaar zit?

‘De hiërarchie en hoe het debat was ingericht, met kranten, radio en televisie, daar hebben heel veel mensen zich heel lang heel vertrouwd bij gevoeld. Juist degenen die zich de hiërarchie eigen gemaakt hadden en een positie daarin ➤

NIEUWE REVU ONTMOET HANS TEEUWEN

Waar? Gewoon bij Teeuwen thuis in Amsterdam, waar we mogen aanschuiven bij het avondeten. Een uitstekende kip tan-doori met rijst legt de basis onder het gesprek, dat we aan tafel in de woonkamer voeren. **Hoe ging dat?** Teeuwen kan niet blijven zitten tijdens het interview. Regelmatig staat hij op en beent hij wat door de huiskamer. Een paar keer doet hij ad hoc een absurdistisch intermezzo, om net zo makkelijk weer in serieuze zinnen verder te praten. **Nog iets genuttigd?** We drinken cola, twee kleine blikjes de man. Na het interview zit het werk erop, zegt Hans, en komen er biertjes op tafel om het te vieren. Het bleef nog lang onrustig, die avond.

‘Gekwetste gevoelens mogen toch nooit meer gelden als argument om iets wel of niet te zeggen?’

veroverd hebben, die schrikken als er ineens een invloed van buiten komt die ook heel veel mensen bereikt en waar zij geen grip op hebben. Dat verstoort in hun ogen de natuurlijke orde. Internet is heel verfrissend. Het is ongezond als mensen te lang onaantastbaar zijn, dan worden ze lui, gaan ze hun macht en invloed als iets vanzelfsprekends zien. Internet is voor links moeilijker geweest dan voor rechts. De conservatieven hadden de jaren 60 en 70 al over zich heen gehad, die kenden hun plek al. Maar dat er ineens een blogje verschijnt waarop Freek de Jonge wordt bespot, dat was echt nieuw. Die omkering zagen ze niet aankomen. Maar dat er behoefte aan was, is wel evident. Dat kwetsende blogje van jou, Zonder Stijl of hoe heet het, is het bewijs daarvan. Ineens werd ook duidelijk dat er allerlei ongeschreven regels waren, dat er een bepaalde ideologische koers gevaren werd door gevestigde media, die altijd als vanzelfsprekend werd aangenomen.

Daarbinnen dacht men dat er al genoeg hoor en wederhoor was en genoeg diversiteit van meningen. Ging er toch ineens een wereld open.’

Het NOS Journaal als baken in de nieuwsvoorziening, Sonja Barend als ankerpunt in het debat, de Europese Unie als voldongen feit van vrede en veiligheid?

‘Ja, precies. Godverdomme, wat zeg je dat mooi. Heb je mij wel nodig? Ik kan ook gewoon leuke grapjes gaan verzinnen, en dan schrijf jij lekker zelf op hoe het zit. Je ziet nu dus dat er aan de stoelpoten van het internet wordt gezaagd. Het nieuwe is er af, het is niet meer onontgonnen, geen Wilde Westen meer. Maar om meerdere redenen, zoals bijvoorbeeld auteursrechten, is het wel logisch en misschien ook wel noodzakelijk dat er regulering wordt toegepast. Maar daarbij moet de vrijheid van meningsuiting wel bewaard blijven. Niet dat overheden en een paar grote bedrijven alsnog gaan bepalen wat wel en vooral niet is toegestaan op het vrije internet. De plotselinge introductie van de term fake news lijkt een soort filterpoging geweest te zijn, om onwelgevalligheid van bepaalde uitingen te markeren. Maar het werd metéén in hun eigen gezicht teruggeslagen, omdat de term geridiculiseerd werd totdat hij al zijn waarde verloor. Wat wel bewijst dat het zo makkelijk nog niet is om het internet aan banden te leggen. Maar een leger aan mensen met een overeenkomstige ideologische overtuiging, die online iemand belagen, is wel zeer intimiderend. Om daar tegen te kunnen, heb je een bepaald karakter nodig.’

Wat voor karakter?

‘Als je diep vanbinnen nog een onzekerheid hebt of je wel goed bent, of je er wel mag zijn, of als je bent groot gebracht in een omgeving waar niet al te veel conflict was, dan ga je het op Twitter niet redden. Wat ook een reden is dat ik er nooit op gezeten heb. Godzijdank ben ik ook, mede vanwege mijn goddelijke fysiek, nog steeds razend populair. Maar één welgemikte tweet richting mijn diep verborgen minderwaardigheidscomplex is genoeg om mij een dag lang in foetushouding aan het bed gekluisterd te houden. Hoewel ik er steeds beter mee om kan gaan, maar dat is omdat de dood dichterbij komt en dan maakt het allemaal niks meer uit. Het spannende aan het internet,

was het nieuwe. Het was onontgonnen. Het internet ging van onbezonnen ontwapening naar een bijna agressief vrijzinnige puberteit, maar nu zit het in een soort adolescentie fase waarin er ook een enorme grotensenwereld achter schuil blijkt te gaan, met economische verleidingen en politieke belangen en misschien zelfs wel de morele verantwoordelijkheden die alle jeugdige onbezonnenheid overal vanaf strippen.’

Maar bij volwassen worden hoort toch ook het kweken van een dikke huid, tegen kwetsen bijvoorbeeld?

‘Rekening houden met gevoelens is natuurlijk prima bij mensen onder de zestien, maar daarna mogen gekwetste gevoelens toch nooit meer gelden als argument om iets wel of niet te zeggen? Je moet ervan uitgaan dat je gesprekspartner in staat is om met woorden uit te drukken wat hij of zij vindt. Op het moment dat ik iets zeg waarvan de ander zegt “dat kwetst mij heel erg”, dan wil ik weten waarom. Als er dan geen goed antwoord komt, zie ik geen enkele reden om mezelf te censureren. Simpelweg zeggen “dit kwetst mij” is niet genoeg. Er is een belangrijk verschil tussen kwetsen en bedreigen. Moedwillig iemands gevoelens kwetsen is verwerpelijk, maar gelukkig niet strafbaar. Het is jammer als van die vrijheid misbruik gemaakt wordt, maar de vrijheid is belangrijker dan die gekwetste gevoelens. Die vrijheid maakt namelijk ook dat er altijd de mogelijkheid is om de bullebak van repliek te dienen. En dat er dan ondanks deze regels nog verschillen zijn tussen mensen, omdat er mensen zijn die slimmer zijn, rapper van de tongriem zijn gesneden, beter zijn opgeleid – dat is nou eenmaal zo. Die drift om via sociale regels of zelfs politieke regels ieder pijntje te voorkomen en iedere ongelijkheid weg te willen poetsen, kan veel catastrofaler uitwerken dan af en toe eens iets onaangenaams horen, lezen of zien. Vrijheid is geen garantie voor gelijkheid of geluk. Het is niet eens een scheppende voorwaarde. Maar het is wel de meest kansrijke omgeving waarin de beste ideeën tot wasdom kunnen komen. Dat moet je niet gaan blokkeren door gekwetst zijn tot argument te verheffen.’

Want daar krijg je badpakken-edities van Sports Illustrated zonder badpakken van?

‘Hoe kan ik zo geil mogelijk in een boerkini op de foto? Hoe staat ik de moellahs niet voor het hoofd en toon ik tegelijkertijd mijn emancipatie? Zie daar, de hypocrisie. Ik denk dat na Ayaan Hirsi Ali te weinig mensen het aangedurfd hebben om de strijd aan te gaan met religieuze fanatici over vrouwenrechten, uit angst voor geweld. En nu zijn we ons in onmogelijke bochten aan het wringen om een kledingstuk dat bedoeld is om vrou-

wen te deseksualiseren, op een zo sexy mogelijke manier in beeld te brengen. Daaronder zit de angst om tegen de bully met de baard te zeggen: “Bemoei je met je eigen lichaam!”

Het zijn vaak niet eens de moslims die als eerste boos worden, het is policor links.

‘Da’s waar. Men vult het in, namens hen. Maar zoals wij gewend zijn aan vrijheid, zijn mensen die altijd met repressie geleefd hebben gewend om de toorn van de bully met de baard te omzeilen. Ze hebben hun angst geïnternaliseerd, en daarmee ook hun hypocrisie. De Thomas Erdbrink-manier: laten zien dat je ook in Iran best lol kunt hebben, als je niet al te frontaal de confrontatie zoekt en alleen ónder je boerka een paar biertjes meesmokkelt naar een geheim verjaardagsfeestje. Maar ik ben pas tevreden als het hoofddoek verbrandende meisje aan niemand verantwoording hoeft af te leggen en onbevreesd kan zeggen dat ze walgt van die seksueel gefrustreerde mannen die haar vertellen wat ze wel en niet met haar eigen lichaam mag doen. Het is daar in Iran nog maar een klein groepje dat de hoofddoek afwerpt. En terwijl we de vrijheid hier hebben om openlijk discussie te voeren, met en door mensen als Hirsi Ali, kiezen we er voor om dat niet te doen en zijn we eerder geneigd om een andere bus in te zetten.’

En dat komt allemaal door ons morele gevoel van schuld en zonde?

‘Door dat schuldgevoel is het al moeilijk voor ons om te zeggen dat we een samenleving waarin mannen en vrouwen gelijk zijn beter vinden dan een samenleving waarin mannen en vrouwen dat niet zijn. Want wie denken wij wel dat we zijn? Dat lijkt heel nobel, maar het is laf, conflictvermijdend. Soms is vermeende tolerantie gewoon een excuus om de confrontatie niet aan te hoeven gaan. Maar de beste manier om die aan te gaan, is om erover te praten. Gedachten uitwisselen en je standpunten voor het voetlicht brengen, hoe gevoelig ook. Helaas is het inmiddels zo ziek geworden dat niet degene die geweld gebruikt verantwoordelijk wordt gehouden, maar degene die een confronterend statement maakt. Die krijgt het verwijt te provoceren. “Je wéét toch dat dit gebeurt als je dat zegt” – zo’n reactie. Alsof het een wetmatigheid is dat wanneer je bepaalde onderwerpen bespreekt, je een gewelddadige reactie kunt verwachten. En als je die wet dan toch tart, dan heb je het aan jezelf te danken. Ja, dan gooi je een van de belangrijkste peilers weg onder succesvolle samenlevingen waar mensen juist naar toe willen emigreren in plaats van er vandaan willen vluchten. En je krijgt er niks goeds voor in de plaats: niet het beste idee wint, maar de fanatiekste aanhanger.’ ✕

KRABBEN WAAR HET JEUKT

TEKST DANNY KOKS ILLUSTRATIES CORTÉS EN GREGORIUS NEKSCHOT

Een dubbelinterview met Cortés en Gregorius Nekschot (die zich zelden laat interviewen, we zeggen het maar even). De twee huiscartoonisten van GeenStijl over cartoons en inquisiteurs, de profeet en de Brexit, en het hellende vlak waar onze vrijheid van meningsuiting op balanceert. 'Als je een onderwerp laat liggen terwijl je vindt dat het wel aan bod moet komen, dan doe je je werk niet goed.'

WIE IS CORTÉS?

Cortés is sinds vijf jaar fulltime cartoonist. Hij tekent onder meer voor *Follow the Money*, maar verreweg de meeste van zijn politieke spotprenten verschijnen in het *Eindhovens Dagblad* en op GeenStijl. Hij heeft meegewerkt aan de tentoonstelling *Serius Grappig* (tot en met 15 september te zien in het instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum).

De Brexit, moslimfundamentalisme, Trump, Zwarte Piet, politieke demagogen; zijn het rijke tijden voor een cartoonist?

Cortés: 'Je hoeft als cartoonist inderdaad niet te klagen dat er te weinig gebeurt. Wat ik wel merk, en ik weet niet of dat vroeger ook zo is geweest, is dat de karikatuur vaak wordt ingehaald door de realiteit. Nieuwsverhalen waarvan je denkt: dit had van De Speld kunnen zijn. Je kunt de overdrijving bijna niet meer als stijlform gebruiken.'

Waarom heb je ervoor gekozen in de anonimiteit te werken?

'Toen ik nog niet fulltime tekende, wilde ik mijn dagelijkse werk en politieke zaken gescheiden houden. Rond de tijd dat ik besloot om me volledig aan cartoons te wijden, speelden de kwesties rond de Deense en Zweedse tekenaars Kurt Westergaard en Lars Vilks (beiden werden door moslims bedreigd nadat hun spotprenten van de profeet Mohammed in de krant waren verschenen, red.). Met zijn abomi-

nabele kwaliteit had Vilks overigens niet alleen Mohammed beledigd, maar ook alle tekenaars. Ik vond dat een extra aansporing om mijn anonimiteit voorlopig te behouden. Ik vind dat je met alles satire moet kunnen bedrijven, juist met de onderwerpen waarvan mensen niet willen dat je er satire mee bedrijft. Daar wil je jezelf niet in afremmen. Op het moment dat je veel bijgedachten hebt over wat je niet moet doen, is dat fnuikend voor je creativiteit en vrijheid van expressie. Het drukt de creatieve stemming. Veel van mijn cartoons verschijnen op GeenStijl. Een rebels platform dat alles durft aan te pakken, daarvan zijn er in Nederland maar weinig. Je kunt het met ze eens zijn of niet, de manier waarop ze het doen kan je smaak zijn of niet, maar ik vind het juist goed dat ze alles vrij compromisloos doen. Dan wil je als cartoonist niet van tevoren allerlei thema's en onderwerpen voor jezelf wegstrepen omdat je er weleens gezeik mee kan krijgen. Sommige mensen noemen het misschien laf dat ik de anonimiteit >

'Als ik zelf oncomfortabel word van een cartoon waar ik aan werk, is dat meestal een teken dat ik op de goede weg zit'

kies, maar gezien de recente geschiedenis en de opkomst van social media waardoor relletjes binnen een dag kunnen escaleren, vind ik mijn keuze volledig gerechtvaardigd.'

Heb je al veel gezeik gehad door je cartoons?

'Tot nog toe valt het me mee, moet ik zeggen. Het hangt er ook heel erg van af of je toevallig op de radar terechtkomt van iemand die eropuit is om stennis te schoppen. Als je kijkt naar die Mohammed-cartoons, daar was in eerste instantie niks mee aan de hand. Die waren al gepubliceerd en niemand was er echt over gevallen. Alleen is toen vervolgens een Deense imam ermee gaan touren. Die heeft er veel ophef over gemaakt en toen is het ineens geëscaleerd. Dat merk je vaak met die ophefjes en relletjes: je komt op iemands radar, die gaat een hoop stennis over jou maken en op een gegeven moment krijgt dat momentum en kom je terecht in een stroomversnelling waar je niet in wilt zitten. Als ik zelf oncomfortabel word van een cartoon waar ik aan werk, is dat meestal een teken dat ik op de goede weg zit. Het is echt de kunst om het randje op te zoeken en daar 10, 20 procent overheen te gaan. Want je wil verrassen en soms shockeren, maar je wilt vooral dat mensen blijven luisteren naar wat je te zeggen hebt. Als je te hard schreeuwt, word je evenmin gehoord dan wanneer je helemaal niet schreeuwt.'

Maak je net zo makkelijk een cartoon over de islam als over de Brexit? Of kies je dan toch eerder voor de 'veilige' optie?

'Veiliger is het wel, in de zin van minder potentieel gezeik. Je zult niet snel Brexit-jihadi's aan de deur krijgen. Dus natuurlijk is een cartoon over de islam veel risicovoller. Als het om de Brexit gaat, zal niemand je de keel willen doorsnijden. Met religie heb je dat wel, en de islam heeft daar een behoorlijke trackrecord in. Als cartoonist heb je daar een taak. Als je een onderwerp laat liggen terwijl je vindt dat het wel aan bod moet komen, dan doe je je werk niet goed. Dus als ik vind dat een bepaald spotprent nodig is, dan doe ik dat. Tegelijk

vind ik dat een cartoonist zijn werk veel vrijer kan doen als het risico dat hij neemt wordt gedeeld door de samenleving. Bij de Mohammed-cartoons is dat bijvoorbeeld niet gebeurd. Wat de kranten in West-Europa destijds hadden moeten doen, was massaal die spotprenten afdrukken. Om zo het risico te delen en op te komen voor de vrijheid van meningsuiting. Dat is niet gebeurd. Na de aanslag op de redactie van *Charlie Hebdo* riep iedereen Je suis Charlie, maar na een week ging iedereen weer verder met zijn eigen leven en mochten de cartoonisten weer alle risico lopen. Dat vind ik een zorgelijke ontwikkeling. Men koketteert graag met de verworvenheden die we hebben, zaken als vrijheid van meningsuiting en gelijkheid tussen man en vrouw, maar die kernwaarden kosten je ook wat. Uiteindelijk merk je toch dat mensen daar de prijs niet voor willen betalen. En denken of hopen dat het vanzelfsprekend en gratis is. Dat is niet zo. Die verworvenheden zijn door vorige generaties verdiend en moeten door de huidige generatie in stand worden gehouden. Dat is een continue strijd tegen groepen die daar graag wat aan willen veranderen.'

Wat is de kerntaak van een cartoonist?

'Om te krabben waar het jeukt. Die jeuk komt voort uit zaken als hypocrisie, machtsmisbruik, politieke correctheid. Er wordt door politici en bestuurders veel moeite gedaan om een bepaald beeld te schetsen van zaken. Als satiricus wil je de dingen laten zien zoals ze echt zijn.'

Zitten er grenzen aan dat krabben waar het jeukt?

'Weinig. De grens zoals die zou moeten zijn, is: geweld of het aanzetten daartoe. Maar beledigen of haatzaaien, daar kun je niks mee. Dat zijn zulke subjectieve begrippen. Men probeert dat te gebruiken om zijn zin te krijgen, om onwelgevallige meningen weg te drukken. Dat vind ik een glijdende schaal. Neem alle ophef rond Ruben L. Oppenheimer en zijn spotprent over de Turkse president Erdogan. Wat je dan krijgt, is dat een hoop mensen zich daarmee gaan bemoeien en roepen dat zo iets niet kan. Dat je daarmee een bevolkingsgroep kwetst. Die gaan het kwetsen als argument gebruiken. De emotie is een juridisch wapen geworden om iets al dan niet te kunnen verbieden. Politieke opportunisten en belangengroepjes proberen zo voor zichzelf extra juridische ruimte te creëren. En waar ruimte is, zullen mensen dat misbruiken. We zitten in een heel gevaarlijke tijd, waar grote platforms

Cortés
cartoon.nl

als Facebook en Twitter door overheden onder druk worden gezet om bepaalde meningen te censureren zodat zij dat niet zelf hoeven te doen.'

Hoeveel cartoons over de islam heb jij in je portfolio zitten?

'In 2017 was er wat gedoe binnen de jury van de Inktspotprijs over een van mijn cartoons. Een bebloede autoband rolt over de weg. In het bandenprofiel zelf staat te lezen "Allahu Akbar", maar op de afdruk op het asfalt staat "Nothing to do with islam". Daarmee wilde ik de tegenstelling in beeld brengen tussen aanslagen die uit naam van de islam worden gepleegd

en de mensen die daarna roepen dat dergelijke fanatici niks met de islam te maken hebben. De vakjury had de prent aanvankelijk afgekeurd. Misschien vanwege het bloed, misschien vanwege het woord islam, geen idee. Juryvoorzitter Claudia de Breij schreef in het juryrapport dat het haar niet lekker zat dat ze mijn cartoon hadden weggelegd, puur omdat die een werkelijkheid weergaf die ze liever niet zo zag. Omdat het haar tot denken aanzette, is de jury teruggekomen op zijn besluit en kreeg mijn cartoon een eervolle vermelding. Dat is dus precies wat je als cartoonist moet doen: zorgen voor discussie. Een groter compliment kun je niet krijgen.'

WIE IS NEKSCHOT?

Gregorius Nekschot publiceert sinds begin deze eeuw zijn cartoons en spotprenten op het internet. Bewonderaar Theo van Gogh bood op zijn eigen site De Gezonde Roker veel ruimte aan het werk van Nekschot, die later vooral veel voor GeenStijl tekent. In 2008 wordt hij gearresteerd wegens enkele cartoons die de islam zouden hebben beledigd. De aangifte is afkomstig van de Nederlandse imam Abdul-Jabbar van de Ven. Anderhalve dag later wordt Nekschot vrijgelaten. Na een aantal jaren te zijn gestopt, tekent hij inmiddels weer voor GeenStijl.

Mag een cartoonist binnen de kaders van de wet elke grap over elk onderwerp maken?

Nekschot: 'Jazeker.'

Geldt voor een cartoonist: hoe harder de grap, hoe sterker de boodschap?

'Hangt ervan af voor welk medium je werkt, en welk onderwerp het betreft. Een spitsvondig grapje over het verzorgen van kamerplanten – ik zeg maar wat – kan in *Libelle* mogelijk als keihard worden ervaren.'

Vergroten of verkleinen harde cartoons de kloof in de samenleving?

'Er is helemaal geen kloof. Punt is: in een democratie wordt voortdurend politieke strijd geleverd. Op vreedzame wijze. Daarom is democratie zo'n goed systeem. Cartoons zijn simpelweg een onderdeel van de politieke strijd. Het is gezond mensen te laten weten dat niet iedereen hun opvattingen uit de weg gaat. Niemands overtuiging is heilig. Oppositie en spot zijn noodzakelijk om een democratie te laten functioneren.'

Heb je ooit jezelf gecensureerd?

'Ja, en dat had ik vaker moeten doen. Sommige prenten maak je in een opwelling, die zijn achteraf gezien niet altijd goed genoeg. Maar dan heb ik het over een grap die niet helemaal uit de verf komt, niet dat het onderwerp te gevoelig ligt.'

Wat dacht je toen de politie op 13 mei 2008 met tien man sterk je huis binnenviel?

'Uiteraard schrok ik, maar ik had er altijd rekening mee gehouden. De aanleiding was een door de islamitische fundamentalist Abdul-Jabbar van de Ven georganiseerde actie, om aangifte te doen bij het Meldpunt Discriminatie Internet (MDI). De betreffende wetsartikelen, op grond waarvan ik mogelijk ooit problemen zou kunnen verwachten, lagen tot grote verbazing van de officier van justitie op mijn bureau.'

Drie jaar na je arrestatie kondigde je aan te stoppen met je cartoons. Waarom deed je dat?

'Dat was om persoonlijke redenen.'

Had je toen het gevoel dat 'zij' je hadden verslagen?

'Integendeel, het was per slot van rekening mijn eigen beslissing. En Ernst Hirsch Ballin (destijds minister van Justitie, red.) was na mijn arrestatie uitgeregeerd. Hij rommelt nog wat in de marge van het CDA, maar zal de geschiedenis ingaan als inquisiteur.'

Waarom besloot je vorig jaar weer de pen op te pakken?

'Ik werd door GeenStijl gevraagd en dat vond ik eervol. Ik beschouw GeenStijl namelijk als een baken van licht in een duister, bijna volledig gelijkgeschakeld Nederlands medialandschap. Er is in de Nederlandse media weinig ruimte voor afwijkende meningen. Ik zoek mijn heil dan ook al jaren op internet. Zo lang als dat nog duurt, uiteraard.'

Merk je dat het politieke en maatschappelijke klimaat in Nederland is veranderd sinds je in 2011 besloot de pen neer te leggen?

'Er zijn nog geen wezenlijke veranderingen. Het cordon sanitaire, zowel in de politiek als in de media, bestaat nog altijd. In Nederland zijn de gevestigde politieke partijen en de gevestigde media verknoopt. Een erfenis van de verzuiling. Men heeft als gezamenlijk belang de status quo. Nieuwe, succesvolle politieke partijen worden daarom in de media onmiddellijk verdacht gemaakt en vervolgens in de politiek uitgesloten bij besluitvorming. Maar op den duur is dat onhoudbaar. De gevestigde politieke partijen en de gevestigde media lijken in een hoger tempo terrein te verliezen. In een democratie veranderen – vroeg of laat – zaken vanzelf. Wie had ooit kunnen denken dat voorheen oppermachtige instituten als het CDA en de PvdA zouden worden gereduceerd tot marginale partijtjes?'

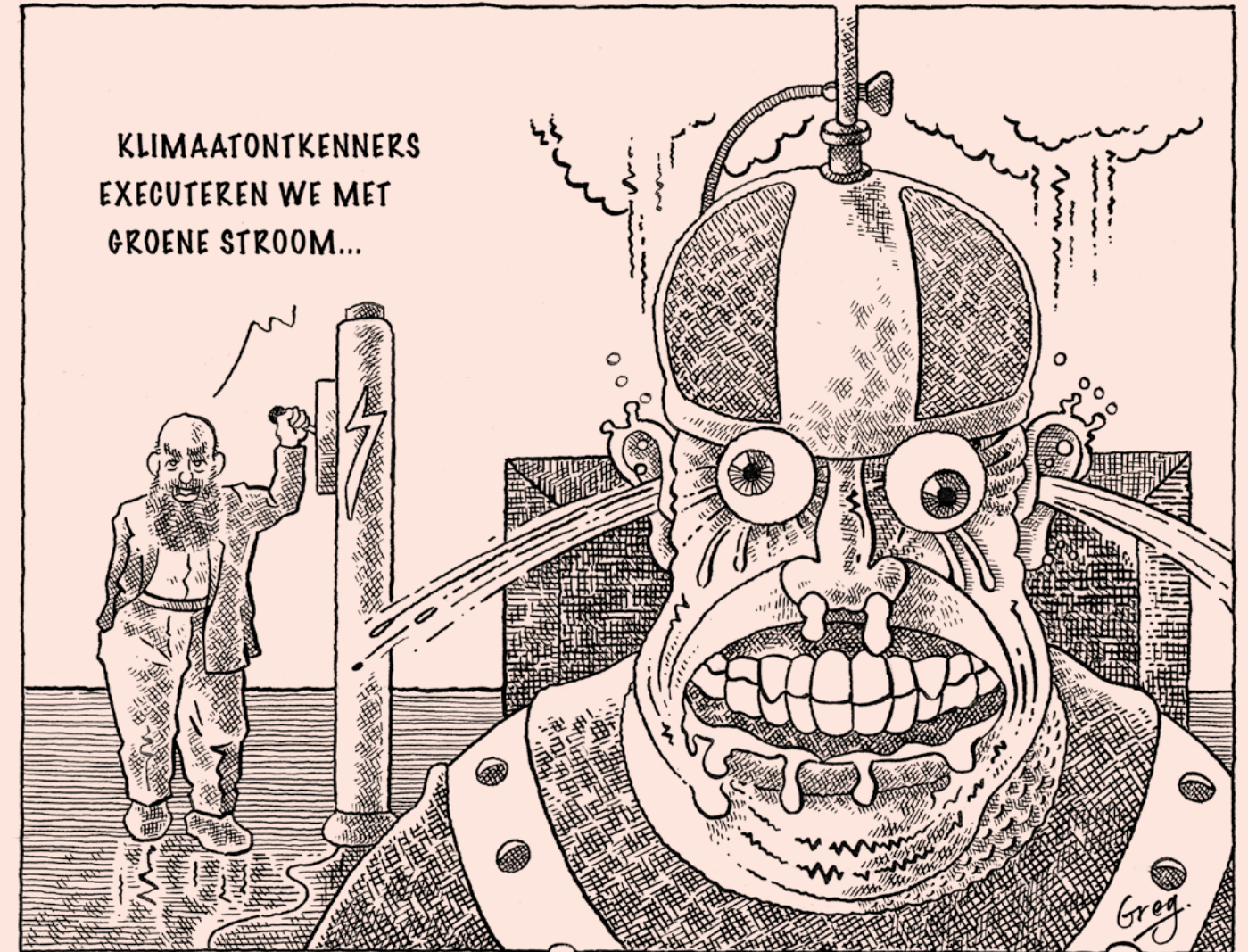
Is het vrije woord meer of minder onder druk komen te staan?

'Meer. Een negatieve en zelfs gevaarlijke ontwikkeling is de toenemende censuur op internet. Met name bij de monopolisten Google, Facebook en Twitter. Sinds 2011 is de invloed van Social Justice Warriors veel sterker geworden. Een goudmijn voor iedereen die van onwelgevallige meningen af wil. Als dit zo doorgaat, is het Vrije Westen binnenkort overgeleverd aan humorloze scherp-slijpers, die al snel "nazi" roepen, of "discriminatie".'

Van Gogh, Fortuyn, Westergaard, Charlie Hebdo: heb jij weleens gevreesd voor je leven?

'Ik ben in Denemarken bij de uiterst sympathieke Kurt Westergaard op bezoek geweest. We hebben het toen onder andere gehad over zijn bezoek aan Duitsland, waar hij met alle egards werd ontvangen door Angela Merkel. Kort daarvoor nog was Kurt alleen thuis met zijn kleindochter en drong een dol geworden Somaliër de woning binnen. Ze hebben het ternauwernood overleefd. Dat was geen grap en voor mij nogmaals een aansporing altijd voorzichtig te blijven. Onder andere door zo min mogelijk interviews te geven.'

DE VOLKSREPUBLIEK AMSTERDAM WORDT CO2-NEUTRAAL

Youp van 't Hek zei in zijn interview met Revu vorig jaar dat hij geen kritiek op de islam durft te hebben. Snap jij dat?

'Nee. En al helemaal niet als je zoveel talent hebt als Youp van 't Hek. Hij zou op verhulde of indirecte wijze islamitisch geïnspireerde waanzin belachelijk kunnen maken. Zodanig, dat toch iedereen begrijpt waar hij op doelt. Youp is op een stuitende manier gemakzuchtig. Of hij houdt rekening met zijn politiek-correcte achterban – dat kan natuurlijk ook.'

Je hebt vanaf het begin gekozen voor de anonimiteit, vanwege het gevaar dat je mogelijk zou kunnen lopen door je cartoons. De voorvechter van het vrije woord leeft in zelfgekozen gevangenschap. Hoe vrij is het vrije woord dan nog?

'Zolang mijn prenten – en daar gaat het om – kunnen verschijnen, is er wat mij betreft geen sprake van gevangenschap. Daarom, nogmaals, hulde aan GeenStijl.'

In een interview met striptijdschrift Zozolala zei je eens: 'De vrijheid van

meningsuiting is totaal of hij is niet.' Geloof je daar nog altijd in?

'Meer dan ooit zelfs. Vandaar mijn bezwaar tegen inperking van de vrijheid van meningsuiting op grond van volstrekt willekeurige en steeds wisselende juridische criteria. In 1932 werd het verbod op smalende godslastering geïntroduceerd. Een en ander leverde de schrijver Gerard Kornelis van het Reve in 1968 een showproces op. Het krankzinnige verbod op smalende godslastering is pas in 2014 definitief afgeschaft. Op dit moment zijn vage juridische begrippen als "groepsbelediging" en "haatzaaien" in de mode. Zodoende kunnen er onder politieke druk opnieuw showprocessen worden gevoerd. Het is heel goed voorstelbaar dat, onder aansturing van de Hoge priesters van de Klimaatkerk, een arrestatieteam mij in de toekomst van mijn bed licht. Omdat ik Gerrit Hiemstra zou hebben gekwetst, en hij heel hard moest huilen. Weten de lezers van Nieuwe Revu overigens dat de temperatuur in het heelal 270 graden Celcius onder nul is? Godzijdank is er opwarming van de aarde!' ✕

'Het Vrije Westen is binnenkort overgeleverd aan humorloze scherp-slijpers'

Vrij linkse lente

TEKST EDDY TERSTALL & ASIS AYNAN FOTOGRAFIE HH

Filmmaker Eddy Terstall en schrijver Asis Aynan zijn twee van de vier auteurs van het Vrij Links-manifest, waarin ze pleiten voor een vrij en onbelemmerd debat, een levensbeschouwelijk-neutrale staat, seculier onderwijs voor alle kinderen en een herwaardering van individuele vrijheid. In een briefwisseling geven ze een inkijkje in de oorsprong van hun ideeën.

Eddy Terstall (55) is filmmaker en verbonden aan Vrij Links.

Beste Asis,

In de buurt waar ik opgroeide, had je twee smaken links. De gewone man stemde CPN, de kaste van de schoolmeester, de beter behuisden, stemde PvdA. Maar het waren die welgestelden die voor verheffing waren. Het feit dat mijn opa met twaalf broers en zusters op één verdieping woonde, was hen een doorn in het oog. Dezelfde verdieping waar mijn opa in een kast sliep, staat nu te koop voor meer dan 10.000 euro per vierkante meter.

Toen de verheffingsgezinde schoolmeester bij mijn opa aanklopte met de suggestie dat mijn moeder niet, zoals de rest van de klas, naar de huishoudschool moest, maar naar een 'hogere school', kreeg de meester nul op het rekest. Mijn moeder moest niet denken 'dat ze meer was dan de anderen', was de gedachte. Bovendien duurde het dan lang voordat ze een baan had en dat was voor niemand goed.

De volksklas

Mijn opa was communist en kwam uit een familie waar er een aantal vanwege hun activiteiten het einde van de oorlog niet haalden. Toen ik acht was, ontmoette mijn moeder een Duitse sociaaldemocraat. Een hippie. Hij bracht me bij dat je democratisch en ondemocratisch links had en dat je van dat laatste verre moest blijven.

We waren een tri-cultureel gezin. Mijn stiefbroer was Creool-Surinaams. In Paramaribo geboren. Ook op school kreeg ik veel met Suriname te maken. De jaargangen waren in twee parallelklassen verdeeld: die van de grachtengordel, waar de kinderen Martijn en Iris heetten, en de volksklas. De volksklas, daar zaten Jordanezen en kinderen uit de Zeedijkbuurt van Surinaamse komaf. Een deel van onze leraren was ook Surinaams-Nederlands. Er werd voorgelezen over *Anansi de Spin*, maar ook uit *Minoes*. Op het schoolplein was de onderverdeling in sociale en geografische afkomst niet terug te vinden. Doordat toen ik opgroeide, ook door de arbeidersbeweging, doorleren niet meer een ongebruikelijke keuze was voor iemand met mijn wortels, ging ik naar het vwo.

Ik werd belichter in de filmwereld. Een van mijn werkgevers stelde voor dat ik geen cameraman maar regisseur zou worden. Ik was een verteller, vond hij. Ik moest een brede maatschappelijke studie volgen vond mijn baas, Stan Schram. Telg uit een bekende Nederlandse filmfamilie. Ik schreef me in voor de studie politicologie aan de UvA, maar al in mijn propedeusejaar kreeg ik subsidie voor mijn eerste speelfilm, en was ik vroeger dan gedacht regisseur.

'De fascistten zijn onder ons'

Van mijn tijd als belichter had ik geld overgehouden, en ik besloot in de negentiger jaren om tijd door te brengen in delen van de wereld waar verandering op til was. Ik was reizen gewend. In de hippietijd voerden mijn ouders me langs vele landen. Daar zag ik al dat kansen niet gelijk verdeeld waren en dat sterkte me in mijn engagement.

In de jaren 90 bracht ik vooral tijd door in het Midden-Oosten, maar ook in Rusland en op de Balkan, op Cuba, in Zuid-Afrika en Hongkong. Cafés bezoeken. Mensen spreken. Deze stortvloed aan indrukken werd aangevuld door de vele reizen die ik als filmer zou maken. De teller staat op 103 landen *and coun-*

ting. De som van de indrukken en gesprekken deed bij mij een even naïeve als oprechte gedachte opborren: iedereen heeft recht op een Amsterdam. De vrijheid die ik daar had, zag ik elders niet in die mate terug. Talloze verhalen, vaak ook van kunstenaars uit landen waar persoonlijke vrijheid minder vanzelfsprekend waren, metselden een rigide vrijzinnig wereldbeeld in mijn hoofd.

Ik bleef half-slapend lid van de PvdA. Ik zat wel in praatgroepen en folderde. Toen Hans Janmaat met zijn Centrum Democraten opkwam, bleken de laatste Jordanezen, waarvan er toen nog een aantal in de Jordaan woonden, niet meer op de partij van ooit Joop den Uyl te stemmen. 'Stem dan in ieder geval op een democratische partij!' riep ik ze nog na.

Toen werd Theo van Gogh vermoord. Theo had mij als jongere collega onder de arm genomen. Steeds een uurtje bij grand café Luxembourg, wilde hij me bijbrengen hoe acteurs in elkaar zaten en waarom producenten boeven waren. Na de dood van Theo was ik een van de eersten die *Het Journaal* belde, nog voor zijn dood aan mij bevestigd was. 'De fascistten zijn onder ons,' zei Theo altijd. Toen nog niet wetend welke van de vele beledigde partijen Theo had omgebracht, gooide ik deze quote er maar in. Zo rolde ik in het debat over integratie.

Opstandeling by nature

Wat ik zei en wat ik schreef, samen met partijgenoot Marcel Duyvestein op ons PvdA-weblog Liefdevol Lid, werd opgepakt door partijgenoten. Vooral linkse Turks-Nederlandse en Berbers-Nederlandse partijgenoten zochten ons op. Seculieren noemen we ze vandaag. Ze wisten dat ik de partijtop kende. Wouter Bos had me een plek op de landelijke kieslijst aangeboden. Ik ben opstandeling by nature, dus ik vertelde hem dat dat een slecht idee was. Ik ben regisseur. Voor je het weet heb je de lijst-Terstall. Ik wil onafhankelijk zijn en alleen verantwoording hoeven af te leggen voor wat ik zelf zeg of doe.

Partijgenoten met Turkse en Marokkaanse achtergrond wilden vaak hun verhaal kwijt. Ze vroegen zich af waarom 'rechtse religieuze of nationalistische partijleden toegang hadden tot de leiding van een linkse partij en hun geestverwanten op links niet'. In het verkiezingsprogramma van de PvdA stond ooit: 'Hij of zij die wil emanciperen tegen druk van een collectief in, dient onvoorwaardelijk te worden gesteund.' Wat mij betreft komt dat terug in het programma. En niet als dode letter. Neem als links stelling in het grote vraagstuk van deze tijd; de groep versus het individu. Het is op wereldschaal een route tegen de stroom in. Collectivisten spelen een hoofdrol op het wereldtoneel, maar in een moderne progressieve samenleving als de onze moeten inspanningen toch resultaten kunnen opleveren. Laat kleur alleen daar een rol spelen waar het verbindt.

Voordat ik wist hoe hij het ambt zou invullen, folderde ik in New Hampshire voor Barack Obama omdat zijn verkiezing een belangrijke stap voorwaarts zou zijn in een land waar tot in de zestiger jaren nog apartheid was, en er nog meer dan in Europa grote sociaal-economische achterstanden bestaan in gekleurde wijken. De preek van een zwarte dominee bij het huwelijk van Harry en Meghan in Windsor was ook van grote symbolische waarde in een postkoloniale samenleving.

Misschien ben ik naïef en kan dit land niet meer in alles lijken op het schoolplein van mijn jeugd, waar kinderen van allerlei geografische en sociale komaf samenspeelden.

Eddy Terstall

De gewone man uit de wijk van Terstall stemde CPN.

'Ik wil onafhankelijk zijn en alleen verantwoording hoeven af te leggen voor wat ik zelf zeg of doe'

Asis Aynan (38) is schrijver, docent op de Hogeschool van Amsterdam en verbonden aan Vrij Links.

Ik zeg niet dat men moet integreren in de culturen die erbij zijn gekomen, maar ik wens iedereen migratie toe'

Cher Eddy,

Ken je het eenregelige gedicht *Ieder Is Zijn Eigen Broer* van Jan Hanlo? Daar moest ik aan denken na het lezen van je briefessay. In mijn hoofd werd de dichtregel: ieder is zijn eigen migratie. Toen jij je stiefvader leerde kennen, reisde jemma (moeder) in maart 1980 van het uitgestrekte dorp in de heuvels naar het vliegveld van Al Hoceima, de zeeboezem die sinds tweeënhalp jaar het centrum van de Opstand in de Rif tegen de Marokkaanse dictatuur is. De gps op mijn telefoon laat zien dat het tegenwoordig 77 kilometer is naar Al Hoceima, twee uur met de auto. In die tijd was het een halve dag ploeteren door het zinderende landschap. Mijn moeder werd weggebracht door haar schoonvader, opa Mimoun. Vanaf Al Hoceima vloog ze naar het westen: Tanger. Daar stapte ze over naar Brussel. Mijn moeder deed dat als analfabete. De enige taal die ze kon lezen en schrijven was die van de natuur. Vloog ze naar vliegveld Zaventem? Ik weet het niet, want ik was nog niet geboren, maar ik bestond wel. In haar buik. Ze was hoogzwanger. En waar was mijn vader? Kreeg hij geen vrij van de hondenbrokkenfabriek waar hij de lopende band bediende? Werd er op de kosten gelet? Want mijn moeder reisde met haar vier kinderen, de jongste 2 jaar oud en de oudste 10 jaar. Op een Brussels vliegveld stapte ze over naar Schiphol.

Kunstmatige lijm

Mijn vader werd herenigd met zijn gezin. Het wordt daarom in de lectruur gezinshereniging genoemd, wat het eigenlijk niet is, want als vijf mensen hun habitat achterlaten en in een volstrekt onbekende omgeving samen worden gebracht met de echtgenoot, de vader, dan is dat geen hereniging, maar een verscheurd gezin dat in den vreemde wordt gelijmd. Het was kunstmatige lijm. Onlangs daalde ik in een gesprek af in mijn verleden en eerlijk gezegd schrok ik van wat ik daar aantrof. Herinneringen zijn sferen en geen feiten, dus hoe waarheidsgetrouw die geschiedenis is weet ik niet, maar het is allerm minst een bagatelle, er moet iets van waar zijn. Mijn kindertijd in een witte buurt was er een van uitsluiting. Als ik denk aan de contacten die onze familie had met andere gezinnen in de buurt, dan waren die er nauwelijks. Sommigen hadden nog wel het respect om ons gedag te zeggen. Toen ik dit terugvond in mijn herinneringen was daar enerzijds ontsteltenis, anderzijds begrijp ik het ook wel; onze familie zag er voor de buitenwereld uit als een gesloten bastion. We waren in die tijd de Nederlandse taal niet goed machtig en onze gebruiken en tradities waren voor de buitenwacht vreemd. Er kwamen bij ons niet veel mensen over de vloer, op een paar na, zoals de deftige kleuterleidster die de oudergesprekken aan huis deed, en bij ziekte de huisarts. Op mijn vijftiende ontmoette ik een jongen met wie ik voor het eerst in mijn leven echte vriendschap ervoer. Hij woonde met zijn ouders, die het niet breed hadden, in een pieperhuis. Hun hond heette Boomer, en die liet scheten waarvan je net niet van je stokje ging. Ik denk dat ik toen afscheid van het geloof nam. De religie die zich enkele honderden jaren geleden aan onze familie op- en binnendrong, zegt over niet-moslims dat ze naar de hel gaan. Ik weet nog goed hoe de volgende gedachte zich in mijn adolescentenhoofd vormde; mocht er een onderwereld zijn, dan ga ik liever naar het vuur, waar ook mijn vriend naartoe gaat. De vrijheid die het geloofsafscheid gaf, was immens. Met mijn beste vriend danste ik zonder schuld, zonder rem, zonder grens op alle discovloeren die Haarlem rijk was. Toen het moment daar was, verlieten we het ouderlijk huis en gingen we in een buurt wonen met de naam Harmenjanswijk. Al snel ervoer ik dat een deel van de bewoners weinig van ons moest hebben. De wijk werd in de volksmond de Beits genoemd. Het kwartier deed haar giftige naam eer aan: we werden regelmatig uitgescholden voor homo.

Eén almachtige heer

Het waren sowieso vreemde jaren. Ik had een vriendin en haar ouders dwongen ons uit elkaar te gaan, vanwege mijn Marokkaanse achtergrond. Uiteindelijk werd ik de relatie en de wijk uit gepest. Samen met de beste vriend verhuisden we naar Amsterdam-Osdorp, en dat is hoe ik afscheid nam van mijn geboortestad.

Het waren de jaren nul; de moord op filmmaker Theo van Gogh en de stand van de multiculturele samenleving dwongen me mijn (familie)geschiedenis te onderzoeken en na te denken over wie ik wilde zijn in deze maatschappij. Het werd een trek door mijn achtergrond, de literatuur, debatzaalen en nachtcafés. Het onderdompelen in mijn Berber-achtergrond verschaftte baanbrekende inzichten. Want als ik dacht aan het uitgestrekte dorp waar ik ben verwekt, zag ik de grote verscheidenheid van het landschap. Al die ongelijke heuvels, wilde planten en de aardbodem, die net als het dialect om de paar meter van kleur verandert. Het was een grote vergissing om in die omgeving één enkele god te aanbidden, omdat die superdiverse contreien niet corresponderen met één almachtige heer die alle zeden en gewoonten gelijkslaat, eenvormig maakt.

Witte vlucht

Op de hogeschool waar ik lesgeef, zie ik dat grenzen ter discussie stellen helaas geen vanzelfsprekendheid is. Zo'n 60 procent van onze studentenpopulatie heeft familiebanden elders op de wereld – een perfecte afspiegeling van de Amsterdamse straat. Een groot deel van die meerderheid studeert samen en toont interesse in elkaars feesten, religie en taal. De andere 40 procent is autochtoon, wit, trekt vooral met elkaar op en komt vaak niet uit de grote stad. Het is echt een vreemd beeld om voor de klas te staan en de witte studenten bij elkaar te zien zitten. Een witte vlucht in de klas. Mijn ouders zijn jaren geleden naar dit land gekomen en hun trek heeft economische en intellectuele voorspoed gebracht. Maar het grootste migratiecadeau is dat deze tijd beter te verstouwen is. De moderne technologie maakt contact tussen mensen en culturen eenvoudig en tegelijkertijd complex. Soms begrijp je de ander in een handomdraai en soms is het verwarring alom. Dat vereist dat je niet bang bent voor de ander en snel moet kunnen schakelen, en door de migratie van mijn ouders heb ik niet anders gedaan. De samenleving heeft zich te lang blindgestaard op de integratie van minderheden, waardoor de anderen uit het oog zijn verloren, en nu zie ik ze onthand en ontriefd bij elkaar in mijn klas zitten. Ik zeg niet dat men moet integreren in de culturen die erbij zijn gekomen in Nederland, maar ik wens iedereen migratie toe. Elke dag weer. Want iedere nieuwe morgen is een reis ergens naartoe. Wie weet heeft van die reis maakt zijn wereld begrijpelijker en overzichtelijker. Goeie reis gewenst, Eddy.

Asis Aynan

Gezellig integreren op een multiculti-feestje.

Oude Revu

Elke week herpubliceren we een artikel uit ons rijke archief. Deze keer 14 pagina's uit de eerste Revu na de moord op onze oud-columnist Theo van Gogh op 2 november 2004.

THEO VAN GOGH 1957 - 2004

Rust
godvlechten
And S. Borelet

11.27 uur

Dinsdag, 2 november 2004.
Derde Oosterparkstraat, Amsterdam.
Foto: Yvonne van der Wal / De Persgroep

DE MAN DIE NIET BANG WILDE ZIJN

Hij was de fundamentalist van de vrijheid van het woord. En die is in gevaar, betoogde hij keer op keer. Zijn dood bewijst Theo van Goghs gelijk. Portret van een charmante nihilist.

DOOR LEON VERDONSCHOT

Het zal Theo van Gogh toch niet gebeuren dat hij postuum heilig wordt verklaard? Ironischer kan het lot de zelfverklaarde predikant van de nihilistische gemeente niet gezind zijn.

Een paar uur was hij dood, toen Boris Dittrich op de radio van zijn afschuw getuigde. Goh, Dittrich, had Theo die in mei op zijn site niet nog uitgemaakt voor vertegenwoordiger van de 'nieuwe NSB', omdat Dittrich Theo een 'onbeschotte lul' had genoemd nadat hij Abou Jahjah tijdens een debat aankondigde als 'de pooier van de profeet'?

Jawel. En na dat debat stapte Van Gogh ondanks bedreigingen van Jahjahs aanhangers en bodyguards ('zijn roedel lulletjes rozenwater in het zwart') in zijn eentje op de fiets, toog naar huis en deed wat een polemist dan doet, omdat hij niet anders kan: hij sloeg terug in woorden.

Een paar weken later zette de krant Metro Dittrich en Van Gogh aan tafel. Was Theo niet meer boos over Dittrichs diskwalificatie? Nee. Hij vond het wel een 'ontzettend fantasievolle belediging.' En nam geen woord terug, maar voegde er nog een paar aan toe. Tegen Dittrich: 'Ik wantrouw jouw motieven. Jij bent

de nagel aan de doods-kist van de vrijheid van meningsuiting.'

Het verbale vuurwerk van Van Gogh hield het hele gesprek aan, maar Dittrich blijft hem rustig en beleefd tegenspreken.

Typend voor de status aparte die Theo van Gogh had in het Nederlands debat. Of, sinds dinsdagochtend: leek te hebben. Hij maakte veel lawaai, toonde zich vaak rancuneus tot op het bot. Maar och, Theo. Uiteindelijk stond hij voor de goede zaak. En dat hij in essentie zachtaardig was, daarvan getuigden acteurs die met hem hadden gewerkt, en de manier waarop hij over zijn zoon Lieuwe sprak. Wie ►

► zo liefdevol over zijn kind praatte, kon niet zo haatdragend zijn als z'n columns.

In augustus leidde hij een politiek debat op het Lowlands-festival. De tent pulde uit met jongeren. Ze hadden ook naar zes bands kunnen kijken, maar ze kwamen naar een debat. Want Theo van Gogh was voorzitter, dus saai zou het niet worden. Minder neutraal en slechter voorbereid kon een debat niet worden voorgezeten. Zo interviewde hij ook. Niks knipselmap of voorgesprek, maar varen op nieuwsgierigheid

vriendelijker met elkaar leken om te gaan. 'Ja, zo hebben we kunnen zien bij de Hutu's en Tutsi's,' zei Van Gogh, verzekerd van een bulderend publiek.

Daar genoot hij van, maar dat gold evenzeer voor exact de tegenovergestelde reactie toen hij tijdens een manifestatie in Paradiso eerder dit jaar aan de vooral islamitische aanwezigen een applaus voor Salman Rushdie vroeg - en niet kreeg.

Zo ging dat, wanneer je het vrije woord predikte: je oogstte het applaus, of de hoon. Maar alles beter dan de onverschilligheid. Want, zo

zijn voor sufferds. Doe niks, schrijf terug.' En terugschrijven deed hij. Want die vijanden, die waren er, al waren ze aanvankelijk van een ander kaliber dan degenen die zijn einde hebben ingeluid.

Het was iedereen die volgens hem het vrije denken in de weg stond. Het waren de dino's van links, als Hugo Brandt Corstius en Marcel van Dam. Iedereen die zijn identiteit ontleende aan de Tweede Wereldoorlog, want dat vond hij 'kitsch'. Het leverde hem een lange vete met schrijver Leon de Winter op, al werd die ironisch genoeg later in hetzelfde

heb je geen vijand meer nodig', 'de grote denker', 'de vijfde colonne der geitenneukers', 'treurig bezinksel', 'pygmee op plateau-zolen'. Soms hoefde hij alleen de namen te veranderen, want de tirade stond al vast. En de bewijslast was niet altijd sterk. Maar die uren achter zijn computer, dat was 'mijn eigen kleine cynische universum', en daar gold geen gerede twijfel. Kostte het hem een opdracht of een podium? Dan schreef hij daar weer een column over. Theo had altijd het laatste woord.

Hij sympathiseerde met Marijnissen en kon

nihilistisch levensgevoel over de bullshit die je om je heen ziet. Mensen bij wie je adem krijgt, een gevoel dat het leven toch nergens over gaat.' Daarom kon hij ook met een bh op zijn hoofd een programma presenteren waarin hij een sigaret doofde in een asbak op het hoofd van een dwerg: het leven was volgens Van Gogh 'koorddansen tussen jezelf belachelijk vinden en serieus nemen.'

Het moest ook wel, die tv-programma's als *De Hunkering*: hij maakte ze om zijn films te financieren. Had zijn opa maar niet voor een

mensen. Zijn acteurs, zijn vrienden, zijn zoon; zij weten genoegzaam wie ik ben, zei hij in een interview. 'En dat is het enige dat telt.' Als 'tragische vrijgezel' was hij 'allergisch voor relatiegezeik', dweepte hij geregeld. Maar pratend over zijn zoon verdampte elk cynisme en ieder voorbehoud. 'Zo'n kind is onvoorwaardelijk, daar kan je niet mee marchanderen.'

Alleen voor de veiligheid van die zoon zou hij ooit zijn mond houden, zei hij. Voor de rest gold: 'Je moet niet bang zijn.' Want de

Theo van Gogh als debatleider op Lowlands 2004. Naast hem Ayaan Hirsi Ali (VVD) en Marijke Vos (GroenLinks).

Van Gogh ontmoet Boris Dittrich, die hem voor debat met AEL-leider Abou Jahjah.

'onbeschofte lul' uitmaakte na een mislukte

Theo van Gogh met zijn zoon Lieve.

VAN GOGH WIST ZEKER: WIJ, HET WESTEN, WE ONZE VERWORVENHEDEN

GAAN HET AFLEGGEN. OMDAT VOOR LIEF NEMEN

(openingsvraag aan Jan des Bouvrie: 'Zou u een elektrische stoel willen ontwerpen?') en achterdocht, en het oordeel van de kijker niet vree. Geen greintje behaagzucht. Rieken de uitspraken van de politici naar vrijblijvende wereldverbeterij? Dan vroeg hij naar de praktische consequenties: 'Hoeveel doden mag dat kosten?' Want weg met het idealisme: de mensheid deugt niet, hijzelf allerminst uitgezonderd. Proefde hij - niet overtuigd van de superioriteit van de westerse mens, maar wel degelijk van de westerse samenleving - daar cultuurrelativisme? Dan luidde de vraag: 'Wat kunnen wij in het Westen van andere culturen leren?' Het bleef lang stil. Marijke Vos zei nog iets over Afrika en dat mensen daar wel

wist Van Gogh zeker: wij, het Westen, gaan het afleggen. Omdat we onze verworvenheden voor lief nemen. 'Nergens zoveel vrijheid als hier, maar nobody gives a fuck.'

Zijn vader was vroeger een BVD'er, een 'Russenvreter' die hem zijn afkeer voor totalitaire denkbeelden bijbracht. Ironisch genoeg was het de opvolger van die dienst, de AIVD, die waarschuwde dat het harde moslimdebat in Nederland Marokkaanse jongeren richting fundamentalisme dreef. Theo was er niet van onder de indruk. 'Beledigen is een vorm van respect.' In zijn debat met Dittrich zei hij: 'Laat duizend bloemen bloeien en iedereen zijn zegje doen, dan weet je waar je vijanden zitten.' Van Boudewijn Büch leerde hij: 'Processen

anti-islamitische kamp ingedeeld. Het was de zelfgenoegzaamheid van links, eigenlijk van iedereen die zichzelf een verhevener mensbeeld toedichtte dan Van Gogh de mensheid. Daarom was hij zo op dreef als programmamaker die BN'ers thuis bezocht en vroeg hoeveel ze hier en nu over hadden voor de hongerende kindjes in Afrika.

En die vijanden, dat waren ook al die mensen waar het ooit, om redenen die Theo zich zelf ook niet meer helemaal exact leek te kunnen herinneren, mee was misgegaan, maar die tot in lengte der dagen op het gif van zijn pen konden rekenen. De grenzen van zijn vocabulaire waren daardoor inmiddels wel bereikt. 'Met zulke vrienden

het tegelijkertijd niet nalaten op te merken de strop te vreezen wanneer die ooit aan de macht zou komen. Maar uiteindelijk koos Van Gogh voor Fortuyn, die hij de 'Goddelijke Kale' noemde. Zijn nazaten viel hij even hard af. Pygmeeën waren het, ook zij. De moord op Fortuyn stemde hem bitterder en anti-islamitischer dan hij ooit was. In het voorwoord van geestverwant Pamela Hemelriks columnbundel schreef hij: 'Ik hoor niet meer thuis bij de verstandige, achtenswaardige burgers die hun schouders ophalen over wat er op 6 mei is gebeurd.'

Echte vrienden waren mensen die, zoals hij dat zei, ook beschikten over een 'mengeling van totale verveeldheid en een soort agressief

luttel bedrag al het werk van Vincent van Gogh aan de staat moeten verkopen. Een vrijbouter was het, daarom zo slecht op zijn plek in geboorteplaats Wassenaar en zo goed in Amsterdam, want in menig opzicht de verpersoonlijking van die stad.

Was het leven ergens goed voor? Welnee. 'Je leven gaat voorbij. Al je dromen, je idealen, het glipt door je vingers heen.' Met zijn vriend en columnist Jaap van Heerden deelde hij de opluchting dat het leven gelukkig geen zin heeft, en de afkeer van degenen die geloven in het tegendeel en dat opdringen aan anderen. Zijn zingeving reserveerde hij voor zijn werk. Hij was slecht in techniek, maar goed in

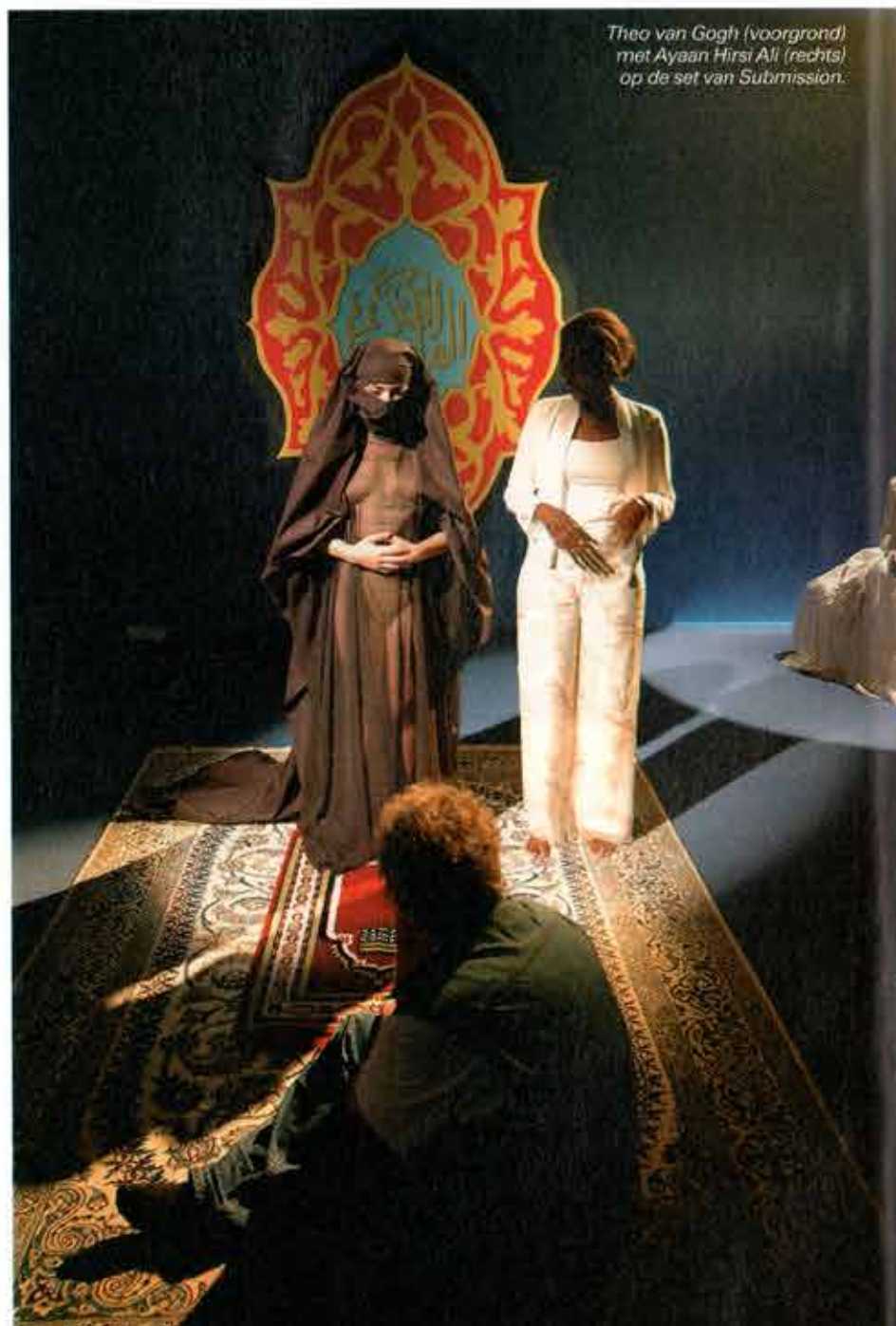
strijd der ideeën, die woedde op papier. Voor hem wel. Een paar jaar geleden sloegen twee Marokkaanse jongens hem in Amsterdam in zijn gezicht. Hij had ze wel nog gevraagd of ze naar het 'kamelenjournaal' hadden gekeken, dus daar kon hij achteraf nog wel om lachen. Maar in oktober 2002 schrok hij. Hij werd geïnterviewd voor dit blad, en stelde zelf voor om al saluerend met een varkensmasker op voor een moskee te gaan staan. En voerde dat plan vervolgens uit. Het hieek geen goed idee. Hij was wat ontgaan door de reactie van de imam. 'De woede! Ik vreesde bijna voor mijn leven. Nu ja, zelf doodgeschoten worden vind ik niet erg. Ik heb een mooi leven gehad. Maar mijn zoontje, hé?' ■

QUERULANT IN FILMLAND

Veel meer dan een filmmaker was Van Gogh de laatste jaren een opiniemaker. De boodschap moest overkomen - via televisieseries en zo nodig via internet. Zoals zijn filmisch testament, *06/05*, over de moord op Pim Fortuyn. DOOR ANDRÉ NIENTIED

"Een nieuwe Nederlandse film is nog altijd geen garantie voor een lege zaal" was een van de meest geliefde uitspraken van Theo van Gogh. Hij zal hem ergens in de jaren tachtig voor het eerst hebben gedaan, toen hij begon als regisseur, maar Van Gogh was nooit te beroerd om zijn one-liners en stokpaardjes te herhalen, desnoods tot vervelens toe. Ook toen Nederlandse films allang weer voor volle zalen zorgden - behalve de films van Van Gogh zelf dan. Want terwijl *Shouf Shouf Habibi!* met zijn vrolijke kijk op de Marokkanenproblematiek een groot en gemengd publiek trok, was dat lot Van Goghs thematisch verwante *Cool!* niet beschoren. De film trok, ondanks een hoop (deels door Van Gogh zelf gegenereerde) voorpubliciteit, 2350 bezoekers. Dat kwam volgens Van Gogh uiteraard niet doordat de film zelf slecht zou zijn, maar door de slechte recensies en vooral de weigering van bioscoopexploitant Pathé om de film te draaien. Daar zag Van Gogh een complot achter, en dus moest Jac Goderie - filmjournalist en programmeur voor Pathé - het ontgelden. Toen dat geen effect had, richtte Van Gogh zijn pijlen op distributeur A-Film. San Fu Maltha, directeur van A-Film en door de Volkskrant onlangs wederom uitgeroepen tot de machtigste man in de Nederlandse filmwereld, kreeg op Van Goghs website De Gezonde Roker en via Van Goghs columns in de Metro persoonlijke aanvallen te verduren. Je moet Van Gogh nageven dat hij, wanneer hij zijn schepen achter zich verbrandde, dat in elk geval deed zonder aanzien des persoons. Want of het nu recensenten van een lokaal sufferdje waren, of de machtigste filmmensen van Nederland, iedereen kon er bij Van Gogh van langs krijgen. De lange neus die de maker van *Cool!* trok was dat hij op het afgelopen Nederlands Film Festival een Gouden Kalf-nominatie voor beste regie binnen wist te slepen. Van Gogh, die niet won, was niet bij de uitreiking aanwezig.

Voor een drukbezette beroepsquerulant heeft Van Gogh nog een bewonderenswaardig aantal geslaagde films gemaakt,

Theo van Gogh (voorgond) met Ayaan Hirsi Ali (rechts) op de set van *Submission*.

zeker wanneer hij zich niet door zijn eigen meningen of stokpaardjes liet afleiden. *Blind Date* (1996, Gouden Kalf beste regie) en *06* zijn pijnlijk eerlijke portretten over moderne relaties. *Vals Licht* (1993) had dat ook kunnen zijn, maar de film leverde Van Gogh zelf een relatiecrisis op: zijn toenmalige vrouw ging er met hoofdrolspeler Elrik Bargai vandoor, waardoor Van Gogh gedwongen werd de hele montage lang aan te kijken tegen de nieuwe vriend van zijn vrouw. Om de neiging te onderdrukken de monitor stuk te slaan elke keer als Elrik in beeld kwam beweerde Van Gogh destijds met de drank te zijn gestopt. Thom Hoffman speelde ook nog een rolletje in *Vals Licht*, elf jaar nadat zowel regisseur en acteur debuteerden met *Luger* (1982). De laatste tien jaar liet Van Gogh echter geen kans liggen om Hoffman te beledigen en zodoende een vete in stand te houden. Hoffman zei daarover een jaar geleden in *Revu*: "Voor mij is het nog steeds een raadsel waarom het zo gelopen is. Als ik het zou weten, zou ik het kunnen oplossen. Ik heb nog een poging gewaagd, bij de première van *Interview* en het ontspoorde binnen anderhalve seconde. Hij vond dat ik onaardige dingen over zijn Fortuyn-sympathieën had gezegd." De boodschap was voor filmer Van Gogh al jaren belangrijker dan het medium film. Daarin begon hij steeds meer op een Ne-

derlander al een voor het tv-drama *In het Belang van de Staat*. In januari 2005 staat de televisieserie *Medea* gepland, geschreven door Theodor Holman en met een hoofdrol voor Katja Schuurman, Van Goghs muze sinds *Interview*. Met haar en Tara Elders zou Van Gogh volgend jaar een lesbische roadmovie gaan draaien, getiteld *Bad* en geschreven door Ronald Giphart. Dat zou een terugkeer zijn geweest naar de verhalenverteller die filmer Van Gogh ook was.

Maar zijn laatste wapenfeit werd *06/05*, Van Goghs visie op de moord op Pim Fortuyn, gebaseerd op het boek *De Zesde Mei* van Tomas Ross. In de film waar- schuwt een AIVD-medewerkster (Tara Elders) haar superieuren dat er een moord op een politicus wordt beraamd, maar daar wordt niets mee gedaan. De strekking van de film (en het boek) is dat de AIVD de moord gewoon heeft laten gebeuren.

06/05 wordt vanaf half december via internet-aanbieder Tiscali verspreid. Typerend, want Van Gogh wilde dat zijn versie van de moord op Pim Fortuyn door iedereen gezien moest

kunnen worden, desnoods via internet. Eind oktober werd al aangekondigd dat de film vanaf eind januari 2005 ook in de bioscoop zou gaan

RECENSENTEN VAN EEN LOKAAL SUFFERDJE OF DE MACHTIGSTE FILMMENSEN VAN NEDERLAND, IEDEREÉN KREEG ER BIJ VAN GOGH VAN LANGS

derlandse Michael Moore te lijken, met de islam als belangrijkste onderwerp - zie zijn korte tv-film *Submission*, in samenwerking met Ayaan Hirsi Ali. Van Gogh maakte zijn beste werk de laatste jaren niet toevallig voor televisie. Voor de tv-serie *Najib en Julia* won hij vorig jaar een Gouden Kalf, en in 1997 won

draaien. *06/05* als Van Goghs filmisch testament: ontijdig maar pijnlijk toepasselijk. Een standbeeld zal deze Van Gogh nooit krijgen, maar er is geen beter eerbetoon denkbaar dan dat een jonge rebelse filmer volgend jaar nog met de film *02/11* komt: over de moord op Theo van Gogh ■

Van Gogh in oktober 2003 op het filmgala, met zijn Gouden Kalf voor *Najib en Julia*.

THEO VAN GOGH FILMOGRAFIE

Luger (1982)
Een Dagje naar het Strand (1984)
Charley (1986)
Terug naar Oegstgeest (1987)
Loos (1989)
Vals Licht (1993)
06 (1994)
Blind Date (1996)
Hoe Ik Mijn Moeder Vermoordde (1996, tv)
In het Belang van de Staat (1997, tv)
De Pijnbank (1998)
Baby Blue (2001)
De Nacht van Aalbers (2001, tv)
Najib en Julia (2002, tv)
Interview (2003)
Cool! (2004)
Submission (2004, tv)
06/05 (2004)

Theo van Gogh, 'zelfbenoemd Casanova van de pygmeeën, verklaarde zijn moeilijke relatie met vrouwen zo: "Mijn moeder was een emotionele terroriste en buitengemeen liefhebbend tegelijk, 't Zou kunnen dat ik -na haar twintig jaar te hebben meegemaakt- genoeg had van emotionele bindingen met prinsessen en koninginnen voor de rest van m'n leven." Zijn haat-liefdeverhouding met vrouwen in vijf delen.

DOOR GER POST EN BRAM DE GRAAF

THEO & DE VROUWEN

Heleen Hartman

Had een jarenlange relatie met Van Gogh. Ze kregen een zoon, Lieuwe. De relatie werd verbroken nadat Hartman een relatie kreeg met hoofdrolspeler Elrik Bargai uit de film *Vals Licht* die Van Gogh regisseerde.

Hij over haar: "Het was natuurlijk wel een geniale *sick joke*, want ik heb in de montagekamer nog twee maanden naar die kop (van de acteur, red.) moeten kijken. Maar goed, het was niet anders. We gaan nog heel goed met elkaar om, hoor. We zijn net nog een week met vakantie geweest. En ik moet zeggen dat mijn leven, nu ik Lieuwe drieënhalve dag per week heb, bijzonder rijk is geworden."

Tara Elders (23)

Actrice die de laatste tijd zowel in het openbaar als in Jordanees kroegen in zijn nabijheid was te bewonderen. Een liefdesrelatie was het niet (Tara doet het met Theo's vriend Hans Teeuwen), maar gewoon een hechte vriendschap. Ze speelde in de door hem geregisseerde Avro-serie *Najib en Julia* (2002/2003) en ze heeft één van de hoofdrollen in de Fortuyn-film *06/05* die in december verschijnt.

Boven: Van Gogh met Katja Schuurman, star quality. Daarnaast: Met Tara Elders, hechte vriendschap. Links: Hermine Landvreugd, van 23.00 tot 08.00 uur.

In 2005 zou ze samen met Katja Schuurman te zien zijn in zijn lesbische *roadmovie* *Bad*. De film zou 'een ode aan het wonder van het vrouwelijk orgasme' worden, aldus Van Gogh.

Hij over haar: "Zij is mijn heldin."

Zij over hem: "Werken met Theo is bijna verslavend."

Rozemarijn Schalkx (27)

Assistent in opleiding aan de Universiteit voor

Humanistiek in Utrecht en columniste voor het studentenblad *Sum*. Met Van Gogh kwam ze in contact toen hij gasthoofdredacteur van het blad was.

Hij over haar: "Toen kwam het sms-bericht: 'Laat jij dames altijd wachten?' O kut, ik scheen een afspraak te hebben met een columniste die Rozemarijn heette. Rozemarijn had mij beloofd in een plooirokje te zullen verschijnen, maar toen ze zich omdraaide, zag ik een prachtig gewelfd achterwerk dat schitterde

in een doorschijnend geval. 'Rozemarijn, ik heb iemand nodig voor m'n site die politiek correct is en goed kan schrijven, zodat de lezertjes voortdurend onder ogen krijgen hoe abject mijn opvattingen zijn. Wil jij mijn stoorzender zijn? En o ja, wat is jouw meest obscene fantasie?' De dame tegenover me schonk me een glimlach die als een mes naar m'n keel sprong, zuchtte diep en sprak op verzalgde toon: 'ET.'

Ik had de vrouw van mijn leven gevonden."

Zij over hem: "Hij ligt met zijn hoofd op mijn schoot. 'Ik lig hier heerlijk. Het voelt heel geborgen. Wil jij in een volgend leven mijn grote zus worden, met wie ik een incestueuze relatie heb?' (Ik dacht eigenlijk dat twintig jaar oudere mannen zo aantrekkelijk waren omdat ze een vaderfiguur vervangen. Ik heb er geen zak van begrepen). 'Het klinkt heel romantisch, maar het lijkt me al zwaar zat om grote zus te zijn zonder dat je met je broertje naar bed moet.'

'Mag ik je hals strelen?' 'Ja hoor,' zeg ik en aai hem over zijn hoofd. 'Dat moet je nooit doen, dat is vreselijk vernederend voor een man.'

'Oké, dan doe ik dat niet.'

Hij streelt mijn hals.

Hermine Landvreugd (37)

Deze schrijfster had vijf jaar lang een overwegend nachtelijke relatie met Van Gogh.

Hij over haar: "Hermine Landvreugd kwam ik tegen toen ik haar ondervroeg voor AT5. Gut, wat heb ik met haar lekker gevreeën. Ze kwam vijf jaar lang trouw iedere maandag van 23.00 tot 08.00 uur. Ik herinner mij de nacht

toen ze een duidelijk niet van haar afkomstige haarspeld vond in mijn bed -slordig, slordigen me op hoge toon ter verantwoording riep. 'Van Lieuwe,' (mijn zoon die toen 4 was) zei ik zonder enige aarzeling. Ze zag dat ik loog, maar waardeerde mijn voorkomendheid. Een echte vrouw weet dat liegen de kruipolie is van het intermenselijk verkeer."

Zij over hem: "Ik schreef in de Volkskrant dat ik Theo zo'n schatje vond. Toen belde hij meteen op. We zijn allebei zeer vrijheidslievend."

Katja Schuurman (29)

Volgens veel mannen de meest sexy vrouw van ons land.

Ze kent hem van z'n films *Interview* (2003),

waarin ze de sterren van de hemel speelde naast Pierre Bokma, en *Cool* (met Johnny de Mol). Afgelopen zomer begonnen ze met de opnamen van *Medea* - de tv-serie die voor januari 2005 gepland staat. Ze zou ook een hoofdrol spelen in de lesbische *roadmovie* *Bad*.

Hij over haar: "Katja is één van de weinigen in Nederland die het mystieke begrip *star quality* bezit."

Zij over hem: "Ik ben gek op Theo. Meer dan wie ook haalt hij het beste in mij als actrice naar boven. Ik heb me bij hem nog nooit ongemakkelijk gevoeld. Hij waakt over zijn acteurs; is zorgzaam en beschermend."

Nawoord Van Gogh

"Er is nog Suzan, er is nog dingetje en hoeheet-ze-ook-al-weer. Mocht ik deze week uit de lucht vallen, met het vliegtuig van of naar Kreta, ze zullen hopelijk met een zakdoek aan m'n graf staan om te bewijzen dat ik niet heb opgescheept, m'n treurwilgjes. Ze buigen zich voorover, stel ik me zo voor, na eerst een hap van m'n as uit de urn te hebben genomen. Dadelijk is er champagne om de vieze smaak weg te spoelen. Maar nu en hier, bij m'n graf: zullen ze spugen of kussen?" ■

Theodor Holman, boezem-vriend:

"Ik sta te trillen op mijn benen. Op het ene moment voel ik woede en dan weer verdriet. Het is niet alleen een laffe en brute moord. Dit reikt veel verder. Het is een gelukke aanslag op het vrije woord. Theo was de uiterste belichaming daarvan. Hoe ziek is een land waar de opinielers letterlijk monddood worden gemaakt?"

C. BARTON VAN FLYMEN

Jan Blokker, columnist van de Volkskrant en door Van Gogh omschreven als 'een loeiende Johannes de Heer':

"Ik ken hem al heel lang, al vanaf de allereerste keer dat hij subsidie aanvraagde bij het productiefonds waar ik in zat. We kwamen niet echt bij elkaar over de vloer, maar soms kwam hij gezellig even langs. Dan vertelde hij over de goddelijke kale en zei ik dat hij krankzinnig was. We hebben een keer bijna samengewerkt. Hij had een idee voor een film over een lesbische joodse vrouw, die na de oorlog ter dood werd veroordeeld omdat ze voor kopgeld, ik meen 3 gulden 60, joden aangaf bij de Gestapo. Of zijn dood een groot verlies is voor Nederland? Dat weet je nooit. Als Balkenende doodgaat, dan is dat ook een verlies. Als ik overlijd ook. Het is vooral een verlies voor de filmwereld en de journalistiek. Want hij had altijd goedgeschreven interviews en columnns."

Hans Kemna, casting-director en door Van Gogh uitgemakt voor 'de geparfumeerde Feldweibel':

"De ruzie is allang bijgelegd, maar vrienden waren we niet. Zijn dood is een schok en voor de rest wil ik er niets over zeggen. Misschien ga ik zelfs naar zijn begrafenis."

'DIT IS EEN RAMP'

Vriend en vijand
over Theo van Gogh

S. LUIJCKX

Frits Barend, tv-presentator, door Van Gogh 'aasgier' genoemd:

"Zelf heb ik nog nooit een woord aan hem vuil gemaakt. Dit wordt de eerste keer: ik ben diep, diep geschokt. Ik behoorde tot zijn vijandenkring, maar de basis van onze vijandschap weet ik niet. Ik zorgde ervoor dat hij een keer in de drie maanden een column kon schrijven. Het deed me niks. Hij ging zijn gang maar. Ik heb hem één keer gesproken. We hebben elkaar toen de hand geschud, door derden daartoe gedwongen. Ik vond hem doodeng in zijn geschriften, maar hij mocht het wel doen. Om met Voltaire te spreken: al was zijn mening nog zo verderfelijk, ik zal blijven verdedigen dat-ie zijn mening mocht verkondigen."

Gabriel Rios, Belgische zanger, schreef de muziek voor Van Goghs film 06/05:

"Ik heb Theo één keer mogen ontmoeten. Hij was vreselijk enthousiast over mijn nummer

Broad Daylight. Ik was ook erg onder de indruk van wat Van Gogh vond en zei. Het was wel duidelijk dat zo'n markante man idioten aantrekt. Maar ik had ook wel het idee dat hij dat voor lief nam."

Pierre Bokma, acteur en vriend. Speelde in diens film Interview:

"We zijn nu de grens over. Ik ben heel benieuwd naar de reactie uit de islamitische wereld, naar wie er protesteert en hoe. Dat is mijn graadmeter. Iedereen die het niet eens is met de fundamentele opvattingen over de islam krijgt meteen een fatwa over zich heen. Ik ben nu niet bepaald een haat-icoon van de islamitische gemeenschap, maar het scheelt niet veel. De eerste moord is de moeilijkste voor hen, daarna wordt het alleen maar plezier."

H.

Mohammed Benzakour, publicist, pleitte, zeer tegen de zin van Van Gogh, voor een verbod van het toneelstuk *Alifja*, over de 9-jarige vrouw van de profeet:

"Dit is een ramp. Op de eerste plaats omdat er een mens is gedood. Op de tweede plaats omdat er een mens is gedood om zijn mening. Op de derde plaats omdat ik zo heerlijk met hem van mening kon verschillen. Als ik in Nederland ben, zal ik zeker even een kijkje nemen bij zijn begrafenis."

H.

Ahmed Azzuz, voorzitter van de Belgische afdeling van de AEL:

"Hij was berucht om de vernedering van de islam in Nederland. Zijn uitlatingen waren emotioneel knurftig. Ik ken de persoon verder niet en kan er dus geen mening over geven of het erg is dat hij vermoord is."

Een vrijwilliger van de El Tawheed moskee in Amsterdam-West die in opspraak kwam door de verkoop van boeken waarin voor de besnijdenis van vrouwen werd gepleit:

"Dood? Nee... dat meen je niet, Theo van Gogh dood?! Waaraan als ik vragen mag. Doodgeschoten? In Amsterdam? Het is een trieste zaak. Doodgeschoten worden is de ergste zaak. Dit is te gek voor woorden. Daar hebben wij geen woorden voor."

Yoeri Albrecht, journalist en vriend:

"We belden de laatste weken bijna elke dag met elkaar. Hij had geen angst voor de bedreigingen. Deed daar ook geen aanpassingen aan. Hij wilde zijn leven ten volle benutten. Theo lachte er altijd om als de politie weer vertelde dat hij extra beveiliging nodig had."

Hij wist wel dat hij gevaar liep door zijn mening, maar dacht altijd dat we in een normaal land leefden."

Elsbeth Etty, publicist en 'geen vriend' van Van Gogh:

"Theo had twee kanten. Hij kon buitengewoon invoelend en charmant zijn, maar als columnist kwam het wilde beest in hem boven. In kranten en andere media hebben we dan ook regelmatig de degens gekruist. Theo moest weinig hebben van mijn klassieke journalistieke aanpak, die ervan uitgaat dat je elkaar niet onnodig hard moet kwetsen. Maar Theo hanteerde dan de botte bijl. Maar niemand moet hiervoor de mond worden gesnoerd. Niemand verdient hiervoor de doodstraf."

Ali B., rapper met een haat-liefde-verhouding:

"Van Gogh en ik waren het over veel dingen niet eens. Theo noemde moslims bijvoorbeeld allemaal geitenneukers, terwijl ik toch echt nog nooit van mijn leven een geit heb geneukt. Ook konden we aardig discussiëren over de Amerikaanse verkiezingen. Theo was een voorstander van Bush en verdedigde hem door dik en dun, terwijl die man gewoon een druifoor is. Theo was niet iemand die lang boos bleef. Na de discussies liepen we altijd samen lachend weer weg."

CLEMENS RIKKEN

Joost Zwagerman, auteur van het de door Van Gogh verfilmde boek *Vals Licht*:

"Deze moord is het trieste bewijs hoezeer de persoonlijke afreikcultuur is doorgeslagen in Nederland. Theo speelde in zijn columnns ook op de man, maar hij beperkte het tot het woord. Twee weken geleden kwam ik hem nog tegen. Goedgemutst en vol mooie plannen."

Hij vond het de hoogste tijd worden om zijn zoon Lieuwe kennis te laten maken met de Verenigde Staten. Ik heb hem leren kennen als een beminnelijk mens en een getalenteerd filmregisseur, ook al was de verfilming van mijn boek *Vals Licht* niet echt sterk."

Leon de Winter, auteur, door Van Gogh ooit uitgemakt voor 'de grote muil':

"De laatste tijd waren we het als columnist akelig met elkaar eens. Vooral over de gevaren van het oprukkende moslimfundamentalisme. Sinds de moord op Pim Fortuyn zijn we nader tot elkaar gekomen. Maar ik denk niet dat we ooit vrienden zouden zijn geworden. Ik heb Theo namelijk ook leren kennen als een bijna pathologische pestkop. Tot een paar jaar geleden heeft hij een hoop lelijke dingen over mij geroepen en geschreven. Ik moet bekennen dat ik wel eens wakker heb gelegen na een vileine column van hem over mij."

Naïma Elmaslouhi, persvoorlichtster van de Arabisch Europese Liga (AEL), door Van Gogh uitgemakt voor 'de pooiers van de Profeet':

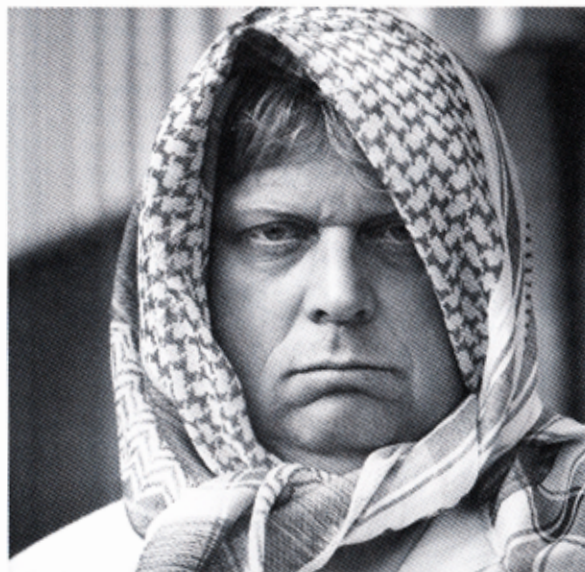
"Wij geven nergens commentaar op. Theo van Gogh heeft wel eens iets onze richting opgeroepen. We waren geen beste vrienden." ■

DOOR KEES VAN DALSEM, BRAM DE GRAAF, GUUZ HOOGAERTS, ARNOLD KARSSENS EN LIBBEN REESKAMP

DE DIKKE VAN GOGH

Theo van Gogh was een columnist in hart en nieren. Voor Nieuwe Revu schreef hij in 1997 columns. Zijn handelsmerken: hard, provocatief en doordacht. Een bloemlezing.

SAMENGESTELD DOOR MARVIN JACOBS & JOSSINE MODDERMAN

22 januari 1997 (zijn eerste column)

Wij leven in een wereld van Hakke-laars (...), onze minister van Justitie pleegde meened tijdens de IRT-enquête, onze minister van Defensie is een kneus, in Srebrenica waren onze jongens medeplichtig aan moord, Beatrix maakte ons tot een Duitse deelstaat en waarom vertederen ruftende oudjes als Juliana eigenlijk? Waarom mag prins Claus niet samenwonen met zijn Zweedse liefdesvriend? Mag ik Dutroux 'de Monique van de Ven van België' noemen?

5 februari 1997

Die zware straf [die Patrick Kluijver kreeg na het veroorzaken van een dodelijk ongeval] van 240 uur is natuurlijk typisch een geval van klassenjustitie. Maar nóg schandelijker vind ik het tumult dat ontstond toen bleek dat Patrick op de dag van de begrafenis van die slak, alweer door rood was gereden: sinds wanneer mag een topsporter niet aftrainen?

9 april 1997

Op tv zag ik onze doortastende minister van Binnenlandse Zaken (Hans Dijkstal, red.) zijn sympathie betuigen aan 'Nederland bekend kleur', u weet wel, die ongevraagd namens allen loeiende misthoorn 'tegen discriminatie en geweld'. Ik hoop voor 'Nederland bekend kleur' dat nu eindelijk 'ns een aan extreem rechts toegeschreven aanslag inderdaad gepleegd zal blijken door één van Janmaats trawanten... Want [er wordt] voortdurend gewaarschuwd tegen 'het herlevend fascisme'. Maar als er al wat gebeurt, betreft 't doorgaans een stoned glazenier die het Auschwitz-monument aan scherven slaat of een zelf-mutilerende Iranier die gezellig hakenkruisjes in zijn voorhoofd kerft en wat er verder zoal naar de gesloten afdeling emigreert.

16 april 1997

Bolkestein schijnt niet te mogen zeggen dat Turkije geen aanwinst is

voor de Europese Unie, want die gedachte staat haaks op het regerings-beleid. Bolkestein heeft zich hardop afgevraagd of 't wel verstandig is een land, waarvan de gedeeltelijk onontwikkelde moslimbevolking over twintig jaar verdubbeld is tot 130 miljoen, op de Europese markt toe te laten. Een begroetelijke grap en de vraag is of je Allahs paard van Troje binnen moet halen.

23 april 1997

'Zegt Dutroux tegen het kleine meisje: "Wil jij een lolly?" Zegt het meisje: "Dan wil ik eerst jouw lul zien!"' Toegegeven, op papier ogen sommige grappen wat bleker dan wanneer je ze voor 't eerst hoort,

maar hoe kan het dat ik -die toch wel bekend staat om mijn goede smaak- als op bevel in de lach schiet? Misschien omdat ik graag van verboden vruchten eet en in de overtuiging leef dat sommige glimpjes van de hel te gruwelijk zijn om er geen grappjes over te maken.

15 oktober 1997

Het is niet mijn gewoonte om types die zich over mijn persoons- opwinden serieus te nemen, maar in het geval van Blokker vind ik die laatste knarsende tand op z'n minst amusant, al is 't maar omdat-ie formidabel schrijft.

22 oktober 1997

De Winter zou zich moeten afvragen: ben ik bereid mijn zoon rond z'n 18de naar een struikroverland te sturen en z'n leven gevaar te laten lopen teneinde moslims te verdedigen die zelf ook tot mas-samoord overgaan als ze de kans krijgen? Als hij 'ja' zegt, beklaag ik zijn spruit en zwijg afgetroefd. Maar tot zolang ga ik over tot de orde van de dag en spreek de hoop uit dat de grote muil van zekere moslimbeschermers ons niet zal afleiden van de rechtvaardigste aller zaken: die van de varkens.

(Schrijver Leon de Winter vond het onterecht dat in 1997 varkens in Nederland meer aandacht kregen dan de slachtoffers in Bosnië, red.)

3 december 1997 (de laatste column)

De mevrouw Kluijver die 't opnam voor haar neef meende dat ik 'een verbod' zou moeten krijgen om nog over de zaak te schrijven: "Jullie moeten Patrick eens met rust laten..."

(De tante van Patrick Kluijver wilde dat Van Gogh niet meer naar over haar neef zou schrijven, red.) ■

HET LAATSTE INTERVIEW MET THEO VAN GOGH

Oude Revu

'IK MAG NIET MEER SCHRIJVEN OF DENKEN WAT IK ZEG'

Programmamaker Rob Muntz maakte een dag voor de aanslag het laatste interview met Theo van Gogh. Muntz: "Ik kwam Theo toevallig tegen, en sprak hem aan voor mijn radioprogramma *De Inburgerking*." Enkele fragmenten. DOOR ROB MUNTZ

Van Gogh: "Ik was gisteren in Utrecht. Daar stopte een auto met vier Marokkanen die uit het raam gingen hangen: 'Wat heb jij over de profeet gezegd?' Ik zeg: 'Nou, dat het een perverse kinderneuker was die 9-jarige meisjes de woestijn mee in nam.'"

Muntz: "Maar je denkt niet dat er ooit een idioot opstaat die eh..."

Van Gogh: "Ik kan het me niet voorstellen." **Muntz:** "Je gekoofd in de goedheid van de mens?"

Van Gogh: "Nee, niet in de goedheid van de mens. In m'n eigen arrogantie. Dat heeft dermate veel uitstraling dat die kogel voor mij niet zal komen. Ik denk dat ze denken: het is de dorpsgek, dus waarom zou je hem neerschieten? Ik kan me dat niet voorstellen. Het zijn mensen die geen enkele notie hebben van wat een democratie inhoudt. Kijk, in Nederland mocht Gerard Reve God in 1966 al persifleren door hem voor te stellen als een ezel die van achteren genomen werd. Dat er een proces over gevoerd is en dat Reve toen

vrijgesproken werd; dat is tot die mensen allemaal niet doorgedrongen."

Muntz: "Maar jij werpt je op als martelaar?"

'IK DENK DAT ZE DENKEN: HET IS DE DORPSGEK, DUS WAAROM ZOU JE HEM NEERSCHIETEN?'

Van Gogh: "Nee, niet als martelaar, integendeel. Ik heb niks met het martelaarschap. Wat ik raar vind: twintig jaar geleden was er een film die heette *The Life of Brian* waarin Jezus van Nazareth belachelijk werd gemaakt, zingend aan het kruis. Stikken van de lach. Maar ik denk dat je nu dus geen film kan maken over Mohammed op een soortgelijke manier, zonder dat er rellen uitbreken. Er kan dus helemaal niks meer, en dat is allemaal dankzij onze geweldige multiculturele samenleving."

Muntz: "Wat wordt de prijs dan?"

Van Gogh: "De prijs wordt dat onze vrijheid om zeep wordt geholpen. Ik mag niet meer schrijven of denken wat ik zeg, of wat ik

meen. Dat is de prijs. Maar goed, als iedereen bang gaat zijn voor die vijfde colonne van de geitenneukers, zoals ik ze altijd noem, dan is het debat hier wel heel gauw afgelopen."

Muntz: "Maar hou jij een keer op dan?"

Van Gogh: "Nee."

Muntz: "Als je bedreigd wordt, als ze je kind eh..."

Van Gogh: "Nou, als ze m'n kind pakken, dan hou ik wel op." ■

Het gehele interview is te beluisteren via: www.rvu.nl

Herman Brusselmans

Bach heeft nooit een cantate aan de fiets durven wijden. Wel aan de paraplubak, de potplant en aan een halve kilo zemelen

De onderschatte Vlaamse schrijver Herman Brusselmans beledigt overschatte personen uit de wereldgeschiedenis.

TEKST HERMAN BRUSSELMANS
ILLUSTRATIE STEVE NESTOROVSKI

Johann Sebastian Bach was het zestiende kind van de 24 van Sjürt Bach en z'n debiele echtgenote Adelina Bach-Von Hoffemanchenstutlerkrombeindurchauseinander. Sjürt was zelf de 23ste zoon van z'n vader en z'n moeder, en Adelina de veertiende dochter. Kweken als konijnen op viagra, dat konden die Bach-idioten wel, maar voor iets anders wilde geen van hen deugen.

Sjürt was opruimer van de stront die de gegoede burgers door hun open raam scheten en Adelina moest in dienst van de baljuw touwen maken waaraan homo's, joden, allochtonen, godslasteraars en fietsers werden opgehangen. Fietsen was in die tijd, de periode 1685-1750, namelijk verboden. Bach heeft dan ook nooit een cantate aan de fiets durven wijden. Wel aan de paraplubak, de potplant, de halve kilo zemelen, het wandtapijt en de pijp. Zelf rookte hij tijdens het schrijven van z'n tingeltangel-muziek de ene pijp na de andere. Hij had 134 pijpen, en daarmee klopte hij Mozart (92 pijpen), Beethoven (47 pijpen) en Tsjajkovski (een niet-roker).

De muziekstijl die Bach aanwendde was de barok, die zich kenmerkt door veel te veel noten, arpeggio waar passionaro hoort, een toonladder om op te schieten, de lage do, de hoge do, om het even welke andere do, een ritme om gek van te worden, tempi waar je de tyfus zou van krijgen en een opvallend gebrek aan samenhang tussen de pianotoetsen. Dit laatste probeerde Bach te vermijden door geen piano maar orgel te spelen. Dat is hetzelfde als Maxim Hartman die humorloosheid probeert te vermijden door nooit een grap te maken.

Bach werd z'n hele leven ondersteund door zogenaamde mecenasen, dat zijn pipo's die hun geld aan kunstenaars geven in plaats van aan bedelaars, zwervers, daklozen, oude prostituees en zwakzinnigen. Nu zijn de meeste kunstenaars zwakzinnig, dus dat geld kwam toch nog goed terecht.

Als je denkt dat die Bach, tussen het verwekken van ongeveer zeventien kinderen door, een minuut stilzat, denk dan maar wat anders. Het ene kutmelodietje na het andere schudde hij uit z'n kromme poten en het ergste van alles is dat vele van z'n creaties nu nog steeds worden gedraaid op achterlijke klassieke radiozenders. Vooral z'n evergreens *Mädchen mit Härigen Pussie*, *Mein Zwanze Tut Mir Leit* en *Kriecheln Sich Mir Unter Öksel* hoor je op de meest ongepaste momenten. Strontziek word je ervan, en dat kattengejank duurt geen drie minuten, zoals een normale song, maar vaak 34 tot 45 minuten.

Gelukkig kreeg Bach van lieverlede suikerziekte aan z'n ellebogen, sneeuwblindheid, een rauwe lever, fluitende testikels en een kikker in de keel, en al deze symptomen zorgden er ten eerste voor dat hij geen muziek meer kon componeren en ten tweede dat hij doodviel. Leve de symptomen! ✕

Johann Sebastian Bach

De beste poppenspeler van Berkel-Enschot

TEKST
MARTIJN NEGGERS
FOTOGRAFIE
ALEXANDER SCHIPPERS

I

Ik sta voor de deur van de beste poppenspeler van Berkel-Enschot. Heel even twijfel ik of ik aan zal bellen: als je nog niet aangebeld hebt, kun je nog altijd terug. Poppenspelers hebben iets mysterieus, iets onheilsPELLENDS. Misschien zijn het de cartoons uit het begin van de vorige eeuw, waar kleine poppetjes van de gewone mensen aan de touwen van boosaardig grijnzende fabrieksdirecteuren en bisschoppen bungelden. Misschien zijn het Pinokkio en Geppetto, misschien is het Chucky, of Bassie en Robin, maar héél even twijfel ik: zal ik aanbellen? Ja. Ik bel aan.

Na een beetje gestommel achter de voordeur verschijnt de 54-jarige Frans van der Meer in de deuropening. Frans is de geestelijk vader van poppen als Ferry van de Zaanse, Fred van Boeschoten, Arend-Jan Stoetwegen en professor Homini-lupus. Al jarenlang treedt hij op tijdens festivals, in theaters, op bruiloften en familiefeesten. Met de deurknop in de hand kijkt hij me heel eventjes onderzoekend aan, dan glimlacht hij. 'Welkom in mijn nederige stulpje,' mompelt hij traag. 'Ik was net het meubilair aan het plumeren.' Glimlachend houdt hij een grote zwarte plumeau omhoog, die hij in zijn hand heeft. Het ding lijkt

Voor sommige winnaars worden er boottochten door de Amsterdamse grachten georganiseerd, voor anderen blijft het bij een broodje kroket in de kantine, of bij een medaille aan de schoorsteenmantel. Nieuwe Revu gaat op bezoek bij de vele bijna onzichtbare winnaars die Nederland rijk is.

recht uit een dertigerjarenstrip-act te komen, maar Frans stoft er meteen ook maar even de deurpost mee af.

Ha, nou uitstekend, plumeer vooral even door. Geen probleem.

Enorme miniatuurfabriek

Frans' woonkamer is redelijk leeg. In de ene hoek staat een klein tafeltje, aan de muur van de woonkamer hangen wat foto's en schilderijen, in de andere hoek staat een enorme televisie. Frans loopt naar het ding toe en stoft het af.

Hé, maar jij bent dus de beste poppenspeler van Berkel-Enschot?

Even denkt Frans na. Hij lijkt te twijfelen. Alle andere poppenspelers in Berkel-Enschot laat hij in gedachten de revue passeren. 'Ja, die stelling durf ik wel aan,' antwoordt hij na een paar seconden. 'Al woont er nog wel een, hier in de buurt. Maar zij doet meer shows voor kinderen. Wacht, ik zal wat koffie creëren.'

Frans legt zijn plumeau terzijde en loopt de keuken in. Ik kijk naar een vitrine waar een enorme miniatuurfabriek in staat, die ik herken uit een van de YouTube-filmpjes. Het is de fabriek waar Frans' bekendste poppen Ferry van de Zaanse en Fred van Boeschoten werken.

Hé, maar dit is toch de fabriek uit de filmpjes?

'Dit is inderdaad de Vadumestru afvalstoffenrecycling en diervoeders BV.'

Pardon?

'De Vadumestru afvalstoffenrecycling en diervoeders BV op ware grootte. Althans, ja, niet op ware grootte natuurlijk, maar we filmen dat dan allemaal precies zo dat het net lijkt alsof dat wel zo is.' Even twijfel ik of Frans me in de maling neemt, maar hij kijkt me met een serieus gezicht aan en blijft wachten. ➤

‘Tegen een optreden op een uitvaart heb ik onlangs nee gezegd. Daar voelde ik me een beetje ongemakkelijk bij’

‘Ja ja, het wonder der verbeelding,’ voegt hij eraan toe.

Poppenimperium

We raken aan de praat over zijn eerste jaren als poppenspeler. Frans begon als kind met een kleine poppenkast, die hij langzaam uitbreidde tot een poppenimperium. Steeds meer personages, steeds meer stemmetjes, steeds meer zelfgemaakte poppen. ‘Maar goed,’ vertelt hij op zijn gemak verder. ‘Uiteindelijk is het begonnen toen ik met Jeroen de Leijer, die voor de Nieuwe Revu tekent, een poppenshow ben gaan spelen, en van daaruit rol je dan toch het commerciële circuit in.’

Oh? Op kermissen en in feesttenten?

‘Ja, nou, dat natuurlijk sowieso. Ik treed in principe overal op. Alleen tegen een optreden op een uitvaart heb ik onlangs nee gezegd. Daar voelde ik me toch een beetje ongemakkelijk bij. Maar, nee, ja, je bent toch gewoon een zelfstandig ondernemer, hè. Dus dan pak je je koffers maar weer, en dan wandel je van de parkeergarage naar de feestlocatie.’

Wordt het niet vervelend? Heb je geen grotere ambities dan alleen maar de feesttenten en het 25-jarige huwelijk van Kees en Anneke?

‘Hé, als je gaat trouwen of zo, boek mij gerust. Ik kom wel. Ik zou natuurlijk best wel een theatervoorstelling willen maken. Maar goed, dat moet ook allemaal weer ergens van betaald worden, hè? Dan moet je weer een boeker hebben. En iemand die alles regelt. Het is toch ook wel echt een gedoe, hoor. En ik ben toch meer een maker dan een regelaar, moet ik zeggen.’

Maar je bent 53. Je zei dat je al vanaf kinds af aan poppenspeler bent. Nooit gestopt? Dat is lang, hoor.

‘Nou, ik ging een tijdje naar de middelbare school, en ik was vrij fanatiek bezig met brommers. Toen heeft het wel een tijdje stilgelegen.’

Michael Jackson

Terwijl Frans praat en wacht tot de koffie klaar is, wandelt hij een beetje ongemakkelijk door zijn woonkamer heen. Dan loopt hij de keuken weer in, om met een kan koffie terug te komen.

En heb je dan artistiek niets meer te wensen?

‘Nou ja, wel natuurlijk, maar ja, er moet ook gewoon brood op de plank komen. En dan moet je in de commerciële entertainmentbusiness toch gewoon je optredens doen in het hele land. Je wil toch ook gewoon geld verdienen.’

Voor een kunstenaar met zo’n excentriek beroep als poppenspeler vind ik dat je vaak over geld praat.

‘Ik zal je vertellen: als ik met muzikanten of andere kunstenaars praat, gaat het uiteindelijk vaker over geld dan over kunst. Je praat over hoeveel je voor het ene of het andere optreden verdiend hebt, en daar drink je dan een pilsje bij.’

Een mens moet wat.

‘Ja, precies. Ja, het kan aan mij liggen, hoor, maar ik heb het er inderdaad wel vaak over, ja. Misschien heb ik dat geleerd op de kermis. Daar gaat het namelijk écht alleen over geld.’

Want je hebt ook op de kermis gewerkt?

‘Ja. Ik heb diverse attracties beschilderd. Zweefmolens, cakewalks, er staat zelfs, hoewel ik er nooit een foto van heb gezien, in dat park van Michael Jackson een zweefmolen die ik beschilderd heb.’

Even valt het gesprek stil. Frans zucht een keer en neemt een slok van zijn koffie. ‘Ja, verder is het natuurlijk ook maar gewoon werk, hè.’

Voor een entertainer heb je een wat bedompt gemoed, als ik heel eerlijk mag zijn.

‘Ik ben op zich niet per se heel vrolijk, nee. Maar dat is toch typerend voor entertainers?’ ✕

Frans van der Meer (1966) is de beste poppenspeler van Berkel-Enschot.

Ambitie: een eigen theatershow, al is dat ook wel weer veel gedoe

EVEN GEEN ZORGEN VOOR AHMAD

Geef om vluchtelingkinderen

Naar een ver en vreemd land vluchten is voor kinderen een traumatische gebeurtenis. Eenmaal in Nederland zijn ze veilig, maar duurt het nog lang voor ze gewoon kind kunnen zijn. Wij geven ze die kans. **Help mee op vluchtelingenwerk.nl**

**VluchtelingenWerk
Nederland**

**FOTOFESTIVAL
NAARDEN –**

Of Björn Martens de dramatische voetbalavond vorige week in de Arena al een beetje heeft verwerkt, we durven het 'm amper te vragen. Bloedt zijn rood-witte hart nog altijd, of zwelt ie van trots? Een beetje van beide, gokken we, en we gokken ook dat de pijn het uiteindelijk zal afleggen tegen de trots. Björn Martens loopt al twintig jaar rond bij Ajax, als supporter én als fotograaf. In al die jaren heeft hij prachtige foto's geschoten van de liefde en passie die Ajacieden hebben voor hun club. Hij heeft er een mooi fotoboek van gemaakt, *Mijn Dierbaar Rood en Wit*, dat je kunt bestellen op zijn site BYBJORN MARTENS.COM. Je kunt ook afreizen naar Naarden, waar een selectie van de Ajax-foto's van Björn te zien zijn op het Fotofestival, dat duurt van 25 mei t/m 30 juni. Tickets en info: FOTOFESTIVALNAARDEN.NL.

DK

Don't worry 'bout a thing

FOTO BJÖRN MARTENS

Biologisch afbreekbare voorbinddildo's

EUROVISIE SONGFESTIVAL – We laten ons niet kennen. We gaan gewoon maar door. Want wie niet tegen z'n verlies kan, die is maar zielig hoor.

— Nu Ajax de Champions League voor ons heeft verkloot, kunnen wij ons ongebreidelde oranje chauvinisme weer daar op richten waar het thuishoort. Ooit was het Eurovisie Songfestival een chique, statige aangelegenheid met presentatoren in smoking, zangeressen in baljurken en een uitpuilende orkestbak met pauken en cello's en wat dies meer zij. Gelukkig is de organisatie tijdig tot inkeer gekomen, zodat het liedjesconcorso zich de laatste jaren meer en meer heeft weten op te trekken naar het niveau van de

Snollebollekes, de Brabantse feestbrigade die zo graag uut zonne panty knalt.

En nu maar hopen dat Duncan Laurence deze week in Tel Aviv ook genadeloos uit zijn panty gaat scheuren. Tuurlijk, volgens de laatste berichten staat hij bij de bookies nog steeds stijf bovenaan met zijn nummer *Arcade*, maar we weten allemaal dat Europa een slangenkuil vol diva's is die elkaar het licht in de ogen niet gunnen. Dus een gelopen race? Dat dachten ze in de Johan Cruijff Arena ook.

Laten we ons derhalve vooral niet rijk rekenen. Duncan zal tot diep in blessuretijd moeten knokken. Moldavië gaat uitpakken met een ijskoningin die de concertzaal in wordt gedragen door honderden hoogzwangere eenden,

Malta wil volgens de geruchtenmachine het publiek bedelven onder een tsunami aan Playmobil en Liechtenstein blaast hoog van de toren met een mysterieuze act rond voorbinddildo's (en een rapper) die volledig biologisch afbreekbaar zijn (behalve de rapper). Frankrijk gaat kaasplankjes uitdelen. De halve finale van Duncan Laurence is op donderdag 16 mei, twee dagen later gevolgd door de finale. **DK (18/5, 21.00 uur, NPO 1)**

Een gelopen race? Dat dachten ze in de Johan Cruijff Arena ook

TIP 3

FISKEPARK

In de vijver van Tomas de Soete (gespeeld door Tomas de Soete) ligt zanger/presentator Bent Van Looy (gespeeld door zanger/presentator Bent Van Looy) met een handbijl in de schedel. *Whodunnit?* Zalgimkende Vlaamse parodie op het truecrimegenre. **DK** (vanaf 15/5, elke woensdag, 21.20 uur, Canvas)

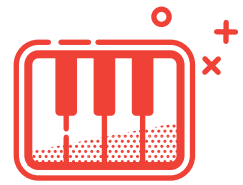
COLLEGE TOUR

Gezien al het geharrewar rond zijn inkomen, is het de vraag of deze eerste *College Tour* van Matthijs van Nieuwkerk ook meteen zijn laatste zal zijn. Zo ja, dan hadden we hem spectaculairdere gasten gegund dan Bénédict Fiq en Peter Pannekoek. Wel leuk: voetbalmaakelaar Mino Raiola. **DK** (vanaf 19/5, elke zondag, 20.25)

SHADOW

Zhang Yimou-films zijn al acht keer door China ingezonden voor de Oscars, maar nog nooit won de regisseur het beeldje voor beste buitenlandse film. Het visuele spektakel *Shadow* wordt vast poging negen. De Chinese superster Deng Chao speelt de koning en zijn dubbelganger, de schaduw. **JU** (16/5 in de bioscoop)

Triomfantelijke terugkeer

VAMPIRE WEEKEND *Father of the Bride*

Met hun titelloze debuut uit 2008 leverde de New Yorkse band Vampire Weekend een van de verrassendste albums van de jaren nul af, een heerlijk onstuimige brok muziek die alle kanten op stuiterde. Hoewel in essentie 'gewoon' studentikoze indierock van gefortuneerde blanke mannetjes met tot dan toe een leven waar weinig over te klagen viel, maakten vooral de vele Afrikaanse ritmes van hun debuut een onweerstaanbare luisterervaring.

Welnu, die Afrikaanse ritmes vind je niet meer terug. Net als Rostam Batmanglij, multi-instrumentalist en mede-oprichter, die Vampire Weekend liet voor wat het was ten faveure van een – tot nog toe goeddeels geflopte – solocarrière. Wel aan boord gebleven is zanger Ezra Koenig, maar die is dan weer verhuisd van New York naar Los Angeles. De Westcoast-invloeden zijn dan ook talrijk op *Father of the Bride*, Vampire Weekends eerste plaat in zes jaar. Muzikale ideeën heeft Koenig nog genoeg, blijkt wel uit dit ambitieuze werk. Het zijn ook niet de lulligste ideetjes. Sterker nog, zwakke momenten hebben we amper kunnen ontdekken op *Father of the Bride*.

DK ★★★★★

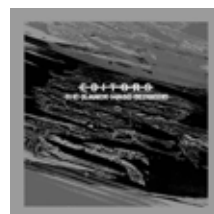
FOTO SØREN SOLKÆR

TIP 3

BANANARAMA IN STEREO

Veel potsierlijker dan Bananarama kun je het niet krijgen, qua bandnamen althans. Wat het nog knapper maakt dat ze er überhaupt nog zijn, al is het meidentrio inmiddels geslonken tot damesduo. Wat misschien nog veel gekker gaat klinken: zo beroerd is *In Stereo*, hun eerste nieuwe muziek in tien jaar, eigenlijk helemaal niet. DK ★★★★★

EDITORS THE BLANCK MASS SESSIONS

Terwijl de Editors in 2017 hun album *Violence* op zaten te nemen, gaven ze een aantal tracks mee aan *Blanck Mass* om op los te gaan. En losgegaan, dat is de Britse koning van de elektronische noise zeker. Intrigerend en excentriek, deze herinterpretaties, spijtig dat er maar zeven op deze plaat staan. DK ★★★★★

WARHOLA YOUNG LOVING

Wij hebben Thomas Azier, de Vlamingen hebben Warhola. Hoewel muzikaal in hetzelfde straatje, is er ook een levensgroot verschil. Waar Azier de ene EP na de ander uitbrengt (*Raven on the First Floor* heet zijn jongste), is dit pas de eerste plaat van Oliver Symons. Die ook de toetsenist is van Bazart, dus zijn trage werktempo is hem vergeven. DK ★★★★★

Het orgasme weet waar de tepel hangt

Orgasmes zijn er in alle soorten en maten, zo valt te lezen in orgasmebijbel *Kom Je Ook?* Onze seksexpert klapperde niet alleen met haar oren toen ze las over allerlei klaarkommethodes die zich ver van de clitoris afspelen.

TEKST MARITH IEDEMA
FOTOGRAFIE JASPER SUYK
LINGERIE PLEASUREMENTS

De kans dat jouw geliefde plezier beleeft aan deep throaten, en hier zelfs van klaar-komt, is heel, héél klein

Ik blader door het boek *Kom Je Ook?*, de ultieme orgasmegids voor iedere vrouw. Een soort orgasmebijbel, die ook mannen broodnodig moeten lezen. Want er valt op dit vlak nog genoeg te leren. Oefening baart kunst is het motto van schrijfster Laura Hiddinga. Haar boek staat vol met tips om alleen of met partner te werken aan meer, betere en andere orgasmes. Eh, andere? Ja. Volgens Laura bestaan er dertien soorten. Bekende, zoals het vaginale en clitorale hoogtepunt. Maar ik lees ook over orgasmes waarvan ik nooit eerder hoorde. 'Een keelorgasme?!' Ik kijk auteur Laura verbijsterd aan. We drinken koffie en praten over vrouwen en seksplezier. Ik schud met mijn hoofd. Dat moet een fabel zijn, verzonnen door een grapjas die poogde zijn vrouw ervan te overtuigen dat een penis, diep in de keel héérlijk is. Laura: 'Ja, ik vond het ook moeilijk te geloven.' Maar nadat ze een oproep plaatste in de Facebook-groep van online seksmagazine LotteLust waarvoor zij schrijft, stroomden de andere orgasme-ervaringen van lezeressen binnen. Laura las ze allemaal. 'We kregen ook een paar verhalen over het keelorgasme binnen.'

Deep throaten

Ik ken geen vrouwen die deep throaten als bijzonder plezierig ervaren. Oké, het idee kan opwindend zijn. Zo van: kijk mij eens, ik lijk wel een pornoster. En het is natuurlijk leuk de geliefde of scharrel te zien genieten. Maar het zelf werkelijk lekker vinden: onmogelijk. Tenzij kokhalzen terwijl de tranen over je wangen stromen jouw idee van een feestje is. Bizar genoeg geldt dat dus voor sommige dames, weet Laura. In *Kom Je Ook?* staat het verhaal van een 41-jarige vrouw opgetekend. Ze vertelde Laura dat ze het gevoel van een penis in haar keel waanzinnig vindt. Sterker nog: 'De vrouw krijgt mindblowing orgasmes van keelneuken.'

Klinkt dit jou als muziek in de oren? Weet dit: ja, het is mogelijk dat vrouwen het orgasmegevoel ervaren zonder dat de clitoris gestimuleerd wordt. Maar de kans dat jouw geliefde plezier beleeft aan deep throaten, en hier zelfs van

klaarkomt, is heel, héél klein. Hang dus niet direct de vlag uit. Het overgrote deel van de vrouwen komt enkel en alleen klaar van clitorale stimulatie.

Tepelorgasme

Maar er zijn dus uitzonderingen. Zelf heb ik nog nooit zo'n ander orgasme mogen ervaren. Hoe zit dat bij mijn vriendinnen? Veruit de meesten zijn net zo bleu als ik op dit gebied, concludeer ik na een belronde. Maar N. (33) ervaart bijzondere opwindende van een tepelorgasme. 'Helemaal zonder dat je clitoris wordt aangeraakt?' vraag ik. 'Ja!' antwoordt ze enthousiast. Hoe dan, wil ik weten. Ze heeft geen idee. 'Maar het voelt alsof er een rechtstreekse verbinding is tussen mijn borsten en clitoris.'

Het gebeurde een aantal jaar geleden per ongeluk voor het eerst. N. wist niet wat haar overkwam, maar was in de wolken. Sinds die tijd bereikte ze een paar keer een orgasme via haar tepels. 'Het lukt lang niet altijd, hoor. Dat maakt het extra speciaal.'

J. (29) kan ook anders komen. 'Ik heb slaaporgasmes.' Dat mannen natte dromen hebben, weten we allemaal. Maar dat vrouwen ook orgasmes kunnen krijgen tijdens hun slaap, is niet algemeen bekend. J. wist niet dat het mogelijk was. Tot ze het zelf ervoer. 'Het is een vreemde ervaring,' zegt ze. 'Zeker die allereerste keer.' Inmiddels is ze eraan gewend. 'Ik word wakker terwijl ik klaarkom, met de vage herinnering aan een geile droom.' Dat klinkt goed! J.: 'Oh ja, het is fantastisch.'

Levende deurmat

Mannen hebben vaak natte dromen in hun tienerjaren of als twintiger, maar vrouwen ervaren deze slaaporgasmes meestal als ze rond de 45 jaar zijn, blijkt uit onderzoek. Er is dus nog hoop voor mij op een slaaporgasme!

Ook mannen kunnen op bijzondere manieren klaarkomen. Ik sprak ooit 'een levende deurmat'. Een man die ervan geniet gebruikt te worden als voetveeg. Hij is het gelukkigst als er tien vrouwen met naaldhakken bovenop hem staan. Het is hem zelfs gelukt klaar te komen toen een hooggehakte dame balanceerde op zijn lies. Het orgasme, van mannen én vrouwen werkt dus in mysterious ways. Misschien heb jij wel een unieke erogene zone. Ik zou zeggen: (s)experimenter! ✕

Spookje Kasper

Het zachte gemor begon een paar rijen achter ons, vlak nadat Ajax-Tottenham Hotspur in gang was gezet. Helemaal goed kon ik het niet verstaan, maar aan de toon kon ik horen dat deze supporters iets niet beviel aan de basiself van Ajax. Aan de hand van het A4'tje met de opstelling keek ik het veld in en toen zag ik het ook. Waar op het velletje nog de naam van David Neres stond, bleek in de praktijk zijn plek ingenomen door Kasper Dolberg. Oei, dacht ik toen ook. Da's een fikse aderslating. Is Klaas-Jan Huntelaar dan enkel goed genoeg om te mogen starten tegen Excelsior?

Hoewel het Ajax voor de wind ging, verstomde de kritiek niet. Die zwol gaandeweg de wedstrijd steeds verder aan, ook al omdat elke keer dat de bal in de buurt van Dolberg kwam, deze vierkant leek te worden. Wat is er met die gozert aan de hand? Waar is het misgegaan? Fenomeen-in-wording doopte ik hem twee seizoenen geleden in de krant. En nu zag ik hem bijverdienen als Kasper het spookje, want onzichtbaar, bijna zeventig minuten lang. Pas toen werd hij (en wij) uit zijn (ons) lijden verlost.

Inmiddels stond er 2-2 op het scorebord. Nee, niet de schuld van Dolberg, maar elke bal zijn kant op leidde wel tot balverlies. Voor hem in de plaats kwam geen gretige pinchhitter, maar Daley Sinkgraven. Tja, Johan Crujff had ongetwijfeld een aanvaller wissel toegepast, maar zoveel branie heeft een van zijn verre opvolgers bij Ajax nu ook weer niet. En dat terwijl de Londense storm net was geluwd. Een ideaal moment om de ruimte die vrijkwam te benutten.

Inmiddels was het zachtjes morren ingeruild voor het gooien van bier richting een plukje Engelse supporters die zich vlak naast de perstribune verschanst had. Schuimloos en verschaald bier zijn die Britten wel gewend, onze laptops en kleding wat minder. Vanonder mijn capuchon zag ik Ajax in de 96ste minuut capituleren. Bitter, zuur en wreed waren de adjectieven die gebruikt werden voor deze bizarre ontkenning. Ik moest vooral denken aan die arme Deense spits, die het voetballen opeens verleerd lijkt te zijn. ✕

TEKST EDWIN STRUIS

1938

De dwangarbeiders van de weg werden ze wel genoemd, de wielrenners die in vroeger tijden onder erbarmelijke en niet-geasfalteerde omstandigheden over een berg werden gestuurd, zoals hier de legendarische Gino Bartali (l) in de Giro d'Italia van 1938. Tachtig jaar later hebben de pedaleurs het een stuk makkelijker. Zoals onze troef Tom Dumoulin, die op 2 juni in Verona als winnaar op het erepodium hoopt te staan. FOTO: GETTY IMAGES

DE GLAZEN BAL

Donderdag 16 mei 2019

Ook ruim een week na de bittere uitschakeling van Ajax in de halve finale van de Champions League kan clubicoon Sjaak Swart nog steeds niet verkroppen dat niet zijn club, maar Tottenham Hotspur het straks opneemt tegen Liverpool. 'Ik had graag voor de vijftigste keer het verhaal van de mistpartij uit '66 willen opdissen, dit is echt een gemiste kans.'

Vrijdag 17 mei 2019

In kort geding eist Lee Towers dat Gerry & the Pacemakers eindelijk erkennen dat het Liverpool-clublied *You'll Never Walk Alone* toch echt op het conto van de Rotterdammer moet worden geschreven. Towers: 'Het is een wijdverbreid misverstand dat dat nummer wordt toegedicht aan die prutters uit Liverpool. Dat moet voor eens en voor altijd de wereld uit.'

Zaterdag 18 mei 2019

De Telegraaf besluit om in de aanloop naar de Champions League-finale van 1 juni toch een Barcelona-Ajax-bijlage uit te brengen. 'Johan Crujff zou het zo gewild hebben,' aldus hoofdredacteur Paul Jansen. 'Wie is er nou geïnteresseerd in een finale tussen Tottenham Hotspur en Liverpool, niemand toch? Ik laat nog liever twee uur lang m'n hond uit.'

Zondag 19 mei 2019

Telstar heeft met onmiddellijke ingang de hele selectie ontslagen. 'Alle spelers gaven aan dat ze op vrijdag wel wat beters te doen hadden dan het afwerken van een potje voetbal in de onderste regionen van de eerste divisie,' aldus technisch directeur Piet Buter. 'Zes van hen verkozen zelfs een bezoek aan hun schoonmoeder boven het spelen van een wedstrijd.'

Nieuwe Revu online

Word 1 van
onze 24.403
beste vrienden
en volg
@NieuweRevu
op Twitter!

Kijk ook op:

Reacties op de rubriek wie
denkt Peter R. de Vries wel
dat hij is? (NR18):

‘Wordt vast het slechtst verkochte exemplaar ooit.’
– **Annemieke Willemsen**

‘Je moet hem persoonlijk kennen om te weten hoe hij is. Een groot harnas naar de buitenwereld maar zo’n klein hartje, die het liefst iedere nabestaande van een moord helpt. Dat doet hij allemaal achter de schermen, maar ik kan zeggen dat mijn contact met hem na de moord op mijn zusje toch wel enigszins mijn leven heeft gered.’
– **Cristianne Smit**

‘Wat ik wel in hem bewonder is dat ie op het oog zichzelf is

maar daar enorm z’n best voor doet.’ – **William Hagenstein**

‘Het wordt tijd dat Steve Brown hem weer een keer onder handen neemt.’
– **Chris Gerrits**

‘Is nieuw revu een rechtse krantje? Een aftreksel van de telegraaf. Ik zal het even aan andere vragen. Zowel de broodjes aap eters boven als beneden..denken dit. Waarom? Omdat ik het zeg. Net als nieuw revu ga ik ook mijn rechtse manier van denken doordrukken met iets wat feitelijk lijkt..maar feitelijk een aanname is.’ – **Tarik Fes**

Best gelezen op Blendle:

1. ‘Ik zie mezelf niet als bitch’
2. Memoires van een moordenaar
3. Voorpublicatie Ik Was een Seksslavin

Zo sneu is de SP

'Jullie zijn de gele hesjes van deze verkiezingen geworden: jullie verwarren onvrede met onfatsoen'

Beste SP-lijsttrekker Arnout Hoekstra,

Ken je dat spotje van de PvdA over een socialistische lijsttrekker uit Vlaardingen, die ongelooflijk veel op jou lijkt, zelfs in zijn naam, die in dat spotje namelijk Arnoud Hoekman luidt?

Het schijnt een antwoord te zijn op jullie spotje over Frans Timmermans, waarin jullie de nadruk legden op zijn lichaamsgezicht en zijn leeftijd: als de 'Hans Brusselmans' in het filmpje staat te pissen, schijnen zijn prostaatproblemen door. De SP immers, met de S van Smaakvol.

In het PvdA-filmpje over Arnoud Hoekman is hij een lijsttrekker uit Vlaardingen, de stad die we vooral kennen omdat een man er ooit zijn moeder wilde en vervolgens het verkeer ging regelen met haar huid als jas. Het huidkleurige jasje dat Arnoud Hoekman in het spotje draagt is er een speelse verwijzing naar, al zullen woordvoerders van de PvdA wanneer ze daar op worden gewezen zeggen: "Verrek, nu u het zo zegt. Nu zie ik het ook."

De lijsttrekker uit het filmpje is er voor verantwoordelijk dat zijn volledige gemeenteraadsfractie opstapte omdat hij voor ze had verzwegen dat hij Europees lijsttrekker werd, ook al zo uit jouw leven gegrepen. 'Zou ú deze man nog vertrouwen?' luidt de voiceover.

De lijsttrekker uit het filmpje is verstokt marxist. Ook al net als jij: jij bakt immers

zelfs koekjes met het hoofd van Karl Marx erop. In het filmpje zie je Hoekman koekjes in de oven schuiven. Als hij in de oven kijkt, zien we de koekjes liggen, met de hoofden van Jozef Stalin erop, Pol Pot, Fidel Castro en natuurlijk de oervader van de SP: Mao Zedong. In het filmpje bladert Hoekman eerst verwoed door het receptenboek, op zoek naar het aantal seconden dat de koekjes in de oven moeten. Hij schrikt van het antwoord: 100 miljoen, per ongelooflijk toeval precies gelijk aan het aantal doden door het communisme.

Ken je dat spotje niet, nee?

Goed mogelijk. Het bestaat namelijk niet. Omdat de PvdA niet kiest voor het kopiëren van de allersmerigste Trumpiaanse campagne-methoden van persoonlijke verdachtmakingen, maar gewoon vertelt wat voor Europa ze willen, net als de VVD, GroenLinks, de PVV, de PvdD, eigenlijk iedereen behalve jullie.

Jullie zijn met dit spotje de handweigerende gele hesjes van deze verkiezingen geworden: jullie verwarren onvrede met onfatsoen. Aanhangers van het misverstand dat ongenoegen een vrijbrief is voor onbeschoftheid.

Daarom hebben alle andere partijen niet zo'n spotje over jou.

Daarom, en natuurlijk ook omdat niemand je kent. ✕

Boze Witte Man

"En toen gaf ik de bal daar op Djamiro. Die deed een 1-2-tje met Ufuk en gaf hem voor op Mehmed en..."

"Godverdomme het is toch niet te geven al die namen? Waar hoor je tegenwoordig nou nog een normale Hollandse naam??"

"Kom op, eet je bord leeg, Ricardo."

www.bozewitteman.com

Volgende week in Nieuwe Revu

**BOB FOSKO:
'Ach, de dood. Die gast is een oude vriend van mij'**

REPORTAGE
EUROPESE
VERKIEZINGEN:
NAAR DE
HOEREN IN
STRAATSBURG

DOSSIER
DE BIZARRE
COMEBACK
VAN SILVIO
BERLUSCONI
(82)

FOTOGRAFIE ANDREAS TERLAAK, ISTOCK, REUTERS

Nieuwe Revu 21 verschijnt op 22 mei

Lieve Maxim,

Het langste interview aller tijden, afgenomen door de lezers van Nieuwe Revu. Heb je ook een vraag voor Maxim? Stel 'm via maxim@revu.nl.

Ben je weleens bedreigd?

Sjaak Vollebrect

376

Digitaal, dus niet echt levensbedreigend. Wel uitgescholden voor kale kankerlijer, ouwe viererik en vrouwenhater, maar dat zegt weinig. Als ik de haters vraag om dat wat ze typen nogmaals te zeggen, maar dan recht in mijn muil, dan komen ze nooit opdagen. Bij ruzies of akkefietjes op straat komt verbaal dreigen natuurlijk wel voor. Dat hoort er ook een beetje bij. Dat stelt ook daar niet zoveel voor. De gevaarlijkste mensen dreigen namelijk niet. Zelf word ik ook juist heel stil vlak voordat ik meedogenloos of heel fysiek ga worden. Dan sluit het taalcentrum zich en concentreert alles zich rond mijn spieren en grove motoriek. Vechten of vluchten? Bij mij is het altijd het conflict aangaan en desnoods vechten. Door de testosteron voel ik namelijk geen angst meer. Als het onoverwinnelijke toverdrankje van Asterix en Obelix. Red Bull geeft je helemaal geen vleugels. Testosteron wel.

'Krankzinnig dat ons belastinggeld gebruikt wordt om Chinezen zo te denigreren'

Doe je aan afval-scheiding?

Annelies van Kempem

377

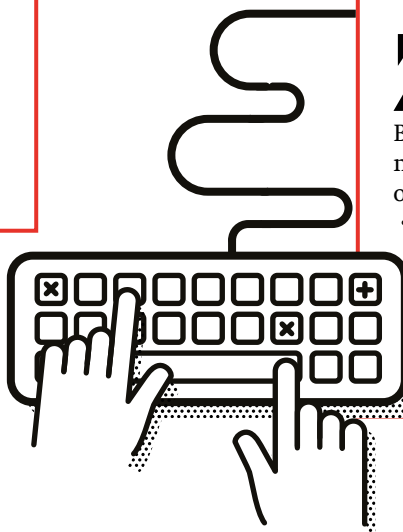
Ja. Lege flessen, papier en karton gaan apart. De rest pleur ik gewoon bij elkaar. Ook het plastic. Dat komt omdat ik in een zogenaamde nascheidingsgemeente woon. Dit wil niet zeggen dat iedereen daar ooit getrouwd is geweest, maar dat het plastic afval pas achteraf gescheiden wordt in plaats van vooraf door de burgers zelf. Dat is ook efficiënter, maar zeg dat nou maar niet tegen al die mensen die plastic afval keurig apart houden en netjes afgeven. Dat werkt demotiverend. Net als tegen een goedbedoelende man zeggen dat al zijn gebef weinig tot geen zin heeft. Dat is ook lullig.

Nasi of bami?

Sterre van der Vlist

378

Zilvervliesrijst. Ik moet nu meteen denken aan die onzinnige NPO-serie van die zwakbegaafde Frans Bauer waarin hij samen met zijn Maris naar China ging om al zijn domme vooroordelen lachend te poneren. Krankzinnig dat ons belastinggeld gebruikt wordt om Chinezen zo te denigreren. Gelukkig heeft de nieuwe RTL-CEO Peter van der Vorst Fransie meteen naar zijn oranje-paarse kutzender gehaald. Opgeruimd staat netjes.

51 × voor
€ 102,50
i.p.v € 205,49

Profiteer direct!
Ga naar [revu.nl/korting](https://www.revu.nl/korting)
of bel 0251-257924 (lokaal tarief).

JOUW VOORDELEN OP EEN RIJ:

JE ONTVANGT NIEUWE REVU
GOEDKOPER DAN WANNEER JE
HEM LOS IN DE WINKEL KOOPT

ELKE WEEK DE BESTE
**REPORTAGES, INTERVIEWS
EN COLUMNS** OP JE DEURMAT

NA DE ACTIEPERIODE
EENVOUDIG **PER MAAND
OPZEGBAAR**

Deze aanbieding is geldig tot en met 30 juni 2019. Je abonneert je ten minste voor de opgegeven periode tot wederopzegging, dat kan per maand. Prijswijzigingen, druk- en zetfouten zijn voorbehouden. Nieuwe Revu kost in de winkel €3,99. Op deze abonnementsovereenkomst zijn de leveringsvoorwaarden en het privacy- en cookiebeleid van Pijper Media van toepassing.

**REN
TEGEN
KANKER**

WAAR REN JIJ MEE?

Ren tegen kanker en voor het leven. Geef jouw race extra betekenis door geld op te halen voor baanbrekend kankeronderzoek en draag daarmee bij aan een wereld waarin niemand meer sterft aan kanker.

Schrijf je in voor het team en ren mee in Utrecht, Rotterdam, Amsterdam, Biddinghuizen of Eindhoven. Je ontvangt dan je startbewijs, een trainingsprogramma en ondersteuning tijdens elke stap die je zet.

GA NAAR [RENTEGENKANKER.NL](https://rentegenkanker.nl)

KWF
KANKER
BESTRIJDING

